

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Ν. ΓΟΥΔΗ
ΠΡΩΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΑΓΧΟΥ ΤΟΥ ΠΡΟΤΥΠΟΥ ΚΑΔΑΣΕΙΚΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΤΗΣ ΒΑΡΒΑΚΕΙΟΥ ΠΡΟΤΥΠΟΥ ΣΧΟΛΗΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

XX.

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ

ΦΙΓΕΝΕΙΑ ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

ΚΡΙΜΕΝΟΝ ΜΕΤ' ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

ΑΠΟ ΤΩΝ ΕΡΜΗΝ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ ΤΗΣ Ε' ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ ΤΩΝ ΓΕΜΝΑΣΙΩΝ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΥ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ.

ΕΚΔΟΣΙΣ Α' ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΟΥ

(Αντίτυπα 3000)

Τιμή πωλητικῆ τοῦ βιβλίου, καὶ φόρου ἄν. δαν.	16.50
Τιμὴ μεταβιβατικῆ πωλήσεως	10.00
Τιμὴ ἀθλοῦ φόρου	4.40
Φόρος ἄν. δαν.	1.30

Ἀριθμὸς ἀδείας κυκλοφορίας 17655
98 2-83

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Π. Μ. ΚΥΡΙΑΚΟΥ
ΟΣΩΣΤΡΑΚΗ 15

1938

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Λ. Α. ΠΑΡΑΡΑΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Ν. ΓΟΥΔΗ

ΠΡΩΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΟΥ ΤΟΥ ΠΡΟΤΥΠΟΥ ΚΛΑΣΣΙΚΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΚΑΙ
ΠΡΩΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΤΗΣ ΒΑΡΒΑΚΕΙΟΥ ΠΡΟΤΥΠΟΥ ΣΧΟΛΗΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

XX.

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ ΜΕΤ' ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

ΕΚΔΟΣΙΣ Α' ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΟ

Σπύρος Ι. Παπασπύρου
Ζωγράφος
Καθηγητής Εφαρμογών ΤΕΙ/ΗΠ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Π. Δ. ΚΥΡΙΑΚΟΥ
ΟΔΟΣ ΤΑΚΗ 13

1938

1893F

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ
ΟΡΕΣΤΗΣ
ΠΥΛΑΔΗΣ
ΧΟΡΟΣ
ΒΟΥΚΟΛΟΣ
ΘΟΑΣ
ΑΓΓΕΛΟΣ
ΑΘΗΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑΝ ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

Α. ΓΕΝΕΣΙΣ ΤΗΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΣ

Πῶς διετέθη ὁ κατὰ φύσιν ἄνθρωπος πρὸς τὰ φυσικὰ φαινόμενα : Ὁ κατὰ φύσιν ἄνθρωπος, βλέπων μετὰ θαυμασμοῦ καὶ καταπλήξεως τὴν μεγαλοπρεπῆ τοῦ ἡλίου ἀνατολήν, τὴν δύσιν αὐτοῦ καὶ τὸν σκοτισμὸν τῆς γῆς, τὴν ἐμφάνισιν τῶν ἀπειροπληθῶν ἀστέρων ἐν τῷ οὐρανῷ, τὸν αἰφνίδιον αὐτῶν ἀφανισμόν, τὴν βλάστησιν καὶ τὸν μαρασμὸν τῆς φύσεως καὶ τὴν ἀπειρίαν ἄλλων φυσικῶν φαινομένων, ἐπροσωποποίησε καὶ ἐθεοποίησεν αὐτά, τὰς δ' ἐναλλαγὰς τοῦ αὐτοῦ φυσικοῦ φαινομένου ἐξέλαβεν ὡς περιπετείας καὶ πάθη τοῦ θεοῦ, π. χ. τὸν μὲν μαρασμὸν τῆς φύσεως ὡς θάνατον τοῦ θεοῦ, τὴν δὲ βλάστησιν ὡς γέννησιν ἢ ἀνάστασιν αὐτοῦ.

Πρὸς τὴν φύσιν ἐπὶ ταῖς περιπετείας αὐτῆς ἠσθάνθη ὁ ἄνθρωπος ἰσχυρὰν συμπάθειαν καὶ μάλιστα πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς γῆς βλάστησιν (τὸν Διόνυσον), διότι ἐν μέσῳ αὐτῆς διαρκῶς ἔζη ἔβλεπε τὴν γῆν ἀπαύστως ἀναφύουσαν ἐκ τοῦ μητρικοῦ αὐτῆς κόλπου ἀπειρίαν βλαστήσεως καὶ καρπῶν καὶ δὴ τὴν γλυκυτάτην σταφυλήν (τὸν θεὸν (ἀνα)γεννώμενον), καὶ αἴφνης τὸ θέρος ἢ τὸ φθινόπωρον ἔβλεπε τὰ ἄνθη κλίνοντα τὴν ὥχραν αὐτῶν κεφαλὴν καὶ ἀποθνήσκοντα, τὰ δένδρα φυλλορροοῦντα, τὰ πάντα μαραινόμενα καὶ ἐκτάδην ἐξαπλούμενα εἰς τὸν παγερὸν τῆς μητρὸς κόλπον, ὃν περιέβαλλε μετ' ὀλίγον τὸ λευκὸν τῆς χιόνος καὶ τῶν πάγων σάβανον (τὸν θεὸν σπαρασσόμενον ὑπὸ τῶν πολεμίων).

Πῶς ἐξεδήλωσαν οἱ Ἕλληνες τὴν πρὸς τὸν Διόνυσον συμπάθειαν : Τὴν πρὸς τὸν Διόνυσον συμπάθειαν οἱ κάτοικοι τῆς Ἑλλάδος καὶ δὴ οἱ ἀμπελοουργοὶ θὰ ἐξεδήλωνον κατ' ἀρχὰς διὰ ζωηρῶν συναισθηματικῶν ἐκρήξεων καὶ ἀρρῦθμων ἡσμάτων, τὰ ὅποια θὰ συνώδεον καὶ δι' ἀναλόγων κινήσεων, σὺν τῷ χρόνῳ δ' ὅμως ἐδημιούργησαν ἅσματα λυρικά παραφόρου ἐνθου-

σιασμοῦ (διότι θά ἦδον μαινόμενοι ὡς μεθύοντες), ἄδόμενα πρὸς αὐτὸν καὶ συνοδευόμενα διὰ ζωνῶν μιμικῶν (ὄρχηστικῶν) κινήσεων, τὰ ὅποια ἐκάλεσαν **διθύραμβους**. Οἱ χορευταὶ συγκινούμενοι, ὅτε ἔψαλλον τὰς περιπετείας τοῦ θεοῦ, καὶ ὑπὸ μανίας καταλαμβανόμενοι ἐξήτησαν νὰ συμπάσχωσι μετὰ τοῦ θεοῦ, γινόμενοι ἀκόλουθοι αὐτοῦ, καὶ πρὸς ἐπιτυχίαν τούτου μετημφιέννυντο εἰς Σατύρους, δαίμονας τῶν δασῶν καὶ τῆς ἀγρίας φύσεως, οἵτινες κατ' ἀρχὰς ἀπετέλουν τὴν ἀκολουθίαν τοῦ Ἀρκαδικοῦ θεοῦ Πανός, ἀλλὰ κατόπιν προσεκολλήθησαν, ἄγνωστον τοῦ τὸ πρῶτον καὶ πότε, εἰς τὴν λατρείαν τοῦ νεήλυδος ἐκ Θοράκης θεοῦ τοῦ οἴνου, τοῦ πολυπαθοῦς Διονύσου, τοῦ ὁποίου ἡ λατρεία εἶχεν ἐπικρατήσει νικηφόρος ἐν Πελοποννήσῳ καὶ δὴ καὶ ἐν Ἀθήναις. Παρίσταντο τραγόμορφοι ὡς ὁ Πάν¹, φέροντες κέρατα τράγων, δξέα ὄτα, ὄνα σιμὴν, γένειον, λασίας κνήμας, χηλὰς καὶ οὐρὰν τράγου, καὶ διὰ τοῦτο οἱ χορευταὶ, μεταμφιεννύμενοι εἰς τούτους, ἐκαλοῦντο καὶ αὐτοὶ **τράγοι**, φέροντες προσέτι στέφανον κισσοῦ, ἱεροῦ τοῦ Διονύσου, καὶ καλύπτοντες τὸ πρόσωπον διὰ φύλλων, φλοιοῦ δένδρων κλπ. χάριν παραισθήσεως (illusion)· οὕτως ἔπασχον **ἐκστάσι**² ὅταν βλέπομεν ἐν ταῖς Βάγκαις τοῦ Εὐριπίδου, πιστεύοντες ὅτι ὄντως ἦσαν Σάτυροι.

¹ Ἀλλὰ τὴν καλλιτεχνικὴν αὐτοῦ μορφήν ἔλαβεν ὁ διθύραμβος ἐν Κορίνθῳ. Ἐκεῖ ὁ Λέσβιος ποιητὴς Ἀρίων, τυγχάνων τῆς προστασίας τοῦ τυράννου τῆς πόλεως Περιάνδρου, ἐνεφάνισε κατὰ τὴν ἐορτὴν τοῦ Διονύσου κύκλιον χορὸν ἐκ 50 ἀνδρῶν, οἵτινες μετημφιεσμένοι εἰς Σατύρους ἦδον πρὸς τιμὴν τοῦ θεοῦ διθύραμβον καὶ ὄρχοῦντο κύκλῳ ἐν περιτέχνῳ ὀυθμῷ. Τὸ θερησκευτικὸν τοῦτο ἄσμα, προκαλέσαν τότε διὰ τῆς καλλιτεχνικῆς αὐτοῦ ἐκτελέσεως τὸν γενικὸν θαυμασμόν, μετηνέχθη καὶ εἰς τὴν αὐτὴν τοῦ μεγαλοπρεποῦς Πεισιστράτου, ὅστις ἰδρύσας τῷ 534 π. Χ. ἐν Ἀθήναις τὰ μεγάλα Διονύσια εἰσήγαγε καὶ τὸν διθύραμβον εἰς τὸ πρόγραμμα τῆς ἐορτῆς. Ἐκτοτε ὁ τύραννος καὶ οἱ φιλόμουσοι Πεισιστρατίδαι παρεσκεύαζον διὰ τὰς μεγαλοπρεπεῖς ταύτας τῆς πόλεως ἐορτὰς καλλι-

¹ Ὑπὸ τίνα μορφήν ἐφαντάζοντο τοὺς θεοὺς των οἱ Προμυκηναῖοι χάτοικοι τῆς Ἑλλάδος ἰδὲ ἡμετ. Πραγματεῖαν: **Αἱ ἀνθρωποθεῖαι ἐν Ἀρκαδίᾳ**, ἐκδοθησομένην λίαν προσεχῶς.

² Περὶ ἐκστάσεως ἰδὲ ἡμετ. Πραγματεῖαν: **Τὸ Μαντεῖον τῶν Δελφῶν** ἐν σ. 17 κέ. 62 κέ.

στους χορούς, ἵνα ἄδοντες καὶ ὀρχούμενοι ἐν ὀρχήστρᾳ περὶ τὸν βωμὸν τοῦ Διονύσου ἐκτελῶσι διθυράμβους, τοὺς ὁποίους θὰ ἐποιοῦν ἀντὶ ἀμοιβῆς εἰδικοὶ ποιηταί. Ἀλλ' ἐν Ἀθήναις οἱ χορευταὶ μετέλλαξαν μορφήν, μεταμφιεννύμενοι εἰς Σιληνοὺς, ἱππανθρώπους ὁμοίους περίπου πρὸς τοὺς Κενταύρους, ἔχοντας λάσιον τὸ δέσμα καὶ πόδας καὶ οὐρὰν ἵππου· καὶ ὅμως καὶ μετὰ τὴν μεταλλαγὴν ταύτην οἱ χορευταὶ ἐξηκολούθησαν καλούμενοι κατὰ τὴν κρατήσασαν πλέον παραδόσιν **τράγοι**.

Ἐκ τοῦ διθυράμβου τὸ δράμα. Ἡ συμπάθεια καὶ ἡ παραίσθησις χορευτῶν καὶ θεατῶν θάπτεται ἐν ἰσχυροτάτῃ, ἐὰν ἐβλεπον αὐτὸν τὸν θεὸν πάσχοντα ἢ διηγούμενον τὰ πάθη αὐτοῦ. Ὅντως ὁ κορυφαῖος τοῦ χοροῦ, μεταμφιεννύμενος ἤδη εἰς Διόνυσον, ἀπεσπᾶτο τῶν λοιπῶν χορευτῶν καὶ ἀναβαίνων ἐπὶ τὰς βαθμίδας τοῦ βωμοῦ διελέγετο ἐν τροχαϊκῷ τετραμέτρῳ ἢ (ὑστερον) ἰαμβικῷ τριμέτρῳ πρὸς τὸν χορὸν περὶ τῶν παθημάτων του. Αἴφνης ὅμως ὁ ἐξ Ἰκαρίας τῆς Ἀττικῆς ποιητῆς Θεσπυς, ὅστις εἶχεν εἰσαγάγει καὶ τὰ ἐξ ὀδόνης προσωπεῖα, ἀντὶ τοῦ κορυφαίου τοῦ χοροῦ εἰσήγαγεν ἴδιον πρόσωπον ὡς τὸν θεόν, ἀνεξάρτητον τοῦ χοροῦ, τὸν ὑποκριτὴν (ὑποκρίεσθαι ἀποκρίεσθαι), ὅστις θάπτεται εἰς τὰς ἐρωτήσεις τοῦ χοροῦ (τοῦ κορυφαίου) καὶ θάφηγετο τὰς περιπετείας του (τοιούτου ἀνάλογον διάλογον παρέχει ὁ διθυράμβος τοῦ Βακχυλίδου Θησεύς, ὅπου χορὸς Ἀθηναίων ὑποβάλλει ἐρωτήσεις πρὸς τὸν κορυφαῖον αὐτοῦ Αἰγέα, βασιλέα τῶν Ἀθηναίων, εἰς ἃς ἐκεῖνος ἀποκρίνεται, ἰδὲ ἡμετ. Λυρ. Ἀνθολ. 204,5). Μεθ' οὗ ὁ χορὸς ὀρχεῖτο ἐκδηλῶν ἐν ἄσματι τὰ κατέχοντ' αὐτὸν συναισθήματα. Οὕτως ἔχομεν ἀπ' ἐνὸς μὲν τὸν διάλογον κορυφαίου καὶ ὑποκριτοῦ ιστοροῦντα τὰ πάθη τοῦ θεοῦ, στοιχεῖον ἐπικόν, ἀπ' ἑτέρου δὲ τὸ ἄσμα τοῦ χοροῦ, τὸ χορικόν, τὸ ἐκδηλοῦν τὰ συναισθήματ' αὐτοῦ, στοιχεῖον λυρικόν, διὰ τοῦ συνδυασμοῦ δὲ τῶν δύο τούτων στοιχείων παρήχθη ἐκ τοῦ διθυράμβου νέον εἶδος ποιήσεως, τὸ δράμα, κληθὲν οὕτω, διότι ἀντὶ νεκρᾶς διηγήσεως μύθων ἀποτάτου παρελθόντος ἔχομεν ἀπὸ τὴν ζωντανὴν ἀναπαράστασιν αὐτῶν ἐν τῷ παρόντι καὶ οὕτω παριστάμεθα πλέον οὐχὶ ὡς ἀπλοὶ ἀκροαταί, ἀλλ' ὡς αὐτόπται μάρτυρες αὐτῶν, δρωμένων ἐνώπιον ἡμῶν (πρβλ. τελετή, ἔργια (ἐργάζομαι), λειτουργία· τὸ πάλαι θὰ ὠνομάζετο τραγωδία ὡς τράγων ᾧδῃ ἢ ᾧδῃ πρὸς τὸν τράγον, τὸν Διόνυσον), τὸ ὁποῖον ὡς τέκνον τοῦ διθυράμβου ἐκληρονόμησε παρὰ τοῦ πατρὸς : 1) τὸν χορὸν ἐκ 50 ἀνδρῶν μετεμφιεσμένων καὶ φερόντων

στέφανον κισσοῦ, 2) παρίστατο ἐν ὄρχηστρα περί βωμῶν τοῦ Διονύσου, 3) ἐθεωρεῖτο ἱερὸν τοῦ θεοῦ, ἀποτελοῦν μέρος τῆς λατρείας αὐτοῦ, 4) ἐδιδάσκετο ἐν ἡμέρᾳ καὶ ἐν ὑπαίθρῳ κατὰ τὰ Διονύσια καὶ 5) ἀπὸ τῆς παλινορθώσεως τῆς δημοκρατίας μετὰ τὴν ἔκπτωσιν τῶν τυράννων τῶν Ἀθηνῶν ὠρίζοντο κατ' ἔτος ὑπὸ τῆς πολιτείας τρεῖς πλούσιοι πολῖται, οἱ *χορηγοί*, ἀναλαμβάνοντες τὰς δαπάνας τῆς διδασκαλίας τῶν δραμάτων τριῶν ποιητῶν, ἀμιλλωμένον πρὸς ἀλλήλους ἐν ἀγῶνι περί τῆς νίκης ἐκάστου διὰ μιᾶς *τετραλογίας* ἤτοι τεσσάρων δραμάτων.

Διαιρέσεις τοῦ δράματος, ἐξέλιξις τῆς τραγωδίας.

Οἱ μῦθοι τοῦ Διονύσου ἠδύναντο νὰ διαιρεθῶσιν εἰς δύο θεμελιώδεις κατηγορίας, 1) εἰς τοὺς θλιβεροὺς, τοὺς ἀναφερομένους εἰς τὰ πάθη τοῦ θεοῦ, καὶ 2) εἰς τοὺς φαιδρούς, τοὺς ἀναφερομένους εἰς τοὺς θριάμβους τοῦ θεοῦ· ἀλλὰ μεγίστη φαιδρότης καὶ εὐθυμία ἐβασίλευε καὶ κατὰ τὸν *κῶμον*, ὅστις ἦτο ἡ ὄμιλος μεθυόντων μετὰ τὰ πρόσωπα ἐπικεχορισμένα διὰ τρυγός, περιερχόμενος θοροβωδῶς μετὰ ἀγαλινώτους ἀστεϊσμοὺς τὴν πόλιν καὶ τὴν χώραν, ἢ ἱερὰ πομπὴ προσερχομένη εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Διονύσου, καθ' ἣν χορὸς μετημφισμένων πρὸ τοῦ ἄσματος εἰς τὸν θεόν, *κῶμος* καὶ αὐτοῦ καλουμένου, καὶ μάλιστα μετὰ τοῦτο, ἐν μέσῳ δαιμονίων ἀλαλαγμῶν ἐξ-απέλυε κατὰ τοῦ κοινοῦ παντοῖα σκώμματα (πρβλ. καὶ τοὺς γεφυρισμοὺς κατὰ τὰ μεγάλα μυστήρια τῆς Ἐλευσίως¹⁾). Ἐντεῦθεν καὶ τὸ δράμα διεσπάσθη εἰς τὴν *τραγωδίαν*, ἔχουσαν τὴν ὑπόθεσιν σοβαρὰν καὶ θλιβεράν, καὶ 2) εἰς τὴν *κωμωδίαν* (ἠδὴν *κῶμος*), ἔχουσαν φαιδρὰν καὶ ἱλαρὰν τὴν ὑπόθεσιν.

Χάριν ποικιλίας αἱ ὑποθέσεις τῶν τραγωδιῶν ἐλαμβάνοντο καὶ ἐξ ἄλλων κύκλων μύθων, ἐκ τῶν μύθων ἡρώων ἐπίσης πολυπαθῶν, ὅτε κατ' ἀνάγκην συμμετεβάλλετο καὶ ὁ χορὸς, ἀποτελούμενος ἐκ προσώπων ἐχόντων σχέσιν πρὸς τὸν ἥρωα, μετ' ἀναλόγου περιβολῆς, διότι ἄλλως τὰ πάθη τοῦ ἥρωος οὐδὲν διαφέρον καὶ οὐδεμίαν συμπάθειαν θὰ προεκάλουν παρὰ τῷ χορῷ. Ἄλλ' ἐν ᾧ οἱ Σάτυροι (ἢ Σιληνοὶ) ἐξετοπίζοντο βαθμηδὸν ἐκ τῆς τραγωδίας, διτηρηθήσαν ὅμως ἐξ εὐλαβείας πρὸς τὴν παράδοσιν τῶν εὐθύμων ἑορτῶν ἐν ἰδιαιτέρῳ εἶδει δράματος ἱλαροῦ, ἐν τῷ *σατυρικῷ δράματι*, τοῦ ὁποίου ὁ χορὸς ἀπετελεῖτο ἀποκλειστικῶς ἐκ Σατύρων, ἔχων κορυ-

¹⁾ Περί τούτου ἰδὲ τὴν ἡμετέραν πραγματείαν *Τὰ Μυστήρια τῆς Ἐλευσίως* ἐν σ. 54-5.

φαῖον Σιληνόν. Σατυρικὸν δράμα ἦτο ἀναγκαίως καὶ διὰ λόγους ψυχαγωγικοὺς τὸ τέταρτον δράμα πάσης τετραλογίας παντὸς τραγικοῦ ποιητοῦ, ὡς φαιδρὰ κατακλείς τῆς διδασκαλίας τῶν σοβαρῶν τραγωδιῶν.

Ἐπειδὴ ὁ εἰς ὑποκριτῆς ἦτο ἀνθρωπίνως ἀδύνατον νὰ ὑποδυθῆ πολλὰ πρόσωπα, ὁ τραγικὸς Αἰσχύλος προσέθηκε καὶ δεύτερον, καὶ ὁ μὲν ὑποδυόμενος τὸν ἥρωα ἐκαλεῖτο *πρωταγωνιστής*, ὁ δὲ ἀντιδρωὶν *δευτεραγωνιστής*. Οὕτως ὁ *διάλογος*, ὁ ὁποῖος μέχρι τοῦδε διεξήγετο μόνον μεταξὺ τοῦ ὑποκριτοῦ καὶ τοῦ κορυφαίου τοῦ χοροῦ, ἐνισχυθεὶς καὶ ὑπὸ τοῦ δευτεραγωνιστοῦ καὶ ἐπεκταθεὶς *κατίσχυσε* τῶν *χορικῶν* (ἄσματων) καὶ ἀπέβη ὁ πρωτεύων, ἐν ᾧ τὰ χορικά τὸ δευτερεύον. Ἐπειδὴ δὲ οἱ μῦθοι περιεῖχον καὶ γυναικεῖα πρόσωπα, προσετέθησαν καὶ τοιαῦτα, τὰ ὁποῖα ὁμως ὑπεδύοντο ἄνδρες.

Β'. ΘΕΑΤΡΟΝ

Τὰ πρῶτα στοιχεῖα τοῦ θεάτρου. Οἱ διθύραμβοι καὶ τὰ δράματα ἐδιδάσκοντο ἐν Ἀθήναις παρὰ τὰς ΝΑ. κλιτύς τῆς Ἀκροπόλεως ἐντὸς τεμένους τοῦ Διονύσου ἐν κυκλικῇ ὀρχήστρῃ, ἣτις ἐν τῷ μέσῳ εἶχε βωμὸν (*θυμέλην*;) τοῦ θεοῦ, περὶ ὃν ὡρχεῖτο ὁ χορὸς, πανταχόθεν δὲ ἐπλημμύρουν κύκλῳ περὶ τὴν ὀρχήστραν πλήθη θεατῶν, ἐκ τῶν ὁποίων τὰς πρώτας θέσεις κατεῖχον οἱ ἐπίσημοι καὶ διῆ οἱ ἱερεῖς, πρῶτος δὲ πάντων ὁ ἱερεὺς τοῦ Διονύσου. Ἐπειδὴ ὁμως ὑφίστατο ἀνάγκη ἰδίου οἰκήματος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου οἱ ὑποκριταὶ νὰ ἀμφιεννύονται καὶ νὰ μεταμφιεννύονται κατὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ δράματος, πρὸς τοῦτο δὲ κατεσκευάσθη πρὸς τὴν νοτίαν πλευρὰν τῆς ὀρχήστρας ξύλινον παράπηγμα, ἢ *σκηνή* (ἦτοι καλύβη), ἔκτοτε οἱ θεαταὶ ἐθεῶντο ἀπὸ τῶν τριῶν ἄλλων πλευρῶν τῆς ὀρχήστρας.

Τὸ πρῶτον θέατρον. Ἴνα ὁμως οἱ θεαταὶ ἀπόνως θεῶνται καὶ ἀκούωσιν εὐκρινῶς τὰ διδασκόμενα ἔργα, κατεσκευάσθησαν χάριν αὐτῶν περὶ τὴν ὀρχήστραν *ἔκρια*, ξύλινα ἐδάκια, στηριζόμενα ὡς τὰ πολλὰ ἀμέσως ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῶν νοτίων κλιτύων τῆς Ἀκροπόλεως, εἰς πολλὰς σειρὰς ὁμοκέντρους, ὧν ἐκάστη ἐπομένη ἦτο ὑψηλότερα τῆς προηγουμένης καὶ μὲ σταθερῶς μεγεθυνομένην ἀκτίνα, ἐξ ὧν τὴν πρώτην σειρὰν περὶ τὴν ὀρχήστραν, τὸ *πρῶτον ξύλον*, κατελάμβανον οἱ ἐπίσημοι. Ἐπειδὴ ὁμως τὰ ἔκρια

κατέρρευσαν περί τὸ 500 π. Χ., ἴσως κατὰ τὰς πτέρυγας, ὅπου δὲν ἐστηρίζοντο τὰ ἐδῶλια ἀμέσως ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, θὰ ἔγιναν τότε προσχώσεις ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ὅπου ὑπῆρχον κοιλότητες, καὶ οἱ θεαταὶ εἴτε θὰ ἐκάθηντο ἀμέσως ἐπὶ τοῦ ἐδάφους εἴτε ἐπὶ ἐδωλίων ξυλίνων ἢ κτιστῶν, καλυπτομένων διὰ λιθίνων πλακῶν (πάντως οὐδὲν ἔχνος ἐδωλίων ἐκ τῶν χρόνων τῆς ἀκμῆς τῶν Ἀθηναίων εὐρέθη ἐν τῷ Διονυσιακῷ θεάτρῳ κατὰ τὰς διαφόρους ἀνασκαφάς), οὕτως ὥστε ὁ ὄλος οὗτος ἐπικλινῆς χώρος νὰ γίνῃ ἅμα καὶ κοῖλος, ἀμφιθεατροειδῆς, κληθεὶς διὰ τοῦτο καὶ **κοῖλον**. Τοιοῦτον θὰ ἦτο τὸ θέατρον ἐπὶ Περικλέους, τὸ ἐν Διονύσου (τεμένει) καλούμενον, τὸ ὁποῖον ἀπετελέσθη 1) ἐκ τῆς **δορχίστρας** χάριν τοῦ χοροῦ καὶ τῶν ὑποκριτῶν, 2) ἐκ τῆς **σκηνῆς** καὶ 3) ἐκ τοῦ **κοίλου** ἢ κυρίως **θεάτρου** χάριν τῶν θεατῶν.

Ἐξέλιξις τοῦ θεάτρου. Ἀλλὰ περί τὸ 350 π. Χ. ἤρξατο ἢ ἐκ Πειραιικοῦ (παφίνου) λίθου κατασκευὴ ἐν τῷ αὐτῷ χώρῳ νέου θεάτρου, ὅπερ ἐπερατώθη ἐπὶ τοῦ δῆτορος Λυκούργου καὶ κατὰ μέγα μέρος σφύζεται καὶ σήμερον Πίν. Β'.

Α'. Τὸ κοῖλον τούτου χωρίζεται ἀπὸ τῆς δορχίστρας, ἐχούσης διάμετρον 27 μ. περίπου, δι' εὐρέος διαδρόμου Πίν. Β' (ὅστις ἐχρησίμευε διὰ τὴν εἴσοδον καὶ ἔξοδον τῶν θεατῶν ἐκ τοῦ θεάτρου καὶ κατὰ μὲν τὸ κέντρον ἦτο στενωτέρως, κατὰ δὲ τὰς πτέρυγας Πίν. Β' ι-κ εὐρύτερος πρὸς εὐκολίαν τῆς ἐξόδου τῶν θεατῶν), ἀπετελεῖτο δὲ ἐξ 78 ἐπαλλήλων σειρῶν καθισμάτων, δυναμένων νὰ περιλάβωσι ³⁰⁰⁰ τρισμυριοὺς θεατάς, ἄνευ ἐρείσματος τῶν νώτων, ἡμικυκλικῶν σχεδόν, ὁμοκέντρων, ἀνερχομένων κατὰ μικρὸν κανονικῶς κατὰ τὴν ὀμαλὴν ἀνωφέρειαν τοῦ ἐδάφους, αἵτινες ἠκολούθουν τὰ τόξα τῶν κύκλων, οἵτινες ἔχοντες κέντρον τὸ τῆς δορχίστρας καὶ ἀκτῖνα κατὰ σταθερὸν μῆκος ἐκάστοτε μηχανομένην διεγράφοντο μετὰ τὸν διάδρομον. Ἡ ἀνωτέρα ἐπιφάνεια τῶν καθισμάτων δὲν ἦτο ἐπίπεδος, ἀλλὰ τὸ μὲν πρόσθιον τμήμα αὐτῆς, ἐφ' οὗ ἐκάθηντο, Πίν. Γ', εἶχεν ὕψος 0,33 μ., τὸ δὲ ὀπίσθιον Πίν. Γ' ε f ἦτο χαμηλότερον κατὰ 0,04 μ., τὸ μὲν ἵνα πατῶσιν ἐν αὐτῷ ἀνετώτερον οἱ πόδες τῶν καθημένων ἐπὶ τῆς ἀμέσως ἐπομένης ὑψηλοτέρας σειρᾶς, τὸ δὲ ἵνα διευκολύνῃ τὴν δι' αὐτοῦ κυκλοφορίαν. Ἐπειδὴ τῶν ἐδωλίων, ἐφ' ὧν ἐκάθηντο, τὸ ὕψος 0,33 μ. δὲν παρεῖχεν ἄνετον κάθισμα (τὰ σημεριναὶ καθίσματα ἔχουσι μέσον ὕψος 0,45 μ. περίπου), ἐφρόντιζον οἱ θεαταὶ νὰ ἐπαυξάνωσιν αὐτὸ διὰ τυλῶν (προσκεφαλαίων), ἃς ἐκόμιζον μεθ'

ἐαυτῶν οἴκοθεν. Δι' ἕκαστον θεατὴν διετίθετο γῶρος μήκους 0,33 μ., καθοριζόμενος δι' εὐθειῶν γραμμῶν ἐγχαράκτων ἐπὶ τῆς ἀνωτέρας ἐπιφανείας τοῦ καθίσματος. Πολυτελέστερα καὶ φέροντα ἐρείσματα τῶν νώτων ἦσαν τὰ 67 καθίσματα τῆς α' σειρᾶς τῆς κατωτάτης, πάντα ἐκ πεντελησιού μαρμάρου, ἐφ' ὧν ἐκάθηντο ἱερεῖς, στρατηγοί, ἄρχοντες, πρέσβεις καὶ ὅσοι εἶχον τιμητῆ διὰ *προεδρίας*, λαμπρότατος δὲ πάντων ἦτο ὁ ἐν τῷ κέντρῳ τῆς σειρᾶς θρόνος, κεκοσμημένος καὶ δι' ἀναγλύφων παραστάσεων, ἐφ' οὗ ἐκάθητο ὁ ἱερεὺς τοῦ Διονύσου Ἐλευθερέως, Πίν. Δ'. Ἴδιον τμήμα τοῦ θεάτρου, τὸ *βουλευτικόν*, ἦτο προωρισμένον διὰ τοὺς 500 βουλευτάς, ὅπως ὕστερον καὶ τὸ *ἐφηβικόν* διὰ τοὺς ἐφήβους.

Τὸ κοινὸν εἰσῆρχετο εἰς τὸ θέατρον διὰ τῶν *παρόδων*, διόδων μεταξὺ τῶν πτερύγων τοῦ κοίλου καὶ τῆς σκηνῆς, Πίν. Ε' I, τὴν δὲ εὐκόλον κυκλοφορίαν αὐτοῦ ὑπεβοήθουν τὸ μὲν τὰ δύο *διαζώματα* Πίν. Β' I, Ε' I, εὐρεῖς διάδρομοι διασχίζοντες τὸ κοῖλον παραλλήλως πρὸς τὰς σειρὰς τῶν ἐδωλίων καὶ διαιροῦντες αὐτὸ εἰς 3 ἀνίσους *ζώνας* (τὰ τμήματα τοῦ κοίλου τὰ μεταξὺ δύο ἐφεξῆς διαζωμάτων)· τὸ ἀνώτατον διαζῶμα Πίν. Β' I εἶχε τὸ πλάτος συνήθους ὁδοῦ, διότι ἀπετέλει συνέχειαν ὁδοῦ τῆς πόλεως φερούσης ἀπὸ τῶν ἀνατολικῶν τῆς πόλεως εἰς τὴν ἀκρόπολιν· τὸ δὲ αἰ *κλίμακες* Πίν. Β' I κ. Ε' I, δι' ὧν ἀνῆρχοντο οἱ θεαταί, ἀποτελοῦσαι προέκτασιν ἀκτίων τοῦ κύκλου τῆς ὀρχήστρας, ἀνερχόμεναι μέχρι τῆς ἀνωτάτης σειρᾶς τῶν ἐδωλίων καὶ διαιροῦσαι τὸ κοῖλον εἰς σφηνοειδῆ τμήματα, τὰς *κερκίδας*. Τῆς κάτω ζώνης αἱ κλίμακες εἶναι 14, αἱ κερκίδες 13. Ἄλλ' αἱ κερκίδες τῆς β' καὶ γ' ζώνης ὡς πολὺ εὐρύτεραι διετέμοντο καὶ διὰ διαμέσων κλιμάκων, ὑποδαιρούμεναι ἑκάστη εἰς δύο μικροτέρας κερκίδας, ὡς βλέπομεν ἐν τῷ θεάτρῳ τῆς Ἐπιδαύρου Πίν. Ε' I, ὅπερ εἶναι τὸ λαμπρότατον ὑπόδειγμα ἀρχαίου θεάτρου καὶ δὴ τοῦ κοίλου, σωθὲν σχεδὸν ὀλόκληρον, ἔργον τοῦ νεωτέρου Πολυκλείτου, θαυμαζόμενον διὰ τὸ κάλλος καὶ τὴν ἀρμονίαν· ἡ ὀρχήστρα αὐτοῦ εἶναι πλήρης κύκλος, ἐν ᾧ ἡ τοῦ Διονυσιακοῦ εἶναι πεταλοειδής.

Β' Ἴνα καλυφθῆ ἡ ἀσχημία τῆς ξυλίνης σκηνῆς καὶ ἀποκρύπτονται αἱ κινήσεις τῶν ὑποκριτῶν, ἐτέθη πρὸ αὐτῆς παραλλήλως μέγα ἐκ σανίδων διάφραγμα, τὸ *προσκήνιον*, Πίν. Ε' I, ἀφήνον μεταξὺ ἑαυτοῦ καὶ τῶν δύο πτερύγων τοῦ κοίλου τὰς δύο Παρόδους. Τοῦτο ζωγραφούμενον (σκηνογραφία) παρίστα ἀνάκτορον Πίν. ΣΤ' ἢ ἄλλο τι (δάσος, σπήλαιον, ναὸν κλπ.) κατὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ δρά-

ματος, ἔφερε θύραν (ἢ θύρας), δι' ἧς παρήρχετο ἐπὶ τὴν ὀρχήστραν ὁ ἦρωας τῆς τραγωδίας ἢ εἰσέρχετο εἰς αὐτὸ ὡς εἰς κατοικίαν του, ἐν ᾧ ὁ χορὸς παρήρχετο ἐπὶ τὴν ὀρχήστραν ἢ ἐξέρχετο ἐκεῖθεν διὰ τῶν παρόδων. Ὁ δεύτερος ὑποκριτής, ἐὰν δὲν ἦτο οἰκείος τοῦ πρωταγωνιστοῦ, παρήρχετο ἢ διὰ τῆς δεξιᾶς (ὡς πρὸς τὸν θεατὴν) παρόδου, ὅτε ἐπιστεύετο ὅτι ἦρχετο ἐκ τῆς πόλεως ἢ ἐκ τῶν λιμένων, ἢ διὰ τῆς ἀριστερᾶς, ὅτε ἐπιστεύετο ὅτι ἦρχετο ἐκ τῶν ἀγρῶν ἢ ἐκ τῆς ξένης Πίν. Β' I.

Ἐν τῷ θεάτρῳ τοῦ Λυκούργου καὶ ἡ σκηνὴ κατεσκευάσθη λιθίνῃ. Ἀλλὰ δυστυχῶς οὐδενὸς ἀρχαίου θεάτρου διεσώθη ἡ σκηνὴ ὡς εἶχε κατὰ τοὺς κλασσικοὺς χρόνους, ἀλλὰ πᾶσαι εἶναι τῶν Ἑλληνιστικῶν χρόνων ἢ ἔχουν μεταρρυθμισθῆ κατὰ τοὺς Ῥωμ. χρόνους, ὅτε οἱ ὑποκριταί, ἀποσπασθέντες τοῦ Χοροῦ, ὅστις διαρκῶς ἔφθινε, ἔπαιζον ἐν δαπέδῳ τῆς σκηνῆς ἐπιμήκει, ὑπὲρ τὸ 1 μ. ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς ὀρχήστρας, ὅπερ ἐκαλεῖτο **λογεῖον**, Πίν. Ζ', καταργηθέντος τοῦ προκαλύπτοντος τὴν σκηνὴν Προσκηνίου, ὅπερ μετεβλήθη εἰς ὑποσκήνιον, κοσμοῦν τὸ ὑπὸ τὸ δάπεδον τοῦ λογείου μέτωπον αὐτῆς Πίν. Ζ'. Ὁ τοῖχος ὁ ἐν τῷ βάθει τοῦ λογείου Πίν. Ζ' ἔφερε τρεῖς πύλας, δι' ὧν παρήρχοντο οἱ ὑποκριταί ἢ ἐξέρχοντο. Ἐπειδὴ ὅμως πολλοὶ πιστεύουσιν ὅτι καὶ ἐν τοῖς κλασσικοῖς χρόνοις οἱ ὑποκριταί ἔπαιζον ἐν τῷ λογεῖῳ κεχωρισμένοι τοῦ Χοροῦ, ὅστις ἴστατο καὶ ὠρχεῖτο ἐν τῇ ὀρχήστρῃ, ὁ φιλολογικὸς καὶ ὁ ἀρχαιολογικὸς κόσμος εἶναι διηρημένοι εἰς δύο στρατόπεδα, ὧν τὸ μὲν ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Γερμανοῦ Dörpfeld, τοῦ εἰσηγητοῦ τῆς νέας θεωρίας, δέχεται τὴν ὀρχήστραν ὡς πεδίον δράσεως ὑποκριτῶν καὶ Χοροῦ, τὸ δὲ τὴν ὀρχήστραν διὰ τὸν Χορὸν καὶ τὸ λογεῖον διὰ τοὺς ὑποκριτάς. Τὴν κρίσιμον λύσιν τοῦ ζητήματος θὰ δώσῃ ἡ ἐνδεχομένη εὔρεσις σκηνῆς ἀρχαίου θεάτρου, ἀπορροεύσης ἐκ τῶν κλασσικῶν χρόνων καὶ μὴ μεταρρυθμισθείσης ἐν νεωτέροις χρόνοις.

Γ. ΣΚΕΥΗ ΥΠΟΚΡΙΤΩΝ ΚΑΙ ΧΟΡΟΥ.

Ἐφ' ὅσον ὑπῆρχεν εἰς μόνον ὑποκριτής, ἵνα εἶναι περίοπτος, θᾶνέβαινεν ἐπὶ τὰς βαθμίδας τοῦ βωμοῦ (θυμέλης) καὶ ἐκεῖθεν θὰ διελέγετο πρὸς τὸν κορυφαῖον τοῦ Χοροῦ· ἀλλ' ἂφ' οὔτου προσετέθη καὶ δεύτερος ὑποκριτής, δὲν ἦτο δυνατὸν πλέον νᾶναβαίνωσιν ἀμφοτέροι ἐπὶ τὴν αὐτὴν θέσιν. Ὅθεν κατῆλθον εἰς τὸ δάπεδον τῆς

ὀρχήστρας, ὅπου καὶ ὁ Χορός, ἀλλ' ἵνα ἐναργῶς διακρίνωνται τῶν χορευτῶν καὶ εἶναι περίοπτοι, ἐφρόντιζον νὰ παρίστανται μεγαλοσωμότεροι, ὡς ἦσαν οἱ ἥρωες καὶ διότι τοῦτο ἀπῆται τὸ μέγεθος τοῦ θεάτρου καὶ ἡ ἀπόστασις αὐτῶν ἀπὸ τῶν θεατῶν· καὶ τὸ μὲν ὕψος τοῦ σώματος ἤψξανον 1) διὰ τῶν κοθόρων, ὑποδημάτων φερόντων ἰσηγὰ κατύματα, ἐν ᾧ τὰ τοῦ χοροῦ ἔφερον λεπτότερα, 2) διὰ τοῦ προσωπεῖου, φέροντος τὸν λεγόμενον ὄγκον, ἔξαγμα τοῦ μετώπου πρὸς τὰ ἄνω ὡς περίθετον φενάκην (τὰ προσωπεῖα μετεχειρίζοντο ἐξ εὐλαβείας πρὸς τὴν παράδοσιν, ἵνα ἀποκρύπτωσι τὸ γνωστὸν τοῖς θεαταῖς πρόσωπον τοῦ ὑποκριτοῦ καὶ χορευτοῦ καὶ κερδαίνωσι τὰ χαρακτηριστικά, τὰ ὁποῖα εἶχε τὸ μυθικὸν πρόσωπον· πλὴν τούτου ὁ αὐτὸς ὑποκριτὴς ὑπεδύετο διάφορα πρόσωπα καὶ διὰ τοῦτο ὄφειλε νὰ μεταλλάσῃ προσωπεῖον), ἔφερον δὲ ταῦτα ἔντονα χαρακτηριστικά τοῦ φύλου, τῆς ἡλικίας, τῆς διαθέσεως κλπ., Πίν. Θ', καὶ 3) διὰ χιτῶνων ἐχόντων ἐγγρόους κατακορύφους ῥαβδώσεις (ὀπτική ἀπάτη). Τὸ δὲ πάχος ἤψξανον διὰ τῶν σωματίων (παραγεμισμάτων), προστερνιδίων, προγαστριδίων, καὶ διὰ χειρῖδων, ἀναξυρίδων κλπ. Πρὸβλ. Πίν. Η'.

Ἐν τούτοις τὰ τῆς σκευῆς τῶν ὑποκριτῶν κατὰ τοὺς κλασσικοὺς χρόνους εἶναι ἀβέβαια καὶ ἄσαφῆ.

Ἐπειδὴ δὲ τὰ σπουδαιότερα τῆς τραγωδίας πρόσωπα εἶναι ἥρωικά, ἠγεμόνες, ἐπιφανεῖς ἄνδρες κλπ., αἱ δὲ διδασκαλῖαι ἦσαν μεγαλοπρεπεῖς ἱεραὶ τελεταὶ καὶ οἱ ὑποκριταὶ λειτουργοὶ τούτων, διὰ τοῦτο καὶ τὰ ἐνδύματα αὐτῶν ἦσαν συνήθως φανταστικά, πομπώδη καὶ μεγαλοπρεπῆ, ὅπως καὶ σήμερον οἱ Κληρικοὶ ἐν μεγάλας τελεταῖς φέρουσι βαρυτιμότετα ἄμφια. Ἐφόρουσαν χιτῶνας ποδήρεις, ἔχοντας ἄνθη ἐνυφασμένα, ἱμάτια δὲ ἢ χλαμύδας πορφυρεῆς καὶ χρυσοπάστους. Οἱ χορευταὶ ἔφερον ἀνάλογον πρὸς τὸ ἀξίωμα αὐτῶν καὶ τὴν κοινωνικὴν τάξιν περιβολὴν, προσωπεῖα καὶ χρυσοῦς στεφάνους κισσοῦ¹⁾.

Δ'. Αἱ Διδασκαλῖαι τῶν Τραγωιδίων

Τὰ πρὸ τῆς ἐν τῷ θεάτρῳ διδασκαλίας. Ἡ μεγαλοπρεπεστάτη πασῶν τῶν Διονυσιακῶν ἐορτῶν ἐν Ἀθήναις ἦσαν τὰ

¹⁾ Ἐκτενεστέρον τὰ τῆς Εἰσαγωγῆς εἰς τὴν ἐρμηνεῖαν ἀρχαίας τραγωδίας ἐκτίθενται ἐν τοῖς ἡμετέροις Διδακτικοῖς ἐν σ. 283-89.

μεγάλα Διονύσια, τελούμενα κατ' ἔτος κατὰ μῆνα Ἐλαφηβολιῶνα (Μάρτ.—Ἀπρίλ.), κατ' ἃ ἐδιδάσκοντο πάντοτε νέαι τραγωδίαί, ὧν ἡ διδασκαλία (παράστασις) ἔφερε χαρακτηῖρα ἀγῶνος καὶ ἐκαλεῖτο **ἀγών**. Τὴν ἐπιμέλειαν τῆς ἑορτῆς εἶχεν ὁ σπουδαιότατος τῶν ἐννεὰ ἀρχόντων, ὁ **ἄρχων**. Οἱ ποιηταί, εἴτε πολῖται εἴτε ξένοι, οἱ ἔχοντες ἐτοίμους νέας τετραλογίας, δι' αἰτήσεως πρὸς αὐτὸν ἐζήτουν πολὺ πρὸ τῆς ἑορτῆς τὴν ἄδειαν νὰ μετάρχωσι τοῦ ἀγῶνος, **ἦτιον χορὸν**, ἐπισυνάπτοντες καὶ τὰς τετραλογίας των. Ἐκ τούτων ὁ ἀρχὼν ἐξέλεγε τρεῖς τετραλογίας, τὰς κατὰ τὴν γνώμην του ἀρίστας, καὶ εἰς τοὺς ποιητὰς αὐτῶν παρεῖχε τὴν ἄδειαν, **ἐδίδου χορὸν**. Πρὸς τοῦτο ἐκλήρου τοὺς τρεῖς χορηγούς ἐκ τῶν πλουσιωτάτων Ἀθηναίων, τοὺς ὁποίους ἅμα ἀναλαβὼν τὴν ἀρχὴν εἶχεν ἐκλέξει, καὶ ὁ πρῶτος λαχὼν ἐξέλεγεν ἓνα τῶν τριῶν τραγικῶν, ὧν εἶχον ἐγκριτῆ αἱ τετραλογίαι, ὁ δεῦτερος τὸν ἕτερον ἐκ τῶν λοιπῶν δύο καὶ ὁ τρίτος ἐλάμβανε τὸν ἑναπομείνοντα. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον προσελαμβάνοντο καὶ οἱ ἀθληταί, εἰς δι' ἕκαστον ποιητὴν, καὶ οἱ ὑποκριταί· ἀλλὰ καὶ οἱ ποιηταί μετ' ἄμοιβαίαν συναίνεσιν ἠδύνατο νὰ προσλάβωσιν ὑποκριτὰς κατὰ τὴν ἰδίαν των ἐκλογὴν.

Ἦδη ὁ χορηγὸς συνεννοούμενος μετὰ τοῦ ποιητοῦ ἔσπευδε νὰ συγκροτήσῃ τὸν χορὸν ἐκ πολιτῶν καὶ νὰ μισθώσῃ κατάλληλον χῶρον, **τὸ χορηγεῖον**, πρὸς ἄσκησιν τοῦ χοροῦ, δαπανῶν διὰ τὴν διατροφήν τῶν χορευτῶν κατὰ τὴν περίοδον τῶν ἀσκήσεων καὶ τῆς διδασκαλίας, διὰ μισθὸν αὐτῶν καὶ τοῦ ἀθλητοῦ καὶ τοῦ **χοροδιδασκάλου**, ἐὰν ὁ ποιητὴς αὐτὸς ἐκωλύετο εἰς τοῦτο, καὶ διὰ τὴν σκευὴν τοῦ χοροῦ, καὶ ἴσως καὶ τῶν ὑποκριτῶν, καὶ διὰ τὰ σκηνικά. Ὁ χορὸς, ὅστις ἀρχῆθεν ἀπετελεῖτο ἐκ 50 ἀνδρῶν, κατενέμετο εἰς 4 τμήματα κατὰ τὰ 4 τῆς τετραλογίας δράματα, ἕκαστον ἐκ 12 χορευτῶν. Ἄλλ' ἐπειδὴ οὕτως ἡ δαπάνη τοῦ χορηγοῦ θὰ ἦτο ὑπερβολικὴ, ὑπέθεσάν τινες ὅτι οἱ χορευταὶ περιορίσθησαν ἐν ὅλῳ εἰς 12 μόνον καὶ διὰ τὰ 4 δράματα, ἀπὸ Σοφοκλέους γενόμενοι 15, ἢ ὅτι χορευταὶ τινες, οἱ καλλιφωνότεροι καὶ δεξιότεροι περὶ τὴν ὄρχησιν, ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ εἰς τὰ 4 δράματα. Τὸν χορὸν καὶ τοὺς ὑποκριτὰς ἐδίδασκεν ὁ ἴδιος ὁ ποιητὴς, καλούμενος διὰ τοῦτο **διδάσκαλος**, ὅπως καὶ ἡ πρᾶξις **διδασκαλία**, καὶ **τραγωδοδιδάσκαλος** (καὶ **κωμωδοδιδάσκαλος**), κατανέμων τὰ διάφορα πρόσωπα τοῦ ἔργου εἰς τοὺς ὑποκριτὰς, καθορίζων περιβολὴν, προσωπεῖον, διακόσμησιν, μιμικὴν καὶ ἀπαγγελίαν καὶ πᾶσαν λεπτομέρειαν ἀφορῶσαν τὴν διδασκαλίαν, μελοποιῶν ἅμα τὰ χορικά

καὶ τὰ ἄλλα λυρικά τῆς τετραλογίας, διαγράφων τὰ σχήματα τῆς ὀρχήσεως τῶν χορευτῶν καί, ὅπως ὕστερον ὁ Σαίξπηρ καὶ ὁ Μολιέρ, ὧν καὶ πρωταγωνιστὴς ἐν τῇ τετραλογίᾳ τοῦ μέχρι Σοφοκλέους, ὅστις δι' ἀδυναμίαν τῆς φωνῆς ἀπέσχε τούτου, προσλαμβάνων ἔξωθεν πρωταγωνιστὴν. Οὕτως ὁ ποιητὴς ἦτο ὁ régisseur, ὁ ἐπιμελούμενος τῆς σκηνοθεσίας καὶ τῆς ὅλης καλλιτεχνικῆς διεξαγωγῆς τῆς παραστάσεως.

Τέλος ἐν τῷ ᾠδεῖφ (τοῦ Περικλέους) ἐγίνετο τῇ 8. τοῦ Ἐλαφβολιῶνος ὁ προάγων, καθ' ὃν ποιηταί, χορηγοὶ καὶ ὑποκριταὶ ἐστεφανωμένοι, ἀλλ' ἄνευ προσωπείου καὶ τῆς ἄλλης σκευῆς, ἐν ἑορτασίμῳ περιβολῇ, παρουσίαζον ἑαυτοὺς εἰς τὸ κοινόν, ἀνακοινοῦντες τὸ θεατρικὸν πρόγραμμα· ὅθεν ὁ προάγων ἦτο προγραμματικὴ προελπίδειξις καὶ διαφήμισις (ἀντὶ τῶν σημερινῶν ἐντύπων προγραμμάτων), κεντρίζουσα ἰσχυρῶς τὴν προσδοκίαν τοῦ φιλοθεάμονος κοινού. Κατ' ἄλλους ὁ προάγων ἦτο ἡ τελευταία γενικὴ δοκιμὴ, ἀλλὰ τότε ὁ εἰς ταύτην διατιθέμενος χρόνος θὰ ἦτο ἀνεπαρκής.

Ἐπίσης ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τοῦ ἀγῶνος ἡ βουλὴ τῶν πεντακοσίων μετὰ τῶν χορηγῶν κατήρτιζε κατάλογον περιέχοντα τὰ ὀνόματα ἐκείνων τῶν Ἀθηναίων, ὅσοι ἐκρίνοντο κατάλληλοι διὰ τὴν κρίσιν τῶν ἀγωνιζομένων ἔργων, ἕκαστον ὄνομα ἐγράφετο ἐπὶ ἰδίου πινακίου, τὰ πινάκια ἐρρίπτοντο κατὰ φυλὰς εἰς δέκα ὑδρίας, αἷτινες σφραγιζόμεναι ἀπετίθεντο ἐν τῷ ὀπισθοδόμῳ τοῦ Παρθενῶνος, ὅπου ἐφυλάσσοντο μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἀγῶνος.

Ὁ ἀγών. Ἀφ' οὗ ἤδη τὰ πάντα ἦσαν ἔτοιμα, προσεκομιζόντο τὴν πρωίαν τῆς πρώτης ἡμέρας τῶν δραματικῶν διδασκαλιῶν εἰς τὸ θέατρον αἱ 10 ὑδρίαὶ καὶ ἐκληροῦντο δέκα κριταὶ τῶν ἀγῶνων, ἐξαγομένου ἕξ ἑκάστης ὑδρίας ἐνὸς πινακίου, οἷτινες, ἀφ' οὗ ὠρρίζοντο ἐνώπιον τοῦ ἀρχόντος ὅτι θὰ κρίνωσι κατὰ συνείδησιν, κατελάμβανον τὰς θέσεις τῶν ἐν τῷ θεάτρῳ καὶ οὕτως ἤρχιζεν ἡδη ὁ ἀγών, διδασκομένων ἐν τοῖς κλασσικοῖς χρόνοις κατὰ τὰς προμεσημβρινὰς ὥρας τῶν τριῶν τετραλογιῶν ἐπὶ τρεῖς συνεχεῖς ἡμέρας, τὰς τελευταίας τῶν μεγάλων Διονυσίων, μίαν δι' ἕκαστον τραγικόν, ἐν ᾧ κατὰ τὰς μεταμεσημβρινὰς ὥρας ἐδιδάσκοντο τρεῖς κωμωδία τριῶν κωμικῶν ποιητῶν, μία καθ' ἑκάστην ἡμέραν, τῆς σειρᾶς τῆς προτεραιότητος τῶν ποιητῶν καθοριζομένης διὰ κλήρου. Ἡ διδασκαλία ἤρχετο ἀπὸ τοῦ ὄρθρου, ὅπως πᾶσαι αἱ ἐργασίαι ἐν Ἀθήναις, τὸ σύνθημα δὲ ἔδιδεν ὁ κήρυξ καλῶν κατ' ἐντολὴν τοῦ ἀρχόντος τὸν ποιητὴν τῆς ἡμέρας :

Σοφοκλείς (π. χ.), εἶσαγε τὸν χορόν· τὴν διδασκαλίαν τῶν ἔργων του παρηκολούθει ὁ ποιητὴς παραμένων ἐντὸς τῆς σκηνῆς.

Τὸ θέατρον ἐνωρίτατα ἤδη εἶχε πληρωθῆ θεατῶν, διότι κατ' ἀρχάς ἢ εἴσοδος ἦτο ἐλευθέρᾳ· οἱ θεαταὶ ἐν ἑορτασίμῳ περιβολῇ καὶ ἐστεφανωμένοι, φέροντες ἕκαστος τροφίμα καὶ προσκεφάλαιον διὰ τὸ ἀνετώτερον κάθισμα, συνέρρεον πανταχόθεν, οὐ μόνον πῶλιται, ἀλλὰ καὶ μέτοικοι καὶ οἱ πολυπληθεῖς ἐν Ἀθήναις ξένοι, πιθανῶς δὲ καὶ γυναῖκες. Κατόπιν ὅμως πρὸς τήρησιν τῆς τάξεως καὶ πρὸς ἀποφυγὴν διαπληκτισμῶν διὰ τὴν κατάληψιν τῶν καλυτέρων θέσεων ὠρίσθη εἰσιτήριον, τὸ σύμβολον, Πίν. Ε' II, κατ' ἄτομον 2 ὀβολῶν δι' ἑκάστην ἡμέραν, ἦτοι μιᾶς δραχμῆς (160 περίπου σημερινῶν δραχμῶν) διὰ τὰς τρεῖς ἡμέρας. Ἀλλ' αἱ πρῶται σειραὶ ἦσαν προωρισμέναι δι' ἄνδρας διακεκριμένους καὶ διὰ τοὺς ἐπιστήμους (προεδρία) καὶ διὰ τοὺς κοινὰς, ἴσως δὲ καὶ διὰ τοὺς ἀγοράζοντας εἰσιτηρία διακεκριμένης θέσεως. Ἡ εἴσπραξις τοῦ τμήματος τῶν εἰσιτηρίων ἀντίθετο ὑπὸ τῆς πολιτείας εἰς ἰδίους ἐργολήπτας, τοὺς θεατρῶνας, οἵτινες ὑπεχρεοῦντο νὰ καταβάλλωσι ποσὸν τι τῶν εἰσπραξέων εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον, νὰ ἐπιμελῶνται τῆς καλῆς συντηρήσεως τοῦ θεάτρου καὶ τῶν σκευῶν του (ἴσως δὲ καὶ νὰ παρασκευάζωσι τὰ σκηνικὰ καὶ τὴν σκευὴν τῶν ὑποκριτῶν, ἰδ. ἀνωτ. ἐν σ. 12), καὶ νὰ ἀμείβωσι τοὺς ὑπηρετάς τοῦ θεάτρου πλὴν τῶν ξαβδούχων, ὑπαλλήλων ἐπὶ τῆς ἐν τῷ θεάτρῳ εὐκοσμίας, διατελούντων ὑπὸ τὸν ἄρχοντα καὶ ἀμειβομένων ὑπὸ τῆς πολιτείας. Ἀλλ' ἐπειδὴ πολλοὶ τῶν πολιτῶν διὰ πενίαν ἠδυνάτου νὰ ἐξεύρωσι τὸ ἀντίτιμον τῶν εἰσιτηρίων, ἐθεωρήθη δὲ ἀπρεπὲς ὁ κυρίαρχος δῆμος νὰ στερεῖται τῆς ὑψηλῆς ταύτης ἀπολαύσεως, ἣν παρεῖχεν αὐτῇ ἡ πολιτεία, ἐθεσπίσθη, ἄγνωστον ἀκριβῶς πότε, νὰ παρέχεται ἐκ τοῦ δημοσίου ταμεῖου εἰς πάντας ἀνεξαίρετως τοὺς πολίτας τὸ ἀντίτιμον τῶν εἰσιτηρίων καὶ τὰ χρήματα ταῦτα ὠνομάσθησαν θεωρικά.

Οἱ θεαταὶ μὲ τὴν λεπτὴν αἰσθητικὴν των παρηκολούθουν τὰς διδασκαλίας μετὰ μεγίστου διαφέροντος, ἔτοιμοι νὰ χειροκροτοῦν, νὰ ποδοκροτοῦν, νὰ συρίζουν, ἐπυφνημοῦντες ὥραια διδάγματα (αὐθις!) καὶ ἀποδοκιμάζοντες ἀγρίως ἀνήθικα ἢ ἀνελεύθερα κηρύγματα, καθηλωμένοι ἐπὶ τρεῖς ὅλας ἡμέρας εἰς τὴν θέσιν των, καὶ μόνον διὰ τῶν ποικίλων ἐδεσμάτων, τὰ ὁποῖα εἶχον κομίσει οἰκοθεν, κατευνάζοντες τὴν πείνάν των κατὰ τὰ ἐνδιάμεσα μεταξὺ τῶν τραγωδιῶν διαλείματα, ὅτε ἴσως ἀντικαθίσταντο, ἐὰν ὑπῆρχεν

ἀνάγκη, καὶ τὰ σκηναῖα κατὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ἐφεξῆς τραγωδίας· διότι ὁ τραγικός ἦτο ἐλεύθερος ἢ νὰ λάβῃ τὰς ὑποθέσεις τῶν ἔργων του ἐκ τοῦ αὐτοῦ μύθου, ὅτε ἡ τετραλογία του εἶχεν ἑσωτερικὴν συνοχὴν ὑποθέσεως (προβλ. τὴν Ὁρέστειαν τοῦ Αἰσχύλου, τὴν Τηλέφειαν τοῦ Σοφοκλέους κ.λ.π.), ἢ ἐκ διαφόρων μύθων, ὅπερ καὶ ἐπεκράτησεν ὕστερον· ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει ἦτο δυνατὸν ἢ σκηνογραφία τῶν τριῶν τραγωδιῶν νὰ εἶναι διάφορος, ὡς ἐν τῇ Ὁρεστείᾳ τοῦ Αἰσχύλου. Ἐπίσης καταπλήθισουσα ἦτο ἡ καρτερία χορευτῶν καὶ ὑποκριτῶν ὑπὸ τὸ ἄγχος τῆς σκευῆς, τῆς ἀπομνημονεύσεως πολλῆς ὕλης ἄνευ ὑποβολέως, τῆς ἀπαγγελίας, τῆς ὑποκρίσεως, τῶν ἁσμάτων καὶ τῆς πολυδαίδαλου ὀρχήσεως, ὅπως καταπληκτικὸς ἦτο καὶ ὁ ἄθλος τοῦ τραγικοῦ, ὅστις ἦτο ἅμα ὁ ποιητής, ὁ μουσουργός, ὁ συνθέτης τῶν ποικίλων σχημάτων τῆς ὀρχήσεως, ὁ διδάσκαλος πάντων τούτων, (ὑποκριτῆς καὶ) σκηνοθέτης.

Κρίσεις. Μετὰ τὸ πέρας τοῦ ἀγῶνος ἕκαστος τῶν δέκα κριτῶν ἀνέγραφεν εὐθὺς ἐν πινακίᾳ τὰ ὀνόματα τῶν ἀγωνισθέντων ποιητῶν κατὰ τὴν σειρὰν τῆς ἐπιτυχίας των, ἣτις κατὰ τὴν προσωπικὴν του γνώμην ἦτο σύμφωνος πρὸς τὴν ἀξίαν τῶν διδαχθέντων ἔργων, εὐθὺς δὲ μετὰ τοῦτο ἐκληροῦντο ὑπὸ τοῦ ἀρχοντος ἐκ τῶν 10 κριτῶν πέντε, οἵτινες κατὰ τὰς ἐν τῷ πινακίᾳ προσωπικὰς κρίσεις ἀπεφαίνοντο εὐθὺς ὀριστικῶς περὶ τῆς σειρᾶς τῆς ἐπιτυχίας τῶν ποιητῶν καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο ἀνεκοινοῦτο διὰ κήρυκος. Καὶ οἱ τρεῖς ἀγωνισθέντες ποιηταὶ ἐλάμβανον παρὰ τῆς πολιτείας ἀμοιβὰς ἀναλόγους πρὸς τὴν σειρὰν τῆς ἐπιτυχίας των, ἀλλὰ νικητῆς ἔθεωρεῖτο ὁ τυχὼν τῶν πρωτείων. Οὗτος ἐλάμβανε παρὰ τῆς πολιτείας πανηγυρικῶς ἐν τῇ ὀρχήστρᾳ στέφανον κισσοῦ καὶ χρηματικὸν ποσὸν ποικίλλον κατὰ τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τῆς πολιτείας. Ἐπίσης μεγάλων ἀμοιβῶν ἐτύγγανον παρὰ τῆς πολιτείας καὶ οἱ εὐδοκίμησαντες ὑποκριταὶ καὶ μάλιστα οἱ πρωταγωνισταί. Ὁ χορηγός, ὅστις ἦτο πρόσωπον ἱερόν, φέρων κατὰ τὰς ἐορτὰς στέφανον καὶ πορφύραν, ἐὰν ἐνίκα ὁ ποιητής του, ἐλάμβανε καὶ αὐτὸς στέφανον, ἀπθανάτιζε τὴν νίκην του δι' ἀναθηματικῆς ἐπιγραφῆς ἢ καὶ ἄλλων ἀναθημάτων, ἀναφερομένων εἰς τὴν σκηναίαν, καὶ ἐορτάζων τὰ ἐπινίκια παρέθετε δεῖπνον εἰς τοὺς χορευτάς, ὅπως ὁ ποιητής εἰς πάντας τοὺς συνεργάτας του ἢ καὶ εἰς φίλους του, ὡς τὸ συμπόσιον, εἰς ὃ ἀναφέρεται ὁ ὁμώνυμος Πλατωνικὸς διάλογος, ἐνίοτε δὲ καὶ ἄλλα δῶρα παρεῖχεν εἰς πάντας τοὺς

πολίτας (οἶνον κλπ.). Αἱ δαπάναι τοῦ χορηγοῦ θὰ ἦσαν μεγάλαι, καὶ μάλιστα ἐὰν ἦτο ἐλευθέριος καὶ φιλότιμος· ἀναφέρεται χορηγὸς δαπανήσας ἡμῖσι τάλαντον (480 περίπου χιλιάδας σημερινῶν δραχμῶν). Ἄλλὰ καὶ ὁ ἄρχων ἐκράτει πρωτόκολλον τῶν διδασκαλιῶν, ἐπιγραφάς, **διδασκαλίας** καὶ αὐτὰς καλουμένας, φερούσας τοὺς τίτλους τῶν δραμάτων, τὰ ὀνόματα τῶν ποιητῶν, χορηγῶν καὶ πρωταγωνιστῶν καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς κρίσεως, ἀποκειμένας ἐν τῷ δημοσίῳ ἀρχεῖῳ.

Ἄτυχῶς οὐδὲ τότε ἔλειπον οἱ ἐγκάθετοι (craqueurs), προκαλοῦντες τεχνητὰς ἐπιδοκίμασίας ἢ ἀποδοκίμασίας, καὶ διὰ τοῦτο πολλάκις ἡ κρίσις προσεβάλλετο ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἣτις συνήρχετο εὐθύς μετὰ τὰς ἐορτάς, ἵνα κρίνη περὶ τῆς διεξαγωγῆς αὐτῶν, ὡς ἀποτέλεσμα τοιούτων τεχνητῶν θορυβωδῶν ἐκδηλώσεων ἢ δωροδοκίας τῶν κριτῶν.

Ε'. ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ

Γέννησις. Ὁ Εὐριπίδης ἦτο υἱὸς τοῦ Ἀθηναίου Μνησαοχίδου καὶ τῆς Κλειτοῦς, γεννηθεὶς βραχὺ πρὸ τῆς ἐν Σάλαμινι ναυμαχίας, πιθανῶς ἐν Σαλαμῖνι ἐν κτήματι τοῦ πατρὸς του, ὅστις ἦτο ἐπιφανὴς καὶ πλούσιος γεωκτῆμων ἐκ τοῦ δήμου τῶν Φλυέων.

Παιδείσις. Ἐν τῇ νεανικῇ ἡλικίᾳ ἔτυχεν ἐπιμελοῦς ἀνατροφῆς καὶ παιδείσεως, εὐδοκίμων καὶ εἰς τὴν μουσικὴν καὶ εἰς τὴν γυμναστικὴν, καὶ διὰ τοῦτο μετεῖχε τῶν ἐορτῶν τῆς πατρίδος ὡς ὀρχηστῆς καὶ πυρφόρος καὶ διεκρίθη ὡς παλαιστής καὶ πυγμάχος. Ἄλλ' ἐνωρὶς φαίνεται ὅτι ἀπεχώρησε τῶν ἀθλητικῶν διατριβῶν. Ἄλλὰ καὶ εἰς τὴν ζωγραφικὴν ἐπεδείκνυεν ἐξαιρετικὸν τάλαντον καὶ ἡ σοφιστικὴ κίνησις καὶ ἀναγέννησις εὗρεν ἐν τῷ Εὐριπίδῃ ἓνα τῶν ἐγκρίτων θαυμαστῶν της. Τὸ στάδιον ὅμως, ὅπερ κυρίως εἴλκυεν αὐτὸν καὶ ἀπέβη τὸ κύριον πεδίον τῆς δημιουργικῆς αὐτοῦ ἱκανότητος, ἦτο τὸ δραματικὸν καὶ δὴ τὸ τῆς τραγωδίας.

Ὁ Εὐριπίδης ὡς τραγικός. Τὸ ἔτος 455 π.Χ., καθ' ὃ ἀπέθανεν ὁ Αἰσχύλος, κατήλθε τὸ πρῶτον εἰς τὴν ὀρχήστραν διὰ τῶν **Πελοπιδῶν** του, ἀλλ' ἔτυχε τῶν τριτείων. Ἄλλὰ καὶ παρὰ τὴν ἀποτυχίαν του ταύτην παρέμεινε πιστὸς εἰς τὴν σκηνὴν διὰ παντὸς τοῦ βίου του ἐπὶ μίαν ὄλην πεντηκονταετίαν, ποιήσας 23 τετραλογίας ἢ 92 δράματα, ἐξ ὧν ἐσώθησαν εἰς ἡμᾶς 19, ὧν ἐν σαυρι-

κόν, ὁ **Κύκλωψ**. Ἐνεκα τῶν σοφιστικῶν γνωμῶν καὶ θεωριῶν, ἃς ἀφθόνως κατέσπειρεν εἰς τὰς τραγωδίας του, ἐκέδισε τὸν θαυμασμὸν καὶ τὴν εὖνοιαν τῆς νεωτεριστικῆς καὶ φιλοδόξου νεολαίας, ἥτις ἐν τῷ Εὐριπίδῃ ἔβλεπεν ἓνα τῶν ἡγετῶν καὶ στυλοβατῶν τῆς ἐκπαιδευτικῆς μεταρρυθμίσεως. Ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἀκριβῶς ἐξηγήθησαν κατ' αὐτοῦ τὰ συντηρητικὰ στοιχεῖα καὶ διὴ ἡ κωμωδία προεξάρχοντος τοῦ Ἀριστοφάνους, ὅστις ἀνηλεῶς ἔσκαπτεν αὐτὸν ἐν πάσῃ εὐκαιρίᾳ, καὶ διὰ τοῦτο πλειστάκις ὁ Εὐριπίδης ἔλαβε πικρὰν πεῖραν τῶν πρὸς αὐτὸν διαθέσεων τοῦ κοινοῦ, μόλις πεντάκις ἀξιωθαίς τῶν πρωτείων.

Ὁ Εὐριπίδης ὡς ἄνθρωπος. α') Ὡς Οἰκογενειάρχης. Ὁ ποιητὴς ἐνυμφευθὴ τὴν Μελιτώ, ἐξ ἧς ἀπέκτησε τρεῖς υἱοὺς, τὸν Μνησαρχίδην, γενόμενον ἔμπορον, τὸν Μνησίλοχον ὑποκριτὴν καὶ τὸν Εὐριπίδην, διδάξαντα μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς τὰ ὑπ' αὐτοῦ καταλειφθέντα ἔργα, τὰ ὅποια δὲν εἶχε προλάβει νάναβιάσῃ ἐπὶ τὴν σκηνήν. Ἀλλ' ἡ κωμωδία ὑπεροχὴ καὶ οἱ μεταγενέστεροι αἵματηρῶς διέσυραν καὶ καταβορβόρωσαν καὶ τὸν οἰκογενειακὸν βίον τοῦ ποιητοῦ καὶ αὐτοὺς τοὺς γονεῖς του καὶ ἐθόλωσαν πολὺ τὴν οἰκογενειακὴν του ἀτμόσφαιραν. Ἐπλάσθη ὅτι ἔσχε δύο γυναῖκας, ὅτι ἀμφοτέρων πικρὰν πεῖραν ἔλαβε καὶ ἐνεῦθεν ἀπέρη μισογύνης ὁ ἀνὴρ, ὅστις ἔχει μὲν ἔκδηλον προκατάληψιν κατὰ τῶν γυναικῶν καὶ πολλὰ εἶπε τὰ κακὰ κατ' αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ πολλὰ ἀγαθὰ καὶ ἀρίστους τύπους αὐτῶν ἔπλασε. Ὁ Ἀριστοφάνης, ὅστις πάντοτε ὡς μολοσσὸς ἐπιλαμβάνεται αὐτοῦ, καὶ κωμωδίαν ὅλην ἐποίησε, τὰς **Θεοδομοφωριαζούσας**, ἐν αἷς αἱ Ἀτθίδες συνωμοτοῦσι κατὰ τοῦ ποιητοῦ διὰ τὸ πρὸς αὐτὰς μῖσός του.

β') Ὡς πολίτης. Ὁ Εὐριπίδης ἀνδρωθεὶς εὖρεν ἔτοιμον τὸ μεγαλεῖον τῶν Ἀθηνῶν. Δὲν ἠτύχησε νὰ προσφέρῃ τοὺς βραχιόνιας του εἰς τὴν πατρίδα κατὰ τοὺς μεγίστους ἐθνικοὺς κινδύνους ὡς ὁ Αἰσχύλος καὶ δὲν εἶδεν ὡς ὁ Σοφοκλῆς μικρὸς παῖς τὴν πατρίδα του ἐγειρομένην ἐκ τῶν ἐρειπίων καὶ τῆς τέφρας καὶ ἰδρύνουσαν διὰ τῆς ἀρετῆς τῶν πολιτῶν τὸ ὑπερφυῆς θαλάσσιον κράτος της. Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς δύο πρεσβυτέρους μεγάλους συναδέλφους του ἀπέχει τῆς ἐνεργοῦ πολιτικῆς καὶ ἴσταται μακρὰν τῆς πολιτικῆς τύρβης, ὁπόθεν ὅμως ἠδύνατο νὰ βλέπῃ διανογέστερον καὶ κρίνῃ ὀρθότερον τὰ διαδραματιζόμενα ἐν τῇ πολιτικῇ κωνίστρᾳ. Ἐνεῦθεν ἐν ταῖς τραγωδίαις αὐτοῦ ἐμφανίζει ζωηρὸν τὸ ἐνδιαφέρον περὶ τῶν πολιτικῶν ζητημάτων τῆς ἡμέρας· τὰ δράματα αὐτοῦ γέμουσι

Δ. Ν. Γουδῆ.—Ἰφιγένεια ἐν Ταύροις. Ἐκδοσις Α'

πολιτικῶν γνωμῶν ἢ διδαγμάτων ἢ ὑπαινιγμῶν, ἀναφερομένων εἰς διάφορα πολιτικά γεγονότα ἢ πρόσωπα, καὶ μάλιστα ἀπὸ τῆς ἐκρήξεως τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου οὐδεμίαν παραλείπει εὐκαιρίαν νὰ ἐγκωμιάσῃ μὲν τὴν πατρίδα, νὰ προσβάλλῃ δὲ τοὺς ἐχθροὺς αὐτῆς.

γ') Ὡς διανοούμενος. Ὁ Εὐριπίδης ἀπέχων τῆς πολιτικῆς ἀεσύρετο εἰς σπῆλαιον ἐν Σαλαμῖνι, ὅπερ αὐτὸς εἶχε κατασκευάσει, ἔχον ἔξοδον πρὸς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐκεῖ ἐν τῇ ἀποκόσμῳ μονώσει ἔγραφε τὰς τραγωδίας αὐτοῦ ἢ παρεδίδοτο εἰς μακρὰς καὶ βαθεῖας μελέτας, ἀπλήστως μελετῶν πάντας τοὺς πρὸ αὐτοῦ γράψαντας ποιητὰς καὶ συγγραφεῖς, διότι φαίνεται ὅτι καὶ βιβλιοθήκην ἐκέκτητο. Ὅσακις δὲ διέτριβεν ἐν Ἀθήναις, ἀπέφευγε μὲν τὸν ὄχλον, ἀλλ' ὅμως ἐμελέτα διὰ βλέμματος ἑταστικοῦ τὸν ἄνθρωπον καὶ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν, τὴν ἀνθρωπίνην ψυχὴν μεθ' ὅλων τῆς τῶν ἀρετῶν καὶ ἀδυναμιῶν. Ἐξαιρετικῶς ἀνεστρέφετο λογίους, τὸν φιλόσοφον Ἀναξαγόραν καὶ τὸν Πρωταγόραν καὶ ἄλλους σοφιστὰς, φοιτῶν εἰς τὰς διδασκαλίας καὶ ἐπιδειξεις αὐτῶν καὶ μελετῶν τὰ συγγράμματά των. Ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ ποιητοῦ λέγεται ὅτι ὁ Πρωταγόρας ἀνέγνω τὸ πολύκροτον ἔργον αὐτοῦ Περὶ θεῶν. Εἶχε δὲ τόσον ἐμβαθύνει εἰς πάντα τὰ προβλήματα περὶ θεῶν καὶ ἀνθρωπίνων, ὥστε εἶχεν ἰδίαν περὶ ἐκάστου γνώμην. Ἐνθερμος δ' ὢν θιασώτης τοῦ ὀρθοῦ λόγου καὶ καταφρονητῆς τῆς παραδεδομένης πίστεως συνετέλεσε πολὺ εἰς τὴν διάδοσιν καὶ παγίωσιν τῆς ἀναγεννήσεως διὰ τῶν τραγωδιῶν αὐτοῦ, οὔτινες γέμουσι φιλοσοφικῶν διδαγμάτων. Ἐντεῦθεν ἐπωνομάσθη σκηνικὸς φιλόσοφος καὶ προσέκαλεσε τὴν μῆνιν τῆς κωμωδίας, ἦτις καὶ τὸν Σωκράτην καὶ τοὺς σοφιστὰς εἶχεν ἀναβιάσει ἐπὶ τῆς σκηνῆς.

406- **Θάνατος τοῦ ποιητοῦ.** Ποῖον ἐμελλε νὰ εἶναι τὸ τέλος τοιοῦτου ἀνδρὸς ἐν πόλει, οἷαι ἦσαν αἱ Ἀθήναι, εἶναι φανερόν. Ἀφ' οὗ ἐπὶ πέντε δεκάδας ἐτῶν ἀπεδοκίμασθη μᾶλλον ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἢ ἐπεδοκίμασθη καὶ τὰ μέγιστα ἀπησχόλησεν αὐτοὺς διὰ τῶν νεωτερισμῶν του, βαρυνθεὶς τέλος τὰ ἀνηλεῆ τῆς κωμωδίας σκώμματα καὶ τὴν δυσμένειαν τοῦ κοινοῦ, ἠναγκάσθη, ὅπως ὁ Αἰσχύλος καὶ ἄλλοι μεγάλοι ἄνδρες, νὰ καταλίπῃ τῷ 408 π. Χ. ὑπερεβδωμικοντούτης τὴν πάτριον πόλιν, ἀποδεχθεὶς πρόσκλησιν τοῦ φιλομούσου βασιλέως τῆς Μακεδονίας Ἀρχελαίου, ὅστις ὄνειροπολῶν νὰ καταστήσῃ τὴν καθέδραν αὐτοῦ Πέλλαν ἐστίαν τῶν Μουσῶν μετεκάλει ἐκεῖ τὰ ἐπίλεκτα πνεύματα τῆς Ἑλλάδος. Ἐκεῖ ὁ Εὐριπίδης ἐδί-

ἄσασκε τὰ ἔργα του εἰς ἄκρον τιμώμενος, πρὸς τιμὴν δὲ τοῦ βασιλέως προστάτου του ἐποίησε τὸν Ἀρχέλαον, τραγωδίαν, ἐν ἣ ἐνεκωμίαζε τὸν βασιλέα ὑπὸ τὴν μορφὴν τοῦ ἀρχηγέτου τῆς Μακεδονικῆς δυναστείας. Ἀλλὰ περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 406 π. Χ. πρὸ τῶν μεγάλων Διονυσίων ἀπέθανε παρὰ τὴν Ἀμφίπολιν, σπαραχθεὶς, ὡς λέγεται, ἐν θήρᾳ ὑπὸ τῶν κυνῶν τοῦ βασιλέως. Ἐκεῖ που ὑπῆρχε καὶ ὁ τάφος του, ὃν ἐλεσκέπτοντο οἱ θανμασταὶ του.

Ὁ Εὐριπίδης μετὰ θάνατον. Ὁ Εὐριπίδης ἀπερχόμενος ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ θεάτρου καὶ τοῦ κόσμου τούτου κατέλιπεν ὀπισθὲν του βαθέα τὰ ἔγνη τῆς διαβάσεώς του. Ἐν Ἀθήναις ὁ θάνατός του ἐδημιούργησε μέγα κενόν, διότι μετὰ τοῦ Εὐριπίδου (ὁ Σοφοκλῆς ἦτο βαθύγηρος) συναλέθησθε καὶ ἡ δημιουργικὴ δύναμις τῆς ἑλλην. τραγωδίας. Ἐντεῦθεν ἡ φήμη τοῦ θανάτου του συνεκίνησε βαθύτατα τοὺς Ἀθηναίους, οἱ ὅποιοι, ἀφ' οὗ μάνην ἐζήτησαν νάνακομίσωσι τὰ ὄσιτᾶ αὐτοῦ εἰς τὴν πάτριον γῆν, ἤγειραν κενοτάριον ἐπιγράφαντες ὠραῖον ἐπίγραμμα. Ὁ Σοφοκλῆς μαθὼν τὸν θάνατον τοῦ ἀντιπάλου αὐτὸς μὲν κατὰ τὸν προάγονα τῶν μεγάλων Διονυσίων τοῦ 406 προσῆλθε περιβεβλημένος πένθιμον περιβολὴν, τοὺς δὲ χορευτὰς εἰσήγαγεν ἀστεφανώτους. Ὁ δεύτερος υἱὸς του Μνησίλοχος ἦτο ὑποκριτής, ὁ δὲ νεώτατος Εὐριπίδης ἐδίδαξε τὰ ὑπὸ τοῦ πατρὸς καταλειφθέντα τελευταῖά του ἔργα, Ἰφιγένειαν ἐν Αὐλίδι, Ἀλκμέωνα ἐν Κορίνθῳ καὶ Βάκχας. Ὑστερον ἡ πόλις τῇ προτάσει τοῦ ῥήτορος Λυκούργου ἔστησεν ἐν τῷ θεάτρῳ χαλκοῦς ἀνδριάντας τῶν τριῶν μεγάλων τραγικῶν καὶ ἐξέδωκεν ἐπισήμως τὰς τραγωδίας αὐτῶν.

³⁸⁴⁻³²²
Ὁ Εὐριπίδης ἐξετιμήθη δεόντως ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους, ὅστις καὶ τραγικώτατον αὐτὸν ἀπεκάλεσε, προσεκάλεσε τὸν ἐνθουσιώδη θαυμασμὸν τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου καὶ τῆς νέας κωμωδίας, οἱ φιλόσοφοι μεγάλως ἐτίμησαν αὐτόν, οἱ μεγάλοι ὑποκριταὶ ἐκ τῶν τραγωδιῶν αὐτοῦ μάλιστα ἀπήγγελλον ἀποσπάσματα πρὸς ἐπίδειξιν τῆς ἰδίας τέχνης· αἱ Ἀνθολογίαι γέμουσι τῶν γνωμῶν αὐτοῦ καὶ οὐδεὶς ἄλλος ποιητῆς ἐπέδρασε τόσον ἐπὶ τὰς πλαστικὰς τέχνας καὶ μάλιστα τὴν γλυπτικὴν καὶ τὴν γραφικὴν, αἵτινες ἐλάμβανον τὰ θέματα αὐτῶν κατὰ προτίμησιν ἐκ σκηνῶν τῶν τραγωδιῶν τοῦ Εὐριπίδου. Αἱ τραγωδίαὶ αὐτοῦ ἐπὶ μακρότατον ἀναπαρίσταντο ἐν τοῖς θεάτροις πασῶν τῶν Ἑλλην. πόλεων καὶ πανταχοῦ ἰδρύνοντο πρὸς τιμὴν αὐτοῦ προτομαὶ καὶ ἔρμαϊ καὶ ἀνδριάντες, ὧν πολλοὶ ἐσώθησαν εἰς ἡμᾶς, Πίν. Α', καὶ ὁ θαυμασμὸς οὗτος διεδόθη ἀπὸ

τῶν Ἑλλήνων καὶ εἰς τοὺς Ῥωμαίους, ὧν οἱ διακεκριμένοι ποιηταὶ αὐτὸν κυρίως ἐμιμοῦντο, καὶ ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων διὰ τῆς Ἀναγεννήσεως καὶ εἰς τοὺς λογίους τῶν νεωτέρων χρόνων, οὔτινες πρὸς τὸν Εὐριπίδην πρῶτον ἐστράφησαν πρὸ τοῦ Αἰσχύλου καὶ τοῦ Σοφοκλέους. Διὰ τοῦτο τοῦ Εὐριπίδου ἐσώθησαν πλείονες τραγωδία καὶ τὰ ἀποσπάσματα τῶν τραγωδιῶν αὐτοῦ διαρκῶς πληθύνονται διὰ τῶν ἐκάστοτε ἐν Αἰγύπτῳ ἀνακαλυπτομένων παπύρων. Οὕτω μετὰ θάνατον ἀποκαθίσταται ἡ τιμὴ του. Διὰ τί τόσον καὶ διεσύρθη καὶ ἐξετιμῆθη θὰ ἴδωμεν ἐν μέρει καὶ ἐκ τῆς Ἰφιγενείας ἐν Ταύροις, εἰς τὴν ἐρμηνείαν τῆς ὁποίας εἰσερχόμεθα.

Χαρακτηρισμός. *Εἰκὼν - Φυσιογνωμία Πίν. Α' 1.*

ΣΤ'. ΤΑ ΠΡΟ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΕΩΣ ΤΗΣ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑΣ ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

Ἐν ᾧ ὁ στόλος καὶ ὁ στρατὸς τῶν Ἑλλήνων ἦσαν συγκεντρωμένοι ἐν Αὐλίδι τῆς Βοιωτίας, ἔτοιμοι νάποπλεύσωσιν ἐπὶ τὴν Τροίαν πρὸς τιμωρίαν διὰ τὴν ἀρπαγὴν τῆς Ἑλένης, ἐναντίοι ἄνεμοι ἐκράτουν ἐπὶ μακρὸν αὐτοὺς καθηλωμένους ἐκεῖ. Ὁ μάντις Κάλχας ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀρχιστρατήγου Ἀγαμέμνονος περὶ τοῦ αἰτίου τῆς ἀπλοίας ἐδήλωσεν ὅτι ἡ Ἄρτεμις μηνίει κατ' αὐτοῦ ὡς μὴ πληρώσαντος παλαιὰν εὐχὴν καὶ ἡ μῆνις τῆς θεᾶς θὰ κατευνασθῆ, ἐὰν ὁ βασιλεὺς θυσιάσῃ ἐν Αὐλίδι ἐπὶ τοῦ βωμοῦ αὐτῆς τὴν θυγατέρα Ἰφιγένειαν. Ὁ ἀτυχὴς πατὴρ χάριν τοῦ ἀγαθοῦ τῆς πατρίδος ἔστεργε νὰ καλέσῃ τὴν κόρην εἰς Αὐλίδα ὑπὸ τὸ πρόσχημα ὅτι θὰ νυμφεύσῃ αὐτὴν μετὰ τοῦ Ἀχιλλέως, ὡς εἶχεν εἰσηγηθῆ ὁ Ὀδυσσεύς, καὶ ἐλθούσας ἔστητε πρὸ τοῦ βωμοῦ· ἀλλὰ κατὰ τὴν στιγμήν τῆς θυσίας ἡ θεὰ ἀφαρπάσασα τὸ θῦμα ἀοράτως ἀπήγαγεν εἰς τὴν μακρινὴν χώραν τῶν Ταύρων, ἀντικαταστήσασα αὐτὴν ἐπὶ τοῦ βωμοῦ δι' ἐλάφου, ἥτις καὶ ἐθυσιάσθη, ἐν ᾧ οἱ Ἕλληνες πάντες ἐπίστευον ὅτι ἡ Ἰφιγένεια ὡς θυσιασθεῖσα ἦτο ἤδη νεκρά. Ἐκεῖ ἐγένετο ἰέρεια τοῦ ναοῦ τῆς θεᾶς, ὑποχρεωμένη νὰ τελῆ ἀνθρωποθυσίας, θύουσα πάντα Ἕλληνα ἐρχόμενον εἰς τὴν ἄξενον

1) Ὑπόδειγμα χαρακτηρισμοῦ τοῦ Σοφοκλέους ἰδὲ ἐν τοῖς ἡμετέροις Διδακτικοῖς ἐν σ. 282-6.

χώραν. Εἶχον πιυέλθει ἤδη δέκα ἔτη, ἡ Τροία ἔπεσεν, ἀλλ' ὁ δαφνοστεφῆς ἀρχιστράτηγος, μόλις ἀνέκαμψεν εἰς τὰ πάτρια ἀνάκτορα, ἔπεσε θῦμα στυγεραῶς δολοφονίας τῆς Ἰδίας συζύγου, βοηθουμένης καὶ ὑπὸ τοῦ μοιχοῦ Αἰγίσθου. Καὶ ἐξεδικήθη μὲν τὸ αἷμα τοῦ πατρὸς ὁ υἱὸς Ὀρέστης ἀνδρωθεὶς, διότι ἐφόνησε κατ' ἐντολὴν τοῦ Ἀπόλλωνος τὴν βδελυρὰν μητέρα, ἀλλ' ἐπειδὴ κατεδιώκετο διὰ τοῦτο ὑπὸ τῶν Ἑρινύων, κατόπιν μακρῶν περιπετειῶν ἔρχεται μετὰ τοῦ φίλου Πυλάδου, καὶ πάλιν κατ' ἐντολὴν τοῦ Ἀπόλλωνος, εἰς τὴν Ταυρίδα, ἵνα κλέψῃ ἐκ τοῦ ναοῦ τὸ ξόανον τῆς θεᾶς καὶ φέρῃ αὐτὸ εἰς τὴν Ἀττικὴν, διότι μόνον οὕτω θὰ ἐλυτροῦτο ἐκ τοῦ διωγμοῦ τῶν στυγνῶν θεοτήτων. Εἰς τὴν Ταυρίδα ἀπεβιβάσθησαν καθ' ἣν στιγμὴν ἡ Ἰφιγένεια ὑπὸ τὸ κράτος τρομεροῦ νυκτερινοῦ ὄνειρου παρέρχεται εἰς τὴν ὀρχήστραν. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης ἄρχεται ἡ τραγωδία.

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

- 1Φ. Πέλοψ ὁ Ταντάλειος εἰς Πῖσαν μολῶν
 θαῖσιν ἵπποις Οἰνομάου γαμῆ κόρην,
 ἐξ ἧς Ἄτρεὺς ἔβλασεν· Ἄτρεὺς δὲ παῖς
 Μενέλαος Ἀγαμέμνων τε· τοῦ δ' ἔφυν ἐγώ,
 τῆς Τυνδαρείας θυγατρὸς Ἰφιγένεια παῖς, 5
 ἦν ἀμφὶ δῖναις, ἅς θάμ' Εὐριπος πυκναῖς
 αὖραις ἐλίσσων κυανέαν ἄλα στρέφει,
 ἔσφαξεν Ἑλένης εἵνεχ', ὡς δοκεῖ, πατῆρ
 Ἀρτέμιδι κλειναῖς ἐν πτυχαῖσιν Αὐλίδος. |
 ἐνιαῦθα γὰρ δὴ χιλίων γαῶν στόλον 10
 Ἑλληνικὸν συνήγαγ' Ἀγαμέμνων ἄναξ,
 τὸν καλλίνικον στέφανον Ἴλιου θέλων
 λαβεῖν Ἀχαιοὺς, τοὺς θ' ὕβρισθέντας γάμους
 Ἑλένης μετελθεῖν, Μενέλεω χάριν φέρων. |
 δεινῆς τ' ἀπλοίας πνευμάτων τε τυγχάνων, 15
 εἰς ἔμπυρ' ἦλθε, καὶ λέγει Κάλχας τάδε·
 ,ὦ τῆσδ' ἀνάσσων Ἑλλάδος στρατηγίας,
 Ἀγάμεμνον, οὐ μὴ ναῦς ἀφορμίσῃ χθονός,
 πρὶν ἂν κόρην σὴν Ἰφιγένειαν Ἀρτεμῖς
 λάβῃ σφαγεῖσαν· ὅ τι γὰρ ἐνιαυτὸς τέκοι 20
 κάλλιστον, ἠϋῆω φωσφόρῳ θύσειν θεᾶ.
 παῖδ' οὖν ἐν οἴκοις σὴ Κλυταιμῆστρα δάμαρ
 τίθει, τὸ κάλλιστεῖον εἰς ἔμ' ἀναφέρων,
 ἦν χρῆ σε θῦσαι· καὶ μ' Ὀδυσσέως τέχνηαι
 μητρὸς παρείλοντ' ἐπὶ γάμοις Ἀχιλλέως. | 25

ἐλθοῦσα δ' Αὐλίδ' ἢ τάλαιν' ὑπὲρ πυρᾶς
 μεταρσία ληφθεῖς' ἐκαινόμην ξίφει·
 ἄλλ' ἐξέκλειπεν ἔλαφον ἀντιδοῦσά μου
 Ἄρτεμις Ἀχαιοῖς, διὰ δὲ λαμπρὸν αἰθέρα
 πέμψασά μ' εἰς τήνδ' ὄμισεν Ταύρων χθόνα, 30
 οὗ γῆς ἀνάσσει βαρβάροισι βάρβαρος
 Θόας, ὃς ὠκὺν πόδα τιθεὶς ἴσον περοῖς
 εἰς τοῦνομ' ἦλθε τόδε ποδακείας χάριν. |
 ναοῖσι δ' ἐν τοῖσδ' ἰέρεαν τίθησί με,
 ὅθεν νόμοισι, τοῖσιν ἦδεται θεὰ 35
 Ἄρτεμις, ἑορτῆς, τοῦνομ' ἦς καλὸν μόνον, —
 τὰ δ' ἄλλα σιγῶ, τὴν θεὸν φοβουμένη· —
 θύω γὰρ ὄντος τοῦ νόμου καὶ πρὶν πόλει,
 ὃς ἂν κατέλθῃ τήνδε γῆν Ἑλλην ἀνῆρ.
 κατάρχομαι μὲν, σφάγια δ' ἄλλοισιν μέλει, 40
 ἄρρητ' ἔσωθεν τῶνδ' ἀνακτόρων θεᾶς. |
 ἂ καινὰ δ' ἦκει νύξ φέρουσα φάσματα,
 λέξω πρὸς αἰθέρ', εἴ τι δὴ τόδ' ἔστ' ἄκος.
 ἔδοξ' ἐν ὕπνῳ τῆσδ' ἀπαλλαχθεῖσα γῆς
 οἰκεῖν ἐν Ἄργει, παρθενῶσι δ' ἐν μέσοις 45
 εὐδειν, χθονὸς δὲ νῶτα σεισθῆναι σάλῳ,
 φεύγειν δὲ κᾶξω στᾶσα θριγκὸν εἰσιδεῖν
 δόμων πίτνοντα, πᾶν δ' ἐρείψιμον στέγος
 βεβλημένον πρὸς οὐδ' ἐξ ἄκρων σταθμῶν.
 μόνος δ' ἐλείφθη στῦλος, ὡς ἔδοξέ μοι, 50
 δόμων πατρῶων, ἐκ δ' ἐπικράνων κόμας
 ξανθὰς καθεῖναι, φθέγμα δ' ἀνθρώπου λαβεῖν,
 κἀγὼ τέχνην τήνδ' ἦν ἔχω ξενοκτόνον
 τιμῶσ' ὑδραίνειν αὐτὸν ὡς θανούμενον,
 κλαίουσα. | τοῦναρ δ' ὧδε συμβάλλω τόδε 55
 τέθνηκ' Ὀρέστης, οὗ κατηρξάμην ἐγώ.
 στῦλοι γὰρ οἴκων εἰσὶ παῖδες ἄρσενες·
 θνήσκουσι δ' οὐκ ἂν χέρσιβες βάλωσ' ἐμαί.

- οὐδ' αὖ συνάψαι τοῦναρ εἰς φίλους ἔχω·
 Στροφίῳ γὰρ οὐκ ἦν παῖς, ὅτ' ὠλλύμην ἐγώ. | 60
 νῦν οὖν ἀδελφῷ βούλομαι δοῦναι χοᾶς
 ἀποῦσ' ἀπόντι, ταῦτα γὰρ δυναίμεθ' ἄν,
 σὺν προσπόλοισιν, ἅς ἔδωχ' ἡμῖν ἄναξ
 Ἑλληνίδας γυναῖκας. ἀλλ' ἐξ αἰτίας
 οὐπω τινὸς πάρεισιν, εἴμ' εἴσω δόμων 65
 ἐν οἷσι ναίω τῶνδ' ἀνακτόρων θεᾶς. ✓
- ΟΡ. ὄρα, φυλάσσου μή τις ἐν στίβῳ βροτῶν.
 ΠΥ. ὄρῳ, σκοποῦμαι δ' ὄμμα πανταχοῦ στρέφων.
 ΟΡ. Πυλάδῃ, δοκεῖ σοι μέλαθρα ταῦτ' εἶναι θεᾶς,
 ἔνθ' Ἄργόθεν ναῦν ποντίαν ἐστείλαμεν ; 70
 ΠΥ. ἔμοιγ', Ὀρέστια· σοὶ δὲ συνδοκεῖν χρεῶν.
 ΟΡ. καὶ βωμός, Ἑλλήν οὐ καταστάζει φόνος ;
 ΠΥ. ἐξ αἱμάτων γοῦν ξάνθ' ἔχει θριγκώματα.
 ΟΡ. θριγκοῖς δ' ὑπ' αὐτοῖς σκῦλ' ὄρῃς ἠρτημένα ;
 ΠΥ. τῶν κατθανόντων γ' ἀκροθίνια ξένων. 75
 ἀλλ' ἐγκυκλοῦντ' ὀφθαλμὸν εὖ σκοπεῖν χρεῶν. |
- ΟΡ. ✓ ὦ Φοῖβε, ποῖ μ' αὖ τήνδ' ἐς ἄρκυν ἠγάγες
 χρήσας, ἐπειδὴ πατὴρ αἴμ' ἔτεισάμην,
 μητέρα κατακτάς ; διαδοχαῖς δ' Ἑρινύων
 ἠλανόμεσθα φυγάδες, ἔξεδροι χθονός, 80
 δρόμους τε πολλοὺς ἐξέπλησα καμπίμους.
 ἐλθὼν δέ σ' ἠρώτησα πῶς τροχηλάτου
 μανίας ἄν ἔλθοιμ' εἰς τέλος πόνων τ' ἐμῶν,
 οὓς ἐξεμόχθουν περιπολῶν καθ' Ἑλλάδα.
 σὺ δ' εἵπας ἐλθεῖν Ταυρικῆς μ' ὄρους χθονός, 85
 ἔνθ' Ἄρτεμῖς σοὶ σύγγονος βωμοὺς ἔχει,
 λαβεῖν τ' ἄγαλμα θεᾶς, ὃ φασιν ἐνθάδε
 εἰς τούσδε ναοὺς οὐρανοῦ πεσεῖν ἄπο·
 λαβόντα δ' ἢ τέχναισιν ἢ τύχῃ τινί,
 κίνδυνον ἐκπλήσαντ', Ἀθηναίων χθονὶ 90
 δοῦναι· τὸ δ' ἐνθένδ' οὐδὲν ἐρορήθη πέρα·

- καὶ ταῦτα δράσαντ' ἀμπνοῶς ἕξιν πόνων. γ
 60 ἦκω δὲ πεισθεὶς σοῖς λόγοισιν ἐνθάδε
 ἄγνωστον εἰς γῆν, ἄξιον. | σὲ δ' ἱστορῶ,
 Πυλάδῃ, σὺ γάρ μοι τοῦδε συλλήπτωρ πόνου, 95
 τί δρῶμεν; ἀμφίβληστρα γὰρ τοίχων ὄρεῖς
 ὑψηλά· πότερα κλιμάκων προσαμβάσεις
 ἐκβησόμεσθα; πῶς ἂν οὖν λάθοιμεν ἂν;
 ἢ χαλκότευκτα κληῖθρα λύσαντες μοχλοῖς,
 ὧν οὐδὲν ἴσμεν; ἦν δ' ἀνοίγοντες πύλας 100
 ληφθῶμεν εἰσβάσεις τε μηχανώμενοι,
 θανούμεθ'. ἀλλὰ πρὶν θανεῖν, νεὼς ἔπι
 φεύγωμεν, ἥπερ δεῦρ' ἐναυστολήσαμεν. |
 ΠΥ. φεύγειν μὲν οὐκ ἀνεκτὸν οὐδ' εἰδῶμεν·
 τὸν τοῦ θεοῦ δὲ χρησμὸν οὐ κακιστέον. 105
 ναοῦ δ' ἀπαλλαχθέντε κρύψωμεν δέμας
 κατ' ἄντρο', ἃ πόντος νοτίδι διακλύζει μέλας,
 νεὼς ἄπωθεν, μή τις εἰσιδὼν σκάφος
 βασιλεῦσιν εἴπη κᾶτα ληφθῶμεν βία. X
 110 ὅταν δὲ νυκτὸς ὄμμα λυγαίας μόλῃ,
 τολμητέον τοι ξεστὸν ἐκ ναοῦ λαβεῖν
 ἄγαλμα πάσας προσφέροντε μηχανάς.
 ὄρα δέ γ' εἴσω τριγλύφων ὅποι κενὸν
 δέμας καθεῖναι· τοὺς πόνους γὰρ ἀγαθοὶ
 115 τολμῶσι, δειλοὶ δ' εἰσὶν οὐδὲν οὐδαμοῦ. |
 ΟΡ. οὔτοι μακρὸν μὲν ἤλθομεν κόπη πόρον,
 ἐκ τερμάτων δὲ νόστον ἀροῦμεν πάλιν.
 ἀλλ' εὖ γὰρ εἶπας, πειστέον· χωρεῖν χρεῶν
 ὅποι χθόνος κρύψαντε λήσομεν δέμας.
 οὐ γὰρ τὸ τοῦδέ γ' αἴτιον γενήσεται 120
 πεσεῖν ἄχρηστον θέσφατον· τολμητέον·
 μόχθος γὰρ οὐδεὶς τοῖς νέοις σκῆψιν φέρει. | ✓

- πόντου δισσὰς συγχωρούσας
 πέτρας Ἄξεινου ναίοντες. | 125
 ὦ παῖ τᾶς Λατοῦς,
 Δίκτυνν' οὐρεία,
 πρὸς σὰν αὐλάν, εὐστύλων
 ναῶν χρυσήρεις θριγκούς,
 πόδα παρθένιον ὄσιον ὀσίας 130
 κληδούχου δούλα πέμπω,
 Ἑλλάδος εὐίππου πύργους
 καὶ τείχη χόρτων τ' εὐδένδρων
 ἐξαλλάξασ' Εὐρώπαν, 135
 πατρῶων οἴκων ἔδρας.
 ἔμολον· τί νέον; τίνα φροντίδ' ἔχεις;
 τί με πρὸς ναοὺς ἄγαγες ἄγαγες,
 ὦ παῖ τοῦ τᾶς Τροίας πύργους
 ἐλθόντος κλεινᾶ σὺν κώπᾳ 140
 χιλιοναύτα μυριστευχεῖ,
 σπέρμ' Ἀτρειδᾶν τῶν κλεινῶν; |
 1Φ. ἰὼ δμωαί,
 δυσθρηνήτοις ὡς θρήνοις
 ἔγκειμαι, τὰν οὐκ εὔμουσον 145
 μέλπουσα βοὰν ἀλύροισ ἐλέγοις,
 αἰαῖ, κηδεῖοις οἴκτοις,
 οἶαί μοι συμβαίνουσ' ἄται,
 σύγγονον ἄμδν κατακλαιομένα
 ζωᾶς, οἶαν ἰδόμαν ὄψιν ὄνειρων 150
 νυκτός, τᾶς ἐξῆλθ' ὄρφνα! |
 ὀλόμαν ὀλόμαν·
 οὐκ εἶσ' οἴκοι πατρῶοι·
 οἴμοι φροῦδος γέννα.
 ✓ φεῦ φεῦ τῶν Ἀργεῖ μόχθων. 155
 ἰὼ ἰὼ δαίμων, ὅς τὸν
 μοῦνόν με κασίγνητον συλᾶς

- Ἴφιτα πέμψας, ᾧ τάσδε χοῦς
 μέλλω κρατῆρά τε τὸν φθιμένον 160
 ὑδραίνειν γαίας ἐν νότοις,
 πηγὰς τ' οὐρείων ἐκ μόσχων
 Βάκχου τ' οἰνηρὰς λοιβὰς
 ξουθᾶν τε πόνημα μελισσᾶν, 165
 ἃ νεκροῖς θελκτῆρια χεῖται. |
 ἀλλ' ἔνδος μοι πάγχρυσον
 τεῦχος καὶ λοιβᾶν Ἴφιτα.
 ᾧ κατὰ γαίας Ἀγαμεμνόνιον 170
 θάλος, ὡς φθιμένῳ τάδε σοι πέμπω·
 δέξαι δ' οὐ γὰρ πρὸς τύμβον σοι
 ξανθὰν χαίταν, οὐ δάκρυ' οἶσω.
 τηλόσε γὰρ δὴ σᾶς ἀπενάσθην 175
 πατρίδος καὶ ἐμᾶς, ἔνθα δοκῆμασι
 κεῖμαι σφαχθεῖς ἅ τλάμων. |
 ἀντιψάλμους ᾠδὴς ὕμνον τ'
 Ἰφίτην σοι βάρβαρον ἄχᾶν 180
 δεσποίνα γ' ἐξαυδάσω,
 τὰν ἐν θρήνοισιν μουσαν
 νέκυσι μελομένην, τὰν ἐν μολπαῖς
 Ἰφίτην ὕμνεϊ δίχα παιάνων. 185
 οἶμοι, τῶν Ἀτρειδᾶν οἴκων
 ἔρρει φῶς σκήπτρων, οἶμοι,
 τῶν σῶν πατρῶων οἴκων.
 οἰκέτι τῶν εὐόλβων Ἰφίτην
 βασιλέων ἀρχά, 190
 μόχθος δ' ἐκ μόχθων ἔσσει,
 δινευούσαις ἵπποισιν ἀφ' οὗ
 πταναῖς ἀλλάξας ἐξ ἔδρας
 ἱερὸν μετέβασ' ὄμι' αὐγᾶς
 ἄλιος. ἄλλοις δ' ἄλλα προσέβα 195
 χρυσέας ἀρνὸς μελάθροισι ὀδύνα,

- φόνος ἐπὶ φόνῳ, ἄχεά τ' ἄχεσιν·
 ἔνθεν τῶν πρόσθεν δμαθέντων
 Τανταλιδᾶν ἐκβαίνει ποινά γ'
 εἰς οἴκους· σπεύδει δ' ἀσπούδαστ'
 ἐπὶ σοὶ δαίμων. | 200
10. ἐξ ἀρχᾶς μοι δυσδαίμων
 δαίμων, τᾶς ματρὸς ζώνας
 καὶ νυκτὸς κείνας· ἐξ ἀρχᾶς 205
 λόχιαι στερορὰν παιδείαν
 Μοῖραι συντείνουσιν θεαί,
 ἄμναστευθεῖς' ἐξ Ἑλλάνων,
 ἂν πρωτόγονον θάλος ἐν θαλάμοις
 Λήδας ἅ τλάμων κούρα 210
 σφάγιον πατρώα λώβη
 καὶ θυμ' οὐκ εὐγάθητον
 ἔτεκεν, ἔτρεφεν, ἂν εὐκταίαν
 ἱππέοις ἐν δίφροισιν
 ψαμάθων Αὐλίδος ἐπέβασαν 215
 νύμφαν, οἴμοι, δύσνυμφον
 τῷ τᾶς Νηρέως κούρας· αἰαῖ.
 νῦν δ' ἄξεινου πόντου ξείνα
 δυσχόρτους οἴκους ναῖω
 ἄγαμος ἄτεκνος, ἄπολις ἄφιλος, 220
 οὐ τὰν Ἄργει μέλπους' Ἦραν
 οὐδ' ἱστοῖς ἐν καλλιφθόγγοις
 κερκίδι Παλλάδος Ἀτθίδος εἰκὼ
 καὶ Τιτάνων ποικίλλουσ', ἀλλ'
 αἰμόρραντον δυσφόρμιγγα 225
 ξείνων αἰμάσσουσ' ἄϊαν βωμούς,
 οἰκτρὰν τ' αἰαζόντων αὐδάν,
 οἰκτρὸν τ' ἐκβαλλόντων δάκρυον.
 καὶ νῦν κείνων μὲν μοι λάθρα,
 τὸν δ' Ἄργει δμαθέντα κλαίω 230

σύγγονον, ὃν ἔλιπον ἐπιμαστίδιον
 ἔτι βρέφος, ἔτι νέον, ἔτι θάλος
 ἐν χερσὶν ματρὸς πρὸς στέρνοις τ'
 Ἄργει σκηπτοῦχον Ὀρέσταν. |

235

ΧΟ. καὶ μὴν ὄδ' ἀκτὰς ἐκλιπὼν θαλασσίους
 βουφορβὸς ἦκει, σημιανῶν τί σοι νέον.

ΒΟΥ. Ἀγαμέμνονός τε καὶ Κλυταιμῆστρας τέκνον,
 ἄκουε καινῶν ἔξ ἐμοῦ κηρυγμάτων.

ΙΦ. τί δ' ἔστι τοῦ παρόντος ἐκπλήσσον λόγου; 240

ΒΟΥ. ἦκουσιν εἰς γῆν, κυανέαν Συμπληγάδα
 πλάτη φυγόντες, δίπτυχοι νεανίαί,
 θεᾶ φίλον πρόσφαγμα καὶ θυτήριον
 Ἄρτεμιδι. χέρνιβας δὲ καὶ κατάργματα
 οὐκ ἂν φθάνοις ἂν εὐτρεπῆ ποιουμένη. | 245

ΙΦ. ποδαποί; τίνας γῆς σχῆμ' ἔχουσιν οἱ ξένοι;

ΒΟΥ. Ἕλληνες ἐν τοῦτ' οἶδα κοῦ περαιτέρω.

ΙΦ. οὐδ' ὄνομ' ἀκούσας οἶσθα τῶν ξένων φράσαι;

ΒΟΥ. Πυλάδης ἐκλήξεθ' ἄτερος πρὸς θατέρου.

ΙΦ. τοῦ ξυζύγου δὲ τοῦ ξένου τί τοῦνομ' ἦν; 250

ΒΟΥ. οὐδεὶς τόδ' οἶδεν· οὐ γὰρ εἰσηκούσαμεν.

ΙΦ. πῶς δ' εἶδεν· αὐτοὺς κἀντυχόντες εἴλετε;

ΒΟΥ. ἄκραις ἐπὶ ῥηγμῖσιν ἀξένου πόρου.

ΙΦ. καὶ τίς θαλάσσης βουκόλοις κοινωνία;

ΒΟΥ. βοῦς ἦλθομεν νίφοντες ἐναλία δρόσφ. 255

ΙΦ. ἐκεῖσε δὴ πάνελθε, πῶς νιν εἴλετε
 τρόπον θ' ὁποῖον τοῦτο γὰρ μαθεῖν θέλω.
 χρόνιοι γὰρ ἦκουσ', ἔξ ὅτου βωμὸς θεᾶς
 Ἑλληνικαῖσιν ἐξεφοινίχθη ῥοαῖς. |

ΒΟΥ. ἐπεὶ τὸν εἰσρέοντα διὰ Συμπληγάδων 260

βοῦς ὑλοφορβὸς πόντον εἰσεβάλλομεν,
 ἦν τις διαρρῶξ κυμάτων πολλῶν σάλω
 κοιλωπὸς ἀγμός, πορφυρευτικαὶ στέγαι.

- ἔνταῦθα δισσοὺς εἶδέ τις νεανίας
 βουφορβὸς ἡμῶν, κἀνεχώρησεν πάλιν 265
 ἄκροισι δακτύλοισι πορθμεύων ἵχνος.
 ἔλεξε δ'· ,οὐχ ὄρατε; δαίμονές τινες
 θάσσουσιν οἶδε. | θεοσεβῆς δ' ἡμῶν τις ὦν
 ἀνέσχε χεῖρε καὶ προσηύξατ' εἰσιδῶν·
 ,ὦ ποντίας παῖ Λευκοθέας, νεῶν φύλαξ,
 270
 δέσποτα Παλαῖμον, ἴλεως ἡμῖν γενοῦ,
 εἴτ' οὖν ἐπ' ἀκταῖς θάσσετον Διοσκόρω,
 ἢ Νηρέως ἀγάλμαθ', ὅς τὸν εὐγενῆ
 ἔτικτε πεντήκοντα Νηρηίδων χορόν.
 ἄλλος δέ τις μάταιος, ἀνομία θρασύς,
 275
 ἐγέλασεν εὐχαῖς, ναυτίλους δ' ἐφθαρμένους
 θάσσειν φάραγγ' ἔφασκε τοῦ νόμου φόβω,
 κλύοντας ὡς θύοιμεν ἐνθάδε ξένους.
 ἔδοξε δ' ἡμῶν εὖ λέγειν τοῖς πλείοσι,
 280
 θηρᾶν τε τῇ θεῷ σφάγια τάπιχώρια. |
 κἀν τῷδε πέτρῳν ἄτερος λιπῶν ξένοιον
 ἔστη κάρα τε διετίναξ' ἄνω κάτω
 κάπεστέναξεν ὠλένας τρέμων ἄκρας,
 μανίαις ἀλαλτων, καὶ βοᾷ κυναγὸς ὡς·
 ,Πυλάδη, δέδορκας τήνδε; τήνδε δ' οὐχ ὄρας 285
 Ἄιδου δράκαιναν, ὡς με βούλεται κτανεῖν
 δειναῖς ἐχίδναις εἰς ἔμ' ἔστομωμένη;
 ἢ δ' ἐκ χιτώνων, πῦρ πνέουσα καὶ φόνον,
 290
 πτεροῖς ἐρέσσει, μητέρ' ἀγκάλαις ἐμὴν
 ἔχουσα—πέτρινον ὄχθον, ὡς ἐπεμβάλλη.
 οἴμοι κτενεῖ με· ποῖ φύγω; παρῆν δ' ὄρα
 οὐ ταῦτα μορφῆς σχήματ', ἀλλ' ἠλλάσσετο
 φθογγὰς τε μόσχων καὶ κυνῶν ὑλάγματα,
 295
 ἄς φασ' Ἐρινῦς ἰέναι μυκήματα. |
 ἡμεῖς δὲ συσταλέντες, ὡς θανούμενοι,
 σιγῇ καθήμεθ'· ὁ δὲ χερὶ σπάσας ἕξφορος,

μύσχοις ὀρούσας εἰς μέσους λέων ὄπως,
 παῖει σιδήρῳ λαγόνας, εἰς πλευράς ἰεῖς,
 δοκῶν Ἐρινῦς θεὰς ἀμύνεσθαι τάδε,
 ὡς αἵματηρὸν πέλαγος ἔξανθεῖν ἀλός. | 300
 κὰν τῷδε πᾶς τις, ὡς ὄρᾳ βουφόρβια
 πίπτοντα καὶ πορθοῦμεν', ἐξωπλίζετο,
 κόχλους τε φουσῶν συλλέγων τ' ἐγχωρούς·
 πρὸς εὐτραφεῖς γὰρ καὶ νεανίας ξένους
 φαύλους μάχεσθαι βουκόλους ἠγούμεθα· 305 7. 3. 56
 πολλοὶ δ' ἐπληρώθημεν οὐ μακροῦ χρόνῳ. |
 πίπτει δὲ μανίας πίτυλον ὁ ξένος μεθεῖς,
 στάζων ἀφρῶ γένειον· ὡς δ' ἐσείδομεν
 προὔργου πεσόντα, πᾶς ἀνὴρ ἔσχεν πόνον
 βάλλων ἀράσσω· ἄτερος δὲ τοῖν ξένοιν 310
 ἀφρόν τ' ἀπέψη σώματός τ' ἐτημέλει
 πέπλων τε προυκάλυπτεν εὐπήγους ὑφάς,
 καραδοκῶν μὲν τᾶπιόντα τραύματα,
 φίλον δὲ θεραπεύεισιν ἄνδρ' εὐεργετῶν. |
 ἔμφρων δ' ἀνάξας ὁ ξένος πεσήματος 315
 ἔγνω κλύδωνα πολεμίων προσκείμενον
 καὶ τὴν παροῦσαν συμφορὰν αὐτοῖν πέλας,
 ὄμωξέ θ' ἡμεῖς δ' οὐκ ἀνίεμεν πέτρους
 βάλλοντες, ἄλλος ἄλλοθεν προσκείμενοι.
 3 οὐδὲ τὸ δεινὸν παρακέλευμ' ἠκούσαμεν· 320
 ,Πυλάδῃ, θανούμεθ', ἀλλ' ὅπως θανούμεθα
 κάλλισθ'· ἔπου μοι, φάσγανον σπάσας χερί'.
 ὡς δ' εἶδομεν δίπαλτα πολεμίων ξίφη,
 φυγῇ λεπαίας ἐξεπίπλαμεν νάπας.
 ἀλλ' εἰ φύγοι τις, ἄτεροι προσκείμενοι 325
 ἔβαλλον αὐτούς· εἰ δὲ τούσδ' ὠσαῖατο,
 αὐθις τὸ νῦν ὑπεῖκον ἤρασσον πέτροις.
 ἀλλ' ἦν ἄπιστον· μυρίων γὰρ ἐκ χερῶν
 οὐδεὶς τὰ τῆς θεοῦ θύματ' ἠτύχει βαλῶν.

- μόλις δέ νιν—τόλμη μὲν οὐ—χειρούμεθα, 330
 κύκλω δὲ περιβαλόντες ἔξεκλέψαμεν
 πέτροισι χειρῶν φάσαν', εἰς δὲ γῆν γόνυ
 καμάτῳ καθείσαν. πρὸς δ' ἄνακτα τῆσδε γῆς
 κομίζομέν νιν. ὃ δ' ἐσιδὼν ὅσον τάχος
 εἰς χέρνιβάς τε καὶ σφαγεῖ' ἔπεμπέ σοι. | 335
 εὐχου δὲ τοιάδ', ὦ νεᾶνί, σοι ξένων
 σφάγια παρεῖναι· κἂν ἀναλίσκῃς ξένους
 τοιούσδε, τὸν σὸν Ἑλλάς ἀποτείσει φόνον
 δίκας τίνουσα τῆς ἐν Αὐλίδι σφαγῆς. |
 θ. ο. θαυμάσι' ἔλεξας τὸν μανένθ', ὅστις ποτὲ 340
 Ἑλληνοσ ἐκ γῆς πόντιον ἦλθεν ἄξενον.
 ι. φ. εἶεν. σὺ μὲν κόμιζε τοὺς ξένους μολῶν,
 τὰ δ' ἐνθάδ' ἡμεῖς ὅσια φροντιούμεεθα.
 ὦ καρδία τάλαινα, πρὶν μὲν εἰς ξένους
 γαληνὸς ἦσθα καὶ φιλοικτιρῶμων αἰεί, 345
 εἰς θούμόφυλον ἀναμετρομένη δάκρυ,
 Ἑλληνας ἀνδρας ἠνίκ' εἰς χέρας λάβοις.
 νῦν δ' ἐξ ὄνειρων, οἷσιν ἠγγιώμεθα,
 δοκοῦσ' Ὀρέστην μηκέθ' ἥλιον βλέπειν,
 δύσνουν με λήψεσθ', οἷτινές ποθ' ἦκατε. | 350
 καὶ τοῦτ' ἄρ' ἦν ἀληθές, ἦσθόμην, φίλαι·
 οἱ δυστυχεῖς γὰρ τοῖσι δυστυχεστέροις
 αὐτοὶ κακῶς πράξαντες οὐ φρονοῦσιν εὖ. X
 ἀλλ' οὔτε πνεῦμα Διόθεν ἦλθε πώποτε,
 οὐ πορθμῖς, ἦτις διὰ πέτρας Συμπληγάδας 355
 Ἑλένην ἀπήγαγ' ἐνθάδ', ἢ μ' ἀπόλεσε,
 Μενελέων θ', ἴν' αὐτοὺς ἀντειμωρησάμην,
 τὴν ἐνθάδ' Αὐλιν ἀντιθεῖσα τῆς ἐκεῖ,
 οὐ μ' ὄστε μόσχον Δαναΐδαι χειρούμενοι
 ἔσφαζον, ἱερεὺς δ' ἦν ὁ γεννήσας πατήρ. | 360
 οἴμοι· κακῶν γὰρ τῶν τότε οὐκ ἀμνημονῶ,
 ὅσας γενέλου χεῖρας ἔξηκόντισα

γονάτων τε τοῦ τεκόντος ἔξαρτωμένη,
 λέγουσα τοιάδ'· ὦ πάτερ, νυμφεύομαι
 νυμφεύματ' αἰσχρὰ πρὸς σέθεν· μήτηρ δ' ἐμέ, 365
 σέθεν κατακτείνοντος, Ἀργεῖαί τε νῦν
 ὑμνοῦσιν ὑμεναίοισιν, αὐλεῖται δὲ πᾶν
 μέλαθρον· ἡμεῖς δ' ὀλλύμεσθα πρὸς σέθεν.
 Ἄιδης Ἀχιλλεὺς ἦν ἄρ', οὐχ ὁ Πηλέως,
 ὃν μοι προσείσας πόσιν, ἐν ἀρμάτων μ' ὄχοις 370
 εἰς αἵματηρὸν γάμον ἐπόρθμευσας δόλω·
 4 ἐγὼ δὲ λεπτῶν ὄμμα διὰ καλυμμάτων
 ἔχουσι, ἀδελφόν τ' οὐκ ἀνειλόμην χεροῖν,
 ὃς νῦν ὄλωλεν, οὐ κασιγνήτη στόμα
 συνῆψ' ὑπ' αἰδοῦς, ὡς ἰοῦσ' εἰς Πηλέως 375
 μέλαθρα· πολλὰ δ' ἀπεθέμην ἀσπάσματα
 εἰσαυθίς, ὡς ἦξουσ' ἐς Ἄργος αὖ πάλιν.
 ὦ τλήμον, εἰ τέθνηκας, ἐξ οἴων καλῶν
 ἔρρεις, Ὀρέστα, καὶ πατρὸς ζηλωμάτων! |
 τὰ τῆς θεοῦ δὲ μέμφομαι σοφίσματα, 380
 ἧτις βροτῶν μὲν ἦν τις ἄψηται φόνου
 καὶ λοχείας ἢ νεκροῦ θίγη χεροῖν,
 βωμῶν ἀπειργεῖ, μυσαρὸν ὡς ἠγουμένη,
 αὐτὴ δὲ θυσίαις ἤδεται βροτοκτόνοις.
 οὐκ ἔσθ' ὅπως ἔτικτεν ἢ Διὸς δάμαρ 385
 Λητῶ τοσαύτην ἀμαθίαν· ἐγὼ μὲν οὖν
 τὰ Ταντάλου θεοῖσιν ἐσιτάματα
 ἄπιστα κρίνω, παιδὸς ἠσθῆναι βορᾶ.
 τοὺς δ' ἐνθάδ', αὐτοὺς ὄντας ἀνθρωποκτόνους,
 εἰς τὴν θεὸν τὸ φαῦλον ἀναφέρειν δοκῶ· 390
 οὐδένα γὰρ οἶμαι δαιμόνων εἶναι κακόν. |

ΧΟ. Στρ. α'. κυάνεαι κυάνεαι σύνοδοι θαλάσσας,
 ἴν' οἴστρος ὁ ποτώμενος Ἀργόθεν
 ἄξενον ἐπ' οἶδμα διεπέρασεν <Ἰοῦς> 395

Δ. Ν. Γουδῆ. — Ἰφιγένεια ἐν Ταύροις. Ἐκδοσις Α'

3

- Ἄσιήτιδα γαῖαν
 Εὐρώπας διαμείψας.
 τίνες ποτ' ἄρα τὸν εὐυδρον δονακόχλοα
 λιπόντες Εὐρώταν 400
 ἦ ῥεύματα σεμνὰ Δίρκας
 ἔβασαν ἔβασαν ἄμεικτον αἶαν, ἔνθα κούρα
 Δία τέγγει
 βωμοὺς καὶ περικίονας 405
 ναοὺς αἶμα βρότειον ;
 Ἄντ. α'. ἦ ῥοθίοις εἰλατίνας δικρότοισι κώπας
 ἔπλευσαν ἐπὶ πόντια κύματα
 νάιον ὄχημα λινοπόροισι τ' αὔραις, 410
 φιλόπλουτον ἄμιλλαν
 αὔξοντες μελάθροισιν ;
 φίλα γὰρ ἐλπίς ἐγένετ' ἐπὶ πήμασι βροτῶν
 ἄπληστος ἀνθρώποις, 415
 ὄλβου βάρος οἱ φέρονται
 πλάνητες ἐπ' οἶδμα πόλεις τε βαρβάρους περῶντες
 κεινῶ δόξα.
 γνώμα δ' οἷς μὲν ἄκαιρος ὄλ-
 βου, τοῖς δ' εἰς μέσον ἦκει. 420
 Στο β'. πῶς πέτρας τὰς συνδρομάδας,
 πῶς Φινεΐδας ἀύπνους
 ἀκτὰς ἐπέρασαν
 παρ' ἄλιον αἰγιαλὸν ἐπ' Ἄμφιτρίτας 425
 ῥοθίῳ δραμόντες,
 ὄπου πεντήκοντα κορᾶν
 Νηρηίδων <ποσὶ> χοροὶ
 μέλπουσιν ἐγκύκλιοι,
 πλησιστίοισι πνοαῖς, 430
 συριζόντων κατὰ πρύμναν
 εὐθύνων πηδαλίων
 αὔραισιν νοτίαις

- ἦ πνεύμασι Ζεφύρου,
 τὰν πολυόρνιθον ἐπ' αἴαν, 435
 λευκὰν ἀκτάν, Ἀχιλλῆος
 δρόμους καλλισταδίους,
 ἄξεινον κατὰ πόντον ; |
- Ἄντ. β' εἶθ' εὐχαῖσιν δεσποσύνοις
 Λήδας Ἑλένα φίλα παῖς 440
 ἔλθοῦσα τύχοι τὰν
 Τρωάδα λιποῦσα πόλιν, ἴν' ἀμφὶ χαίτα
 δρόσον αἵματηρὰν
 εἰλιχθεῖσα λαιμοτόμῳ
 δεσποίνας χερὶ θάνοι 445
 ποινὰς δοῦσ' ἀντιπάλους.
 ἦιδιστ' ἄν δ' ἀγγελίαν
 δεξαίμεσθ', Ἑλλάδος ἐκ γᾶς
 πλωτήρων εἴ τις ἔβα,
 δουλείας ἐμέθεν 450
 δειλαίας παυσίπονος·
 τὰν γὰρ ὀνειράσι συμβαίη,
 δόμοις πόλει τε πατρώα
 τερπνῶν ὕμνων ἀπολαύ-
 ειν, κοινὰν χάριν ὄλβῳ. | 455
- ἀλλ' οἷδε χέρας δεσμοῖς δίδυμοι
 συνερεισθέντες χωροῦσι, νέον
 πρόσφαγμα θεᾶς· σιγατέ, φίλαι·
 τὰ γὰρ Ἑλλήνων ἀκροθίνια δὴ
 ναοῖσι πέλας τάδε βαίνει· 460
 οὐδ' ἀγγελίας ψευδεῖς ἔλακεν
 βουφορβὸς ἀνήρ·
 ὦ πότνι', εἴ σοι τὰδ' ἄρεσκόντως
 πόλις ἦδε τελεῖ, δέξαι θυσίας,
 ἃς ὁ παρ' ἡμῖν νόμος οὐχ ὀσίας 465

- Ἐλλησι διδοὺς ἀναφαίνει. |
 1Φ. ✓ εἶεν·
 τὰ τῆς θεοῦ μὲν πρῶτον ὡς καλῶς ἔχη
 φροντιστέον μοι. μέθετε τῶν ξένων χέρας
 ὡς ὄντες ἱεροὶ μηκέτ' ὧσι δέσμιοι.
 ναοῦ δ' ἔσω στείχοντες εὐτρεπίζετε. 470
 ἂ χρὴ ἔπι τοῖς παροῦσι καὶ νομίζεται. |
 φεῦ!
 τίς ἄρα μήτηρ ἢ τεκοῦσ' ὑμᾶς ποιε
 πατήρ τ'; ἀδελφή τ', εἰ γεγῶσα τυγχάνει,
 οἴων στερεῖσα διπτύχων νεανιῶν
 ἀνάδελφος ἔσται! τὰς τύχας τίς οἶδ' ὄτω 475
 τοιαῖδ' ἔσονται; πάντα γὰρ τὰ τῶν θεῶν
 εἰς ἀφανὲς ἔρπει, κούδεν οἶδ' οὐδεὶς κακόν·
 ἢ γὰρ τύχη παρήγαγ' εἰς τὸ δυσμαθές.
 πόθεν ποθ' ἦκετ', ὦ ταλαίπωροὶ ξένοι;
 ὡς διὰ μακροῦ μὲν τήνδ' ἐπλεύσατε χθόνα, 480
 μακρὸν δ' ἀπ' οἴκων χρόνον ἔσσεσθ'—ἀεὶ κάτω. |
 5. OP. τί ταῦτ' ὀδύρη, κἀπὶ τοῖς μέλλουσι νῶν
 κακοῖσι λυπεῖς, ἦτις εἶ ποτ', ὦ γυναῖ;
 οὔτοι νομίζω σοφόν, ὅς ἂν μέλλων θανεῖν
 οἴκτω τὸ δεῖμα τοῦλέθρου νικᾶν θέλη 485
 οὐδ' ὅστις Ἄϊδην ἐγγυὲς ὄντ' οἰκτίζεται,
 σωτηρίας ἀνελπὶς· ὡς δὴ ἔξ ἑνὸς
 κακῶ συνάπτει, μορῖαν τ' ὀφλισκάνει
 θνήσκει θ' ὁμοίως τὴν τύχην δ' ἔαν χρεῶν.
 ἡμᾶς δὲ μὴ θρήνει σύ· τὰς γὰρ ἐνθάδε 490
 θυσίας ἐπιστάμεσθα καὶ γινώσκομεν. |
 1Φ. πότερος ἄρ' ὑμῶν ἐνθάδ' ὠνομασμένος
 Πυλάδης κέκληται; τόδε μαθεῖν πρῶτον θέλω.
 OP. ὄδ', εἴ τι δὴ σοὶ τοῦτ' ἐν ἡδονῇ μαθεῖν.
 1Φ. ποίας πολίτης πατρίδος Ἑλληνος γεγώς; 495
 OP. τί δ' ἂν μαθοῦσα τόδε πλέον λάβοις, γυναῖ;

- ΙΦ. πότερον ἀδελφῶ μητρὸς ἔστων ἐκ μιᾶς ;
 ΟΡ. φιλότητί γ' ἔσμέν, οὐ κασιγνήτω γένει.
 ΙΦ. σοὶ δ' ὄνομα ποῖον ἔθεθ' ὁ γεννήσας πατήρ ;
 ΟΡ. τὸ μὲν δίκαιον δυστυχεῖς καλοῖμεθ' ἄν. 500
 ΙΦ. οὐ τοῦτ' ἐρωτῶ· τοῦτο μὲν δὸς τῇ τύχῃ.
 ΟΡ. ἀνώνυμοι θανόντες οὐ γελῶμεθ' ἄν.
 ΙΦ. τί δὲ φθονεῖς τοῦτ' ; ἢ φρονεῖς οὕτω μέγα ;
 ΟΡ. τὸ σῶμα θύσεις τοῦμόν, οὐχὶ τοῦνομα.
 ΙΦ. οὐδ' ἂν πόλιν φράσειας ἤτις ἐστί σοι ; 505
 ΟΡ. ζητεῖς γὰρ οὐδὲν κέρδος, ὡς θανουμένῳ.
 ΙΦ. χάριν δὲ δοῦναι τήνδε κωλύει τί σε ;
 ΟΡ. τὸ κλεινὸν Ἄργος πατρίδ' ἐμὴν ἐπεύχομαι.
 ΙΦ. πρὸς θεῶν ἀληθῶς, ὦ ξέν', εἰ καίθην γεγῶς ;
 ΟΡ. ἐκ τῶν Μυκηναίων γ', αἱ ποτ' ἦσαν ὄλβιαι. 510
 ΙΦ. φυγὰς δ' ἀπήρας πατρίδος, ἢ ποία τύχη ;
 ΟΡ. φεύγω τρόπον γε δὴ τιν' οὐκ ἐκῶν ἐκῶν. |
 ΙΦ. καὶ μὴν ποθεινός γ' ἦλθες ἐξ Ἄργους μολών.
 ΟΡ. οὐκουν ἐμαυτῷ γ'· εἰ δὲ σοί, οὐ τοῦτ' ἔρα.
 ΙΦ. ἄρ' ἂν τί μοι φράσειας ὧν ἐγὼ θέλω ; 515
 ΟΡ. ὡς ἐν παρεόργῳ τῆς ἐμῆς δυσπραξίας.
 ΙΦ. Τροίαν ἴσως οἶσθ', ἧς ἀπανταχοῦ λόγος.
 ΟΡ. ὡς μήποτ' ὄφελόν γε μηδ' ἰδὼν ὄναρ.
 ΙΦ. φασὶν νιν οὐκέτ' οὔσαν οἶχσθαι δορί.
 ΟΡ. ἔστιν γὰρ οὕτως οὐδ' ἄκραντ' ἠκούσατε. 520
 ΙΦ. Ἐλένη δ' ἀφίχται δῶμα Μενέλεω πάλιν ;
 ΟΡ. ἦκει, κακῶς γ' ἐλθοῦσα τῶν ἐμῶν τι.
 ΙΦ. καὶ ποῦ ἔστι ; κάμοι γάρ τι προυφείλει κακόν.
 ΟΡ. Σπάρτη ξυνοικεῖ τῷ πάρος ξυνευνέτη.
 ΙΦ. ὦ μῖσος εἰς Ἑλληνας, οὐκ ἐμοὶ μόνῃ. 525
 ΟΡ. ἀπέλαυσα καὶ γὰρ δὴ τι τῶν κείνης γάμων.
 ΙΦ. νόστος δ' Ἀχαιῶν ἐγένεθ', ὡς κηρύσσεται ;
 ΟΡ. ὡς πάνθ' ἅπαξ με συλλαβοῦσ' ἀνιστορεῖς !
 ΙΦ. πρὶν γὰρ θανεῖν σε, τοῦτ' ἐπαυρέσθαι θέλω.

- ΟΡ. ἔλεγχ', ἐπειδὴ τοῦδ' ἐρῶς λέξω δ' ἐγώ. 530
 ΙΦ. Κάλχας τις ἦλθε μάντις ἐκ Τροίας πάλιν ;
 ΟΡ. ὄλωλεν, ὡς ἦν ἐν Μυκηναίοις λόγος.
 ΙΦ. ὦ πότνι', ὡς εὖ ! τί γὰρ ὁ Λαέρτου γόνος ;
 ΟΡ. οὐπω νενόστηκ' οἶκον, ἔστι δ', ὡς λόγος.
 ΙΦ. ὄλοιτο, νόστου μήποτ' εἰς πάτραν τυχών. 535
 ΟΡ. μηδὲν κατεύχου· πάντα τάκεινου νοσεῖ.
 ΙΦ. Θετίδος δ' ὁ τῆς Νηρηῆδος ἔστι παῖς ἔτι ;
 ΟΡ. οὐκ ἔστιν ἄλλως λέκτρο' ἔγηνμ' ἐν Αὐλίδι.
 ΙΦ. δόλια γάρ, ὡς ἴσασι οἱ πεπονθότες. |
 ΟΡ. τίς εἶ ποθ' ; ὡς εὖ πυνθάνη τάφ' Ἑλλάδος ! 540
 ΙΦ. ἐκεῖθ' εἰμι· παῖς ἔτ' οὐσ' ἀπωλόμην.
 ΟΡ. ὀρθῶς ποθεῖς ἄρ' εἰδέναι τάκει, γύναι.
 ΙΦ. τί δ' ὁ στρατηγός, ὃν λέγουσ' εὐδαιμονεῖν ;
 ΟΡ. τίς ; οὐ γὰρ ὃν γ' ἐγῶδα τῶν εὐδαιμόνων.
 ΙΦ. Ἄτρεως ἐλέγετο δὴ τις Ἀγαμέμνων ἀναξ. 545
 ΟΡ. οὐκ οἶδ' ἀπελθε τοῦ λόγου τούτου, γύναι.
 ΙΦ. μὴ πρὸς θεῶν, ἀλλ' εἴφ', ἴν' εὐφρανθῶ, ξένε.
 ΟΡ. τέθνηχ' ὁ τλήμων, πρὸς δ' ἀπώλεσέν τινα.
 ΙΦ. τέθνηκε ; ποῖα συμφορᾶ ; τάλαιν' ἐγώ. γυνὴ οὐκ ἔστιν
 ΟΡ. τί δ' ἐστέναξας τοῦτο ; μῶν προσῆκέ σοι ; 550
 ΙΦ. τὸν ὄλβον αὐτοῦ τὸν πάροισθ' ἀναστένω.
 ΟΡ. δεινῶς γὰρ ἐκ γυναικὸς οἴχεται σφαγεῖς.
 ΙΦ. ὦ πανδάκρυτος ἢ κιανοῦσα χῶ θανάων !
 ΟΡ. παῦσαι νυν ἦδη μηδ' ἐρωτήσῃς πέρα.
 ΙΦ. τοσόνδε γ' εἰ ζῆ τοῦ ταλαιπώρου δάμαρ. 555
 ΟΡ. οὐκ ἔστι παῖς νιν, ὃν ἔτεχ', οὗτος ὄλεσεν.
 ΙΦ. ὦ συνταραχθεῖς οἶκος ! ὡς τί δὴ θέλων ;
 ΟΡ. πατρὸς θανόντος τήνδε τιμωρούμενος.
 ΙΦ. φεῦ !
 ὡς εὖ κακὸν δίκαιον εἰσπεράξατο !
 ΟΡ. ἀλλ' οὐ τὰ πρὸς θεῶν εὐτυχεῖ δίκαιος ὢν. 560
 ΙΦ. λείπει δ' ἐν οἴκοις ἄλλον Ἀγαμέμνων γόνον ;

- ΟΡ. λέλοιπεν Ἥλέκτραν γε παρθένον μίαν.
 ΙΦ. τί δέ; σφαγείσης θυγατρὸς ἔστι τις λόγος;
 ΟΡ. οὐδεὶς γε, πλὴν θανοῦσαν οὐχ ὄραν φάος.
 ΙΦ. τάλαιν' ἐκείνη χά κτανὼν αὐτὴν πατῆρ.
 ΟΡ. κακῆς γυναικὸς χάριν ἄχαριν ἀπόλετο.
 ΙΦ. ὁ τοῦ θανόντος δ' ἔστι παῖς Ἄργει πατρός;
 ΟΡ. ἔστ' ἄθλιός γε, κοῦδαμοῦ καὶ πανταχοῦ.
 ΙΦ. ψευδεῖς ὄνειροι, χαίρειτ' οὐδὲν ἦτ' ἄρα.
 ΟΡ. οὐδ' οἱ σοφοὶ γε δαίμονες κεκλημένοι
 πτηνῶν ὄνειρων εἰσὶν ἀψευδέστεροι.
 πολὺς ταραγμὸς ἐν τε τοῖς θεοῖσι ἐνὶ
 κὰν τοῖς βροτειοῖσι· ἐν δὲ λυπεῖται μόνον,
 ὅτ' οὐκ ἄφρων ὢν μάντεων πεισθεὶς λόγοις
 ὄλωλεν ὡς ὄλωλε τοῖσιν εἰδόσιν.
- ΧΟ. φεῦ φεῦ! τί δ' ἡμῶν οἱ φίλοι γεννητόρες;
 ἄρ' εἰσὶν; ἄρ' οὐκ εἰσὶ; τίς φράσειεν ἄν;
 ΙΦ. ἀκούσατ'· εἰς γὰρ δὴ τιν' ἤκομεν λόγον,
 ὑμῖν τ' ὄνησιν, ὧ ξένοι, σπεύδουσ' ἅμα
 κάμοι. τὸ δ' εὖ μάλιστα γ' οὕτω γίγνεται,
 εἰ πᾶσι ταῦτ' ἄρεσκόντως ἔχει.
 θέλοισ ἄν, εἰ σφῶσαιμί σ', ἀγγεῖλαι τί μοι
 πρὸς Ἄργος ἐλθὼν τοῖς ἐμοῖς ἐκεῖ φίλοις,
 δέλτον τ' ἐνεγκεῖν, ἣν τις οἰκτίρας ἐμὲ
 ἔγραψεν αἰχμάλωτος, οὐχὲ τὴν ἐμὴν
 φονέα νομίζων χεῖρα, τοῦ νόμου δ' ὑπο
 θνήσκειν σφε, τῆς θεοῦ τάδε δίκαι' ἠγουμένης;
 οὐδένα γὰρ εἶχον, ὅστις Ἄργόθεν μολὼν
 εἰς Ἄργος αὐθις τὰς ἐμὰς ἐπιστολάς
 πέμπειε σωθῆεις τῶν ἐμῶν φίλων τινί.
 σὺ δ', εἰ γάρ, ὡς ἔοικας, οὔτε δυσγενὴς
 καὶ τὰς Μυκῆνας οἴσθα χοῦς κἀγὼ θέλω,
 σώθητι καὶ σὺ μισθὸν οὐκ αἰσχροὺς λαβὼν
 κοῦφῶν ἑκατὶ γραμμάτων σωτηρίαν.

- οὗτος δ', ἐπεὶ περ πόλις ἀναγκάζει τάδε, 595
 θεᾷ γενέσθω θυμὰ χωρισθεὶς σέθεν. |
- OP. καλῶς ἔλεξας τᾶλλα πλὴν ἔν, ὧ ξένη·
 τὸ γὰρ σφαγῆναι τόνδ' ἐμοὶ βάρους μέγα.
 ὁ ναυστολῶν γὰρ εἰμ' ἐγὼ τὰς συμφοράς·
 οὗτος δὲ συμπλεῖ τῶν ἐμῶν μόχθων χάριν. 600
 οὐκ οὖν δίκαιον ἐπ' ὀλέθρῳ τῷ τοῦδ' ἐμὲ
 χάριν τίθεσθαι καὐτὸν ἐκδῦναι κακῶν. |
 ἀλλ' ὡς γενέσθω· τῷδε μὲν δέλτον δίδου,
 πέμψει γὰρ Ἄργος, ὥστε σοι καλῶς ἔχειν·
 ἡμᾶς δ' ὁ χρῆζων κτεινέτω. τὰ τῶν φίλων 605
 αἴσχιστον ὅστις καταβαλὼν εἰς ξυμφορὰς
 αὐτὸς σέσφεται. τυγχάνει δ' ὄδ' ὦν φίλος,
 ὃν οὐδὲν ἦσσον ἢ μὲ φῶς ὄρᾶν θέλω. |
- IP. ὧ λῆμ' ἄριστον, ὡς ἀπ' εὐγενοῦς τινος
 ῥίζης πέφυκας τοῖς φίλοις τ' ὀρθῶς φίλος! 610
 τοιοῦτος εἶη τῶν ἐμῶν ὁμοσπόρων
 ὅσπερ λέλειπται! καὶ γὰρ οὐδ' ἐγὼ, ξένοι,
 ἀνάδελφός εἰμι, πλὴν ὅσ' οὐχ ὄρωσά νιν.
 ἐπεὶ δὲ βούλει ταῦτα, τόνδε πέμφομεν
 δέλτον φέροντα, σὺ δὲ θανατῆ· πολλῆ δέ τις 615
 προθυμία σε τοῦδ' ἔχουσα τυγχάνει. |
- OP. θύσει δὲ τίς με καὶ τὰ δεινὰ τλήσεται; *λογισμὸν*
 IP. ἐγὼ· θεᾶς γὰρ τήνδε προστροπὴν ἔχω.
 OP. ἄζηλά γ', ὧ νεᾶνι, κοῦκ εὐδαίμονα.
 IP. ἀλλ' εἰς ἀνάγκην κείμεθ', ἣν φυλακτέον. 620
 OP. αὐτὴ ξίφει θύουσα θῆλυς ἄρσενας;
 IP. οὐκ· ἀλλὰ χαίτην ἀμφὶ σὴν χερνίβομαι.
 OP. ὁ δὲ σφαγεὺς τίς; εἰ τὰδ' ἴστορεῖν με χρῆ.
 IP. εἴσω δόμων τῶνδ' εἰσὶν οἷς μέλει τάδε.
 OP. τάφος δὲ ποῖος δέξεται μ', ὅταν θάνω; 625
 IP. πῦρ ἱερὸν ἔνδον χάσμα τ' εὐρωπὸν πέτρας. |
 OP. φεῦ!

1Φ.

πῶς ἂν μ' ἀδελφῆς χεῖρ περιστείλειεν ἂν ;
 μάταιον εὐχὴν, ὦ τάλας, ὅστις ποτ' εἶ,
 ἠϋξῶ· μακρὰν γὰρ βαρβάρου ναίει χθονός.
 οὐ μὴν, ἐπειδὴ τυγχάνεις Ἄργεῖος ὦν,
 ἀλλ' ὦν γε δυνατὸν οὐδ' ἐγὼ ἄλλείψω χάριν.
 πολὺν τε γὰρ σοι κόσμον ἐνθήσω τάφῳ,
 ξανθῷ τ' ἐλατῷ σῶμα σὸν κατασβέσω,
 καὶ τῆς ὀρείας ἀνθεμόρρουτον γάνος
 ξουθηῆς μελίσης εἰς πυρὰν βαλῶ σέθεν. |
 ἀλλ' εἶμι δέλτον τ' ἐκ θεᾶς ἀνακτόρων
 οἴσω· τὸ μέντοι δυσμενὲς μὴ μοῦ λάβης.
 φυλάσσειτ' αὐτούς, πρόσπολοι, δεσμῶν ἄτερ.
 ἴσως ἄελπτα τῶν ἐμῶν φίλῳ τινὶ
 πέμψω πρὸς Ἄργος, ἐν μάλιστ' ἐγὼ φίλῳ,
 καὶ δέλτος αὐτῷ ζῶντας οὓς δοκεῖ θανεῖν
 λέγουσα πιστὰς ἠδονὰς ἀπαγγελεῖ. N √

630

635

640

XΘ.

κατολοφύρομαι σὲ τὸν χερνίβων
 ῥανίσι μελόμενον αἵμακταῖς.

645

OP.

οἶκτος γὰρ οὐ ταῦτ', ἀλλὰ χαίρειτ', ὦ ξένοι. |

XΘ.

σὲ δὲ τύχῃς μάκαρος, ἰὼ νεανία,
 σεβόμεθ', εἰς πάτραν
 ὅτι πόδ' ἐπεμβάση.

PY.

ἄζηλά τοι φίλοισι, θνησκόντων φίλων. |

650

XΘ.

ὦ σχέτλιοι πομπαί.
 φεῦ φεῦ, διόλλυσαι.
 αἰαῖ αἰαῖ.

πότερος ὁ μέλεος μᾶλλον ;

ἔτι γὰρ ἀμφίλογα δίδυμα μέμονε φρήν,
 σὲ πάρος ἢ σ' ἀναστενάξω γόοις. |

655

OP. ✓

Πυλάδη, πέπονθας ταῦτ' ἀπὸ θεῶν ἐμοί ;

PY.

οὐκ οἶδ'· ἐρωτᾶς οὐ λέγειν ἔχοντά με.

- ΟΡ. τίς ἐστὶν ἡ νεᾶνις; ὡς Ἑλληνικῶς 660
 ἀνήρεθ' ἡμᾶς τούς τ' ἐν Ἰλίῳ πόνους
 νόστον τ' Ἀχαιῶν τόν τ' ἐν οἰωνοῖς σοφὸν
 Κάλχαντ' Ἀχιλλέως τ' ὄνομα, καὶ τὸν ἄθλιον
 Ἀγαμέμνον' ὡς ὄκτιρ' ἀνηρώτα τέ με
 γυναῖκα παῖδάς τ'. ἐστὶν ἡ ξένη γένος 665
 ἐκεῖθεν Ἀργεῖα τίς· οὐ γὰρ ἂν ποτε
 δέλτον τ' ἔπεμπε καὶ τάδ' ἐξεμάνθανεν,
 ὡς κοινὰ πράσσουσ', Ἄργος εἰ πράσσοι καλῶς.
- ΠΥ. ἔφθης με μικρόν· ταῦτά δὲ φθάσας λέγεις,
 πλὴν ἔν· τὰ γὰρ τοι βασιλέων παθήματα 670
 ἴσασι πάντες, ὧν ἐπιστροφὴ τίς ἦν. |
 ἀτὰρ διήλθον χᾶτερον λόγον τινά.
- ΟΡ. τίν'; εἰς τὸ κοινὸν δοῦς ἄμεινον ἂν μάθοις.
 ΠΥ. αἰσχρὸν θανόντος σοῦ βλέπειν ἡμᾶς φάος·
 κοινῇ τ' ἔπλευσα, δεῖ με καὶ κοινῇ θανεῖν. 675
 καὶ δειλίαν γὰρ καὶ κάκην κεκτήσομαι
 Ἄργει τε Φωκέων τ' ἐν πολυπτύχῳ χθονί,
 δόξω δὲ τοῖς πολλοῖσι, πολλοὶ γὰρ κακοί,
 προδοῦς σεσῶσθαι σ' αὐτὸς εἰς οἴκους μόνος
 ἢ κάφεδρεύσας ἐπὶ νοσοῦσι δώμασι 680
 ῥάψαι μόρον σοι σῆς τυραννίδος χάριν,
 ἔγκληρον ὡς δὴ σὴν κασιγνήτην γαμῶν.
 ταῦτ' οὖν φοβοῦμαι καὶ δι' αἰσχύνης ἔχω,
 κούκ ἔσθ' ὅπως οὐ χρὴ συνεκπνεῦσαί μὲ σοι
 καὶ συσφαγῆναι καὶ πυρωθῆναι δέμας, 685
 φίλον γεγῶτα καὶ φοβούμενον ψόγον. |
- ΟΡ. εὖφημα φώνει· τὰμὰ δεῖ φέρειν ἐμέ·
 ἀπλᾶς δὲ λύπας ἐξόν, οὐκ οἴσω διπλᾶς.
 ὃ γὰρ σὺ λυπρὸν κἀπονείδιστον λέγεις,
 ταῦτ' ἔστιν ἡμῖν, εἴ σε συμμοχθοῦντ' ἐμοὶ 690
 κτενῶ· τὸ μὲν γὰρ εἰς ἔμ' οὐ κακῶς ἔχει,
 πράσσονθ' ἅ πράσσω πρὸς θεῶν, λιπεῖν βίον.

σὺ δ' ὄλβιός τ' εἶ καθαρά τ' οὐ νοσοῦντ' ἔχεις
 μέλαθρ', ἐγὼ δὲ δυσσεβῆ καὶ δυστυχῆ.
 σωθεὶς δὲ παῖδας ἐξ ἐμῆς ὁμοσπόρου 695
 κτησάμενος, ἦν ἔδωκά σοι δάμαρτ' ἔχειν,
 ὄνομά τ' ἐμοῦ γένοιτ' ἄν, οὐδ' ἄπαις δόμος
 πατρῶος οὐμὸς ἐξαλειφθεῖη ποτ' ἄν.
 ἀλλ' ἔρπε καὶ ζῆ καὶ δόμους οἴκει πατρός. |
 ὅταν δ' ἐς Ἑλλάδ' ἵππιόν τ' Ἄργος μόλῃς, 700
 πρὸς δεξιᾶς σε τῆσδ' ἐπισκῆπτω τάδε·
 τύμβον τε χῶσον κἀπίθες μνημεῖά μοι,
 καὶ δάκρυ' ἀδελφῆ καὶ κόμας δότω τάφῳ.
 ἄγγελλε δ' ὡς ὄλωλ' ὑπ' Ἀργείας υἱὸς 705
 γυναικίος, ἀμφὶ βωμὸν ἀγνισθεὶς φόνῳ.
 καὶ μὴ προδοῦς μου τὴν κασιγνήτην ποτέ,
 ἔρημα κήδη καὶ δόμους ὄρων πατρός.
 καὶ χαῖρ' ἐμῶν γὰρ φίλτατον σ' ἠῦρον φίλων,
 ᾧ συγκυναγὲ καὶ συνεκτραφεὶς ἐμοί,
 ᾧ πόλλ' ἐνεγκῶν τῶν ἐμῶν ἄχθη κακῶν. | 710
 ἡμᾶς δ' ὁ Φοῖβος μάντις ὦν ἐφρεύσατο·
 τέχνην δὲ θέμενος ὡς προσώταθ' Ἑλλάδος
 ἀπήλασ' αἰδοῖ τῶν πάρος μαντευμάτων.
 ᾧ πάντ' ἐγὼ δοῦς τὰμὰ καὶ πεισθεὶς λόγοις,
 μητέρα κατακτὰς αὐτὸς ἀνταπόλλυμαι. | 715
 ΠΥ. ἔσται τάφος σοι, καὶ κασιγνήτης λέχος
 οὐκ ἄν προδοίην, ᾧ τάλας, ἐπεὶ σ' ἐγὼ
 θανόντα μᾶλλον ἢ βλέπονθ' ἔξω φίλον.
 ἀτὰρ τὸ τοῦ θεοῦ σ' οὐ διέφθορέν γέ πω
 μάντευμα, καίτοι γ' ἐγγυὺς ἔστηκας φόνου. 720
 ἀλλ' ἔστιν ἔστιν ἢ λίαν δυσπραξία
 λίαν διδοῦσα μεταβολάς, ὅταν τύχη.
 ΟΡ. σίγα· τὰ Φοίβου δ' οὐδὲν ὠφελεῖ μ' ἔπη·
 γυνὴ γὰρ ἦδε δωμάτων ἔξω περᾶ. |
 ΙΦ. ἀπέλθεθ' ὑμεῖς καὶ παρευτερεῖζετε 725

- τάνδον μολόντες τοῖς ἐφεστῶσι σφαγῆ.
 δέλτου μὲν αἶδε πολύθυροι διαπτυχαί,
 ξένοι, πάρεισιν· ἅ δ' ἐπὶ τοῖσδε βούλομαι,
 ἀκούσατ'· οὐδεις αὐτὸς ἐν πόνοις τ' ἀνήρ
 οἶταν τε πρὸς τὸ θάρσος ἐκ φόβου πέση. 730
 ἐγὼ δὲ ταρβῶ μὴ ἀπονοστήσας χθινοὺς
 θῆται παρ' οὐδὲν τὰς ἐμὰς ἐπιστολὰς
 ὃ τήνδε μέλλων δέλτον εἰς Ἄργος φέρειν. |
- OP. τί δῆτα βούλει ; τίνας ἀμηχανεῖς πέρι ;
 IP. ὄρκον δότω μοι τάσδε πορθμεύσειν γραφὰς 735
 πρὸς Ἄργος, οἷσι βούλομαι πέμψαι φίλων.
 OP. ἢ κἀντιδώσεις τῷδε τοὺς αὐτοὺς λόγους ;
 IP. τί χρῆμα δράσειν ἢ τί μὴ δράσειν ; λέγε.
 OP. ἐκ γῆς ἀφήσειν μὴ θανόντα βαρβάρου.
 IP. δίκαιον εἶπας· πῶς γὰρ ἀγγείλειεν ἄν ; 740
 OP. ἢ καὶ τύραννος ταῦτα συγχωρήσεται ;
 IP. πείσω σφε, καὐτὴ ναὸς εἰσβήσω σκάφος.
 OP. ὄμνυ· σὺ δ' ἔξαρχ' ὄρκον, ὅστις εὐσεβής.
 IP. ,δώσω', λέγειν χρῆ, τήνδε τοῖσι σοῖς φίλοις'.
 PY. τοῖς σοῖς φίλοισι γράμματ' ἀποδώσω τάδε. 745
 IP. κἀγὼ σὲ σῶσω κυανέας ἔξω πέτρας.
 PY. τί ν' οὖν ἐπόμνυς τοισίδ' ὄρκιον θεῶν ;
 IP. Ἄρτεμιν, ἐν ἧσπερ δώμασιν τιμὰς ἔχω.
 PY. ἐγὼ δ' ἀνακτά γ' οὐρανοῦ, σεμνὸν Δία.
 IP. εἰ δ' ἐκλιπὼν τὸν ὄρκον ἀδικοίης ἐμέ ; 750
 PY. ἄνοστος εἶην· τί δὲ σύ, μὴ σῶσασά με ;
 IP. μήποτε κατ' Ἄργος ζῶσ' ἵχνος θεῖην ποδός. |
 PY. ἄκουε δὴ νυν ὄν παρήλθομεν λόγον.
 IP. ἄλλ' οὔτις ἔστ' ἄκαιρος, ἦν καλῶς ἔχη.
 PY. ἔξαίρετόν μοι δὸς τόδ', ἦν τι ναῦς πάθη 755
 χῆ δέλτος ἐν κλύδωνι χρημάτων μέτα
 ἀφανῆς γένηται, σῶμα δ' ἐκσῶσω μόνον,
 τὸν ὄρκον εἶναι τόνδε μηκέτ' ἔμπεδον.

- ΙΦ.** ἄλλ' οἷσθ' ὃ δράσω; πολλὰ γὰρ πολλῶν κυρεῖ
 τάνόντα κάγγεγραμέν' ἐν δέλτου πτυχαῖς 760
 λόγῳ φράσω σοι πάντ' ἀναγγεῖλαι φίλοις.
 ἐν ἀσφαλεῖ γάρ· ἦν μὲν ἐκσώσης γραφήν,
 αὕτη φράσει σιγῶσα τάγγεγραμμένα· 764
 ἦν δ' ἐν θαλάσῃ γράμματ' ἀφανισθῆ τάδε,
 τὸ σῶμα σώσας τοὺς λόγους σώσεις ἐμοί. | 765
- ΠΥ.** καλῶς ἔλεξας τῶν τε σῶν ἐμοῦ θ' ὕπερ.
 σήμαινε δ' ὅ γ' χρὴ τάσδ' ἐπιστολὰς φέρειν
 πρὸς Ἄργος ὃ τι τε χρὴ κλύοντά σου λέγειν.
- ΙΦ.** ἄγγελλ' Ὀρέστη, παιδί τάγαμέμνονος·
 ,ἦ ἔν Αὐλίδι σφαγεῖσ' ἐπιστέλλει τάδε 770
 ζῶσ' Ἰφιγένεια, τοῖς ἐκεῖ δ' οὐ ζῶσ' ἔτι.
ΟΡ. ποῦ δ' ἔστ' ἐκείνη; καίθθανοῦσ' ἤκει πάλιν;
ΙΦ. ἦδ' ἦν ὀρᾶς σύ· μὴ λόγοις ἔκπλησέ με.
 ,κόμισαι μ' ἐς Ἄργος, ὃ σύναιμε, πρὶν θανεῖν,
 ἐκ βαρβάρου γῆς καὶ μετάστησον θεᾶς 775
 σφαγίων, ἐφ' οἷσι ξενοφόνους τιμὰς ἔχω'. |
- ΟΡ.** Πυλάδῃ, τί λέξω; ποῦ ποτ' ὕνθ' ἠυρήμεθα;
ΙΦ. ,ἦ σοῖς ἀραία δώμασιν γενήσομαι,
 Ὀρέσθ', ἴν' αὐθις ὄνομα δις κλύων μάθης.
ΟΡ. ὦ θεοί. **ΙΦ.** τί τοὺς θεοὺς ἀνακαλεῖς ἐν τοῖς ἐμοῖς; 780
ΟΡ. οὐδέν· πέραινεν δ' ἑξέβην γὰρ ἄλλοσε.
 τάχ' οὖν ἐρωτῶν σ' εἰς ἄπιστ' ἀφίξομαι.
ΙΦ. λέγ' οὐνεκ' ἔλαφον ἀντιδοῦσά μου θεᾷ
 Ἄρτεμις ἔσφασέ μ', ἦν ἔθυσ' ἐμὸς πατήρ,
 δοκῶν ἐς ἡμᾶς ὄξυ φάσγανον βαλεῖν, 785
 εἰς τήνδε δ' ὄκισ' αἴαν. αἶδ' ἐπιστολαί,
 τάδ' ἔστι τὰν δέλτοισιν ἐγγεγραμμένα. |
- ΠΥ.** ὦ ῥαδίσις ὄρχοισι περιβαλοῦσά με,
 κάλλιστα δ' ὁμόσασ', οὐ πολὺν στήσω χρόνον.
 τὸν δ' ὄρχον, ὃν κατώμοσ', ἐμπεδώσομεν. 790
 ἰδοῦ, φέρω σοι δέλτον ἀποδίδωμί τε,

- Ὅρεστα, τῆσδε σῆς κασιγνήτης πάρα.
- OP. δέχομαι· παρῆς δὲ γραμμάτων διαπτυχάς,
τὴν ἡδονὴν πρῶτ' οὐ λόγοις αἰρήσομαι·
ὦ φίλτατῃ μοι σύγγον', ἐκπεπληγμένος, 795
ὅμως σ' ἀπίστω περιβαλὼν βραχίονι
εἰς τέρψιν εἶμι, πνυθόμενος θαυμάστ' ἐμοί.
- ΧΟ. ξεῖν', οὐ δικαίως τῆς θεοῦ τὴν πρόσπολον
χραίνεις ἀθίκτοις περιβαλὼν πέπλοις χέρα.
- OP. ὦ συγκασιγνήτη τε καὶ ταυτοῦ πατρὸς 800
'Αγαμέμνονος γεγῶσα, μὴ μ' ἀποστρέφου,
ἔχουσ' ἀδελφόν, οὐ δοκοῦσ' ἔξειν ποτέ.
- IP. ἐγὼ σ' ἀδελφὸν τὸν ἐμόν; οὐ παύσῃ λέγων;
τὸ δ' Ἄργος αὐτοῦ μεστὸν ἦ τε Ναυπλία.
- OP. οὐκ ἔστ' ἐκεῖ σός, ὦ τάλαινα, σύγγονος. 805
- IP. ἀλλ' ἢ Λάκαινα Τυνδαρίς σ' ἐγείνατο;
- OP. Πέλοπος γε παιδί παιδός, οὐ κέφυκ' ἐγώ. |
- IP. τί φῆς; ἔχεις τι τῶνδ' ἐμοὶ τεκμήριον;
- OP. ἔχω πατρῶων ἐκ δόμων τι πνυθάνου.
- IP. οὐκοῦν λέγειν μὲν χρὴ σέ, μανθάνειν δ' ἐμέ. 810
- OP. λέγοιμ' ἂν ἀκοῇ πρῶτον Ἡλέκτρας τάδε.
'Ατρῆως Θεέστου τ' οἴσθα γενομένην ἔριν;
IP. ἦκουσα, χρυσοῦς ἀρνὸς οὐνεκ' ἦν πέρι.
OP. ταῦτ' οὖν ὑφήνασ' οἴσθ' ἐν εὐπῆνοις ὑφαῖς;
IP. ὦ φίλτατ', ἐγγὺς τῶν ἐμῶν κάμπταις φρενῶν. 815
OP. εἰκὼ τ' ἐν ἰστοῖς ἡλίου μετάστασιν;
IP. ὑφήνα καὶ τόδ' εἶδος εὐμίτοις πλοκαῖς.
OP. καὶ λούτρ' ἐς Αὔλιν μητρὸς ἀνεδέξω πάρα;
IP. οὐ γὰρ ὁ γάμος ἐσθλὸς ὢν μ' ἀφείλετο.
OP. τί γάρ; κόμας σὰς μητρὶ δοῦσα σῆ φέρειν; 820
IP. μνημεῖά γ' ἀντὶ σώματος τοῦμοῦ τάφῳ.
OP. ἅ δ' εἶδον αὐτός, τάδε φράσω τεκμήρια·
Πέλοπος παλαιὰν ἐν δόμοις λόγγην πατρὸς,
ἦν χερσὶ πάλλων παρθένον Πισάτιδα

ἐκτίσαθ' Ἴπποδάμειαν, Οἰνόμαον κτανών, 825
 ἢ παρθενῶσι τοῖσι σοῖς κεκρυμμένην. | 90

1Φ. ὦ φίλτατ', οὐδὲν ἄλλο, φίλτατος γὰρ εἶ,
 ἔχω σ', Ὀρέστια, τηλύγετον
 χθονὸς ἀπὸ πατρίδος
 Ἄργόθεν, ὦ φίλος. 830

OP. καὶ γὰρ σε τὴν θανοῦσαν, ὡς δοξάζεται.
 κατὰ δὲ δάκρυ ἄδακρυ, κατὰ δὲ γόος ἅμα χαρᾶ

1Φ. τὸ δ' ἔτι βρέφος ἔλιπον ἔλιπον ἀγκάλαις
 σὲ νεαρὸν τροφοῦ νεαρὸν ἐν δόμοις. 835

ὦ θυμὲ κρεῖσσον ἢ λόγοισιν εὐτυχῶν,
 τί φῶ; θαυμάτων πέρα καὶ λόγου
 πρόσσω τάδ' ἐπέβα. 840

OP. τὸ λοιπὸν εὐτυχοῖμεν ἀλλήλων μέτα. |

1Φ. ἄτοπον ἠδονὰν ἔλαβον, ὦ φίλαι·
 δέδοικα δ' ἐκ χειρῶν με μὴ πρὸς αἰθέρα
 ἀμπτάμενος φύγη.
 ἰὼ Κυκλωπὶς ἐστία, ὦ πατρίς, 845

Μυκῆνα φίλα,

χάριν ἔχω ζῴας, χάριν ἔχω τροφᾶς,

ὅτι μοι συνομαίμονα

τόνδε δόμοισιν ἐξεθρέψω φάος. ✓

OP. γένει μὲν εὐτυχοῦμεν, εἰς δὲ συμφοράς, 850

ὦ σύγγον', ἡμῶν δυστυχῆς ἔφυ βίος. |

1Φ. ἐγῶ δ' ἄ μέλεος, οἶδ', ὅτε φάσανον

δέρα φῆκέ μοι μελεόφρων πατήρ.

OP. οἴμοι! δοκῶ γὰρ οὐ παρῶν σ' ὄραν ἐκεῖ. | 855

1Φ. ἀνυμέναιος, ὦ σύγγον', Ἀχιλλέως

εἰς κλισίαν λέκτρων

δόλι' ὅτ' ἀγόμεν·

παρὰ δὲ βωμὸν ἦν δάκρυα καὶ γόοι. — 860

- φεῦ φεῦ χερνίβων ἐκεῖ!
- OP. ὄμωξα κάγῳ τόλμαν, ἦν ἔτλη πατήρ. |
- IP. ἀπάτορ' ἀπάτορα πότμον ἔλαχον.
 ἄλλα δ' ἐξ ἄλλων κυρεῖ 865
 δαίμονος τύχα τινός.
- OP. εἰ σόν γ' ἀδελφόν, ὦ τάλαιν', ἀπώλεσας.
- IP. ὦ μελέα δεινᾶς τόλμας. δεῖν' ἔτλαν
 δεῖν' ἔτλαν, ὅμοι σύγγονε. παρὰ δ' ὀλίγον 870
 ἀπέφυγες ὄλεθρον ἀνόσιον ἐξ ἑμᾶν
 δαῖχθεις χερῶν. |
 ἃ δ' ἐπ' αὐτοῖς τίς τελευτά;
 τίς τύχα μοι συγκυρήσει; *εἴτερον μένει*
 τίνα σοι πόρον εὐρομένα 875
 πάλιν ἀπὸ πόλεως, ἀπὸ φόνου πέμψω
 πατρίδ' ἔξ Ἀργείαν,
 πρὶν ἐπὶ ξίφος αἵματι σῶ 880
 πελάσαι; τόδε σόν, ὦ μελέα ψυχά,
 χρέος ἀνευρίσκειν.
 πότερον κατὰ χέρσον, οὐχὶ ναῖ,
 ἄλλὰ ποδῶν ῥιπᾶ; *ῥιπᾶν* 885
 θανάτῳ πελάσεις ἀνὰ βάρβαρα φῦλα
 καὶ δι' ὁδοῦς ἀνόδους στείλων· διὰ κυανέας μὴν
 στενοπόρου πέτρας μακρὰ κέλευθα να- 890
 ῖοισιν δρασμοῖς.
 τάλαινα, τάλαινα.
 τίς ἄρ' οὖν, τάλαν, ἦ θεὸς ἦ βροτὸς ἦ 895
 τί τῶν ἀδοκῆτων
 ἀπόρων πόρον ἐξανύσας
 δυοῖν τοῖν μόνοιν Ἀτρεΐδαιν φανεῖ
 κακῶν ἔκλυσιν; |
- ΧΟ. ἐν τοῖσι θαυμαστοῖσι καὶ μύθων πέρα 900
 τάδ' εἶδον αὐτὴ κού κλύουσ' ἀπαγγελῶ.

- ΠΥ. τὸ μὲν φίλους ἐλθόντας εἰς ὄψιν φίλων,
 Ὅρέστα, χειρῶν περιβολὰς εἰκὸς λαβεῖν;
 λήξαντα δ' οἴκτων κάπ' ἐκεῖν' ἐλθεῖν χρεῶν,
 ὅπως τὸ κλεινὸν ὄμμα τῆς σωτηρίας 905
 λαβόντες ἐκ γῆς βησόμεσθα βαρβάρου.
 σοφῶν γὰρ ἀνδρῶν ταῦτα, μὴ ἔκβάντας τύχης,
 καιρὸν λαβόντας, ἠδονὸς ἄλλας λαβεῖν.
- ΟΡ. καλῶς ἔλεξας· τῇ τύχῃ δ' οἶμαι μέλει
 τοῦδε ξὺν ἡμῖν· ἦν δέ τις πρόθυμος ἦ,
 σθένειν τὸ θεῖον μᾶλλον εἰκότως ἔχει. | 910
- ΙΦ. οὐδέν μ' ἐπίσχει γ' οὐδ' ἀποστήσει λόγου
 πρῶτον πυθέσθαι τίνα ποτ' Ἥλέκτρα πότμον
εἵληχε βιότου· φίλα γάρ ἐστι πάντ' ἐμοί.
 τῷδε ξυνοικεῖ βίον ἔχουσ' εὐδαίμονα. 915
- ΟΡ. οὗτος δὲ ποδαπὸς καὶ τίνος πέφυκε παῖς;
 ΟΡ. Στρόφιος ὁ Φωκεὺς τοῦδε κλήζεται πατήρ.
 ΙΦ. ὄδ' ἐστὶ γ' Ἀτρῆως θυγατρός, ὁμογενῆς ἐμός;
 ΟΡ. ἀνεψιός γε, μόνος ἐμοὶ σαφῆς φίλος.
 ΙΦ. οὐκ ἦν τόθ' οὗτος, ὅτε πατήρ ἔκτεινέ με. 920
 ΟΡ. οὐκ ἦν· χρόνον γὰρ Στρόφιος ἦν ἄπαις τινά.
 ΙΦ. χαῖρ', ὃ πόσις μοι τῆς ἐμῆς ὁμοσπόρου.
 ΟΡ. κάμὸς γε σωτήρ, οὐχὶ συγγενῆς μόνον.
 ΙΦ. τὰ δεινὰ δ' ἔργα πῶς ἔτλης μητρός πέρι;
 ΟΡ. σιγῶμεν αὐτά· πατρὶ τιμωρῶν ἐμῶ. 925
 ΙΦ. ἦ δ' αἰτία τίς, ἀνθ' ὅτου κτείνει πόσιν;
 ΟΡ. ἔα τὰ μητρός· οὐδὲ σοὶ κλύειν καλόν.
 ΙΦ. σιγῶ· τὸ δ' Ἄργος πρὸς σὲ νῦν ἀποβλέπει;
 ΟΡ. Μενέλαος ἄρχει· φυγάδες ἐσμέν ἐκ πάτρας. |
 ΙΦ. οὐ που νοσοῦντας θεῖος ἔβρισην δόμους; 930
 ΟΡ. οὐκ, ἀλλ' Ἐρινύων δεῖμά μ' ἐκβάλλει χθονός.
 ΙΦ. ταῦτ' ἄρ' ἐπ' ἀκταῖς κἀνθάδ' ἠγγέλθης μανεῖς;
 ΟΡ. ὦφθημεν οὐ νῦν πρῶτον ὄντες ἄθλιοι.
 ΙΦ. ἔγνωκα, μητρός σ' εἶνεκ' ἠλάστρουν θεαί.

- OP. ὦσθ' αἵματηρὰ στόμι' ἐπεμβαλεῖν ἐμοί. | 935
- ΙΦ. τί γάρ ποτ' εἰς γῆν τήνδ' ἐπόρθμευσας πόδα ;
- OP. Φοῖβου κελευσθεὶς θεσφάτοις ἀφικόμην.
- ΙΦ. τί χρῆμα δράσων ; ῥητὸν ἢ σιγῶμενον ; | ✓ ²⁰⁰⁰
- OP. λέγοιμ' ἄν· ἀρχαὶ δ' αἶδε μοι πολλῶν πόνων.
 ἐπεὶ τὰ μητρὸς ταῦθ' ἅ σιγῶμεν κακὰ 940
 εἰς χεῖρας ἤλθε, μεταδρομαῖς Ἐρινύων
 ἠλαυνόμεσθα φυγάδες, ἔστ' ἐμὸν πόδα
 εἰς τὰς Ἀθήνας δῆτ' ἔπειψε Λοξίας, ^{Εὐριπίδου}
 δίκην παρασχεῖν ταῖς ἀωνύμοις θεαῖς.
 ἔστιν γὰρ ὁσία ψῆφος, ἦν Ἄρει ποτὲ 945
 Ζεὺς εἶσαι' ἐκ του δὴ γερῶν μιάσματος. |
 ἐλθὼν δ' ἐκεῖσε, πρῶτα μὲν μ' οὐδεὶς ξένων
 ἐκὼν ἐδέξαθ', ὡς θεοῖς στυγούμενον· ^{εὐριπίδου}
 οἱ δ' ἔσχον αἰδῶ, ξένια μονοτράπεζά μοι ^{λεγοῦσιν}
 παρέσχον, οἶκον ὄντες ἐν ταύτῳ στέγει, 950
 σιγῇ δ' ἔτεκτῆναντο προσφθεγκτόν μ', ὅπως
 δαιτὸς γενοίμην πώματός τ' αὐτῶν δίχα,
 εἰς δ' ἄγγος ἴδιον ἴσον ἅπασι βακχίου
 μέτρομα πληρώσαντες εἶχον ἠδονήν.
 κἀγὼ ἔξελέγξαι μὲν ξένους οὐκ ἤξιουν, 955
 ἠλγουν δὲ σιγῇ κἀδόκουν οὐκ εἰδέναι,
 [μέγα στενάζων, οὐνεκ' ἦ μητρὸς φονεῦς].
 κλύω δ' Ἀθηναίοισι τὰμὰ δυστυχῇ
 τελετῆν γενέσθαι, κατὶ τὸν νόμιον μένειν,
 χοῆρες ἄγγος Παλλάδος τιμᾶν λεῶν. | 960
 ὡς δ' εἰς Ἄρειον ὄχθον ἦκον, ἐς δίκην
 ἔστην, ἐγὼ μὲν θάτερον λαβὼν βάθρον,
 τὸ δ' ἄλλο πρέσβειρ' ἤπερ ἦν Ἐρινύων.
 εἰπὼν δ' ἀκούσας θ' αἵματος μητρὸς πέρι
 Φοῖβος μ' ἔσφσε μαρτυρῶν· ἴσας δέ μοι 965
 ψήφους διηρέθιμσε Παλλὰς ὠλένη,
 νικῶν δ' ἀπῆρα φόνια πειρατήρια. |

ὄσαι μὲν οὖν ἔζοντο πεισθεῖσαι δίκη,
 ψῆφον παρ' αὐτὴν ἱερὸν ὠρίσαντ' ἔχειν
 ὄσαι δ' Ἐρινύων οὐκ' ἐπέισθησαν νόμῳ, 970
 δρόμοις ἀνιδρῦτοισιν ἠλάστρουν μ' ἀεὶ,
 ἕως ἐς ἀγνὸν ἦλθον αὖ Φοῖβου πέδον, *νηγίσου*
 καὶ πρόσθεν ἀδύτων ἔκταθεις, νῆστις βορᾶς,
 ἐπώμοσ' αὐτοῦ βίον ἀπορρήξειν θανάων,
 εἰ μὴ με σώσει Φοῖβος, ὅς μ' ἀπώλεσεν. 975
 ἐντεῦθεν αὐδὴν τρίποδος ἐκ χρυσοῦ λακῶν
 Φοῖβός μ' ἔπεμψε δεῦρο, διοπετὲς λαβεῖν
 ἄγαλμ' Ἀθηνῶν τ' ἐγκαθιδρῦσαι χθονί. |
 ἀλλ' ἦν περ ἡμῖν ὠρίσεν σωτηρίαν,
 σύμπραξον' ἦν γὰρ θεᾶς κατὰσχόμεν βρέτας, 980
 μανιῶν τε λήξω καὶ σὲ πολυκώπῳ σκάφει
 στείλας Μυκῆναις ἐγκαταστήσω πάλιν.
 ἀλλ' ὦ φιληθεῖς, ὦ κασίγνητον κάρα,
 σῶσον πατρῶον οἶκον, ἔκσφσον δ' ἐμέ·
 ὡς τᾶμ' ὄλωλε πάντα καὶ τὰ Πελοπιδῶν, 985
 οὐράνιον εἰ μὴ ληψόμεσθα θεᾶς βρέτας. | ~~xxx~~
 δεινὴ τις ὀργὴ δαιμόνων ἐπέξεσε
 τὸ Ταντάλειον σπέρμα διὰ πόνων τ' ἄγει. |
 1Φ. τὸ μὲν πρόθυμον, πρὶν σε δεῦρ' ἔλθειν, ἔχω
 Ἄργει γενέσθαι καὶ σέ, σύγγον', εἰσιδεῖν. 990
 θέλω δ' ἄπερ σύ, σέ τε μεταστῆσαι πόνων
 νοσοῦντά τ' οἶκον, οὐχὶ τῷ κτανόντι με
 θυμουμένη, πατρῶον ὀρθῶσαι πάλιν. *βαρβαν*
 σφαγῆς τε γὰρ σῆς χεῖρ' ἀπαλλάξαιμεν ἄν
 σῶσαιμὶ τ' οἴκουσ' τὴν θεὸν δ' ὅπως λάθω 995
 δέδοικα καὶ τύραννον, ἠνίκ' ἄν κενὰς
 κρηπίδας εὖρη λαΐνας ἀγάλματος.
 πῶς δ' οὐ θανοῦμαι; τίς δ' ἔνεστί μοι λόγος; |
 ἀλλ' εἰ μὲν ἔν τι ταῦθ' ὁμοῦ γενήσεται,
 ἄγαλμά τ' οἴσεις καῖμ' ἐπ' εὐπρόννου γεῶς 1000

- ἄξεις, τὸ κινδύνευμα γίνεται καλόν·
 τούτω δὲ χωρισθέντε, ἐγὼ μὲν ὄλλυμαι,
 σὺ δ' ἂν τὸ σαυτοῦ θέμενος εὖ νόστου τύχοις.
 οὐ μὴν τι φεύγω γ' οὐδέ μ' εἰ θανεῖν χρεῶν,
 σῶσαι τὰ σ'. οὐ γὰρ ἄλλ' ἀνήρ μὲν ἐκ δόμων 1005
 θανῶν ποθεινός, τὰ δὲ γυναικὸς ἀσθενῆ. |
- OP. οὐκ ἂν γενοίμην σοῦ τε καὶ μητρὸς φονεύς·
 ἄλλις τὸ κείνης αἷμα· κοινόφρων δὲ σοὶ
 καὶ ζῆν θέλοιμ' ἂν καὶ θανῶν λαχεῖν ἴσον,
 ἄξω δέ σ', ἥπερ καὺτὸς ἐντεῦθεν περῶ, ^{τὸ εἶναι} 1010
 πρὸς οἶκον, ἢ σοῦ κατθανῶν μενῶ μέτα.
 γνώμης ὃ' ἄκουσον· εἰ πρόσαντες ἦν τότε
 Ἄρτεμιδι, πῶς ἂν Λοξίας ἐθέσπισε
 κομίσει μ' ἄγαλμα θεᾶς πόλισμ' ἔξ Παλλάδος
 καὶ σὸν πρόσωπον εἰσίδειν; ἅπαντα γὰρ 1015
 συνθεῖς τὰδ' εἰς ἓν νόστον ἐλπίζω λαβεῖν. |
- IF. πῶς οὖν γένοιτ' ἂν ὥστε μὴθ' ἡμᾶς θανεῖν,
 λαβεῖν θ' ἄβουλόμεσθα; τῆδε γὰρ νοσεῖ
 νόστος πρὸς οἴκους· ἦδε βούλευσις πάρα.
- OP. ἄρ' ἂν τύραννον διολέσαι δυναίμεθ' ἂν; 1020
- IF. δεινὸν τόδ' εἶπας, ξενοφонеῖν ἐπήλυδας.
- OP. ἀλλ' εἰ σὲ σώσει κάμέ, κινδυνευτέον.
- IF. οὐκ ἂν δυναίμην, τὸ δὲ πρόθυμον ἦνεσα.
- OP. τί δ', εἴ με ναῶ τῶδε κρύψειας λάθρα;
 IF. ὡς δὴ σκότος λαβόντες ἐκσωθεῖμεν ἂν; 1025
- OP. κλεπιῶν γὰρ ἢ νύξ, τῆς δ' ἀληθείας τὸ φῶς.
- IF. εἶσ' ἔνδον ἱεροῦ φύλακες, οὓς οὐ λήσομεν.
- OP. οἴμοι διεφθάρμεσθα· πῶς σωθεῖμεν ἂν; |
- IF. ἔχειν δοκῶ μοι καινὸν ἐξουρημά τι.
- OP. ποῖόν τι; δόξης μετὰδος, ὡς κάγῳ μάθω. 1030
- IF. ταῖς σαῖσι μανίαις χρήσομαι σοφίσμασιν.
- OP. δειναὶ γὰρ αἱ γυναῖκες εὐρίσκειν τέχνας.
 IF. φονέα σε φήσω μητρὸς ἔξ Ἄργου, μολεῖν.

- ΟΡ. χρῆσαι κακοῖσι τοῖς ἑμοῖς, εἰ κερδανεῖς.
 ΙΦ. ὡς οὐ θέμις σε λέξομεν θύειν θεᾶ, 1035
 ΟΡ. τίν' αἰτίαν ἔχονθ' ; ὑποπτεύω τι γάρ.
 ΙΦ. οὐ καθαρὸν ὄντα, τὸ δ' ὄσιον δώσω φόβῳ. 7εζω
 ΟΡ. τί δῆτα μᾶλλον θεᾶς ἄγαλμ' ἀλίσκεται ;
 ΙΦ. πόντου σε πηγαῖς ἄγνίσαι βουλήσομαι.
 ΟΡ. ἔτ' ἐν δόμοισι βρέτας, ἐφ' ᾧ πεπλεύκαμεν. 1040
 ΙΦ. κάκεινο νύψαι, σοῦ θιγόντος ὧς, ἐρῶ.
 ΟΡ. ποῖ δῆτα ; πόντου νοτερόν εἶπας ἔκβολον ;
 ΙΦ. οὐ ναῦς χαλινοῖς λινοδέτοις ὄρμεϊ σέθεν.
 ΟΡ. σὺ δ' ἢ τις ἄλλος ἐν χεροῖν οἴσει βρέτας ;
 ΙΦ. ἐγώ· θιγεῖν γὰρ ὄσιόν ἐστ' ἑμοὶ μόνη. 1045
 ΟΡ. Πυλάδης δ' ὄδ' ἡμῖν ποῦ τετάξεται χοροῦ ;
 ΙΦ. ταυτὸν χεροῖν σοὶ λέξεται μίασμ' ἔχων.
 ΟΡ. λάθρα δ' ἀνακτος ἢ εἰδότης δράσεις τάδε ;
 ΙΦ. πείσασα μύθοις· οὐ γὰρ ἂν λάθοιμί γε.
 ΟΡ. καὶ μὴν νεῶς γε πίτυλος εὐήρης πάρα. | 1050
 ΙΦ. σοὶ δὴ μέλειν χρῆ τᾶλλ' ὅπως ἔξει καλῶς.
 ΟΡ. ἐνὸς μόνου δεῖ, τάσδε συγκρούψαι τάδε.
 ἀλλ' ἀντίαζε καὶ λόγους πειστηρίους
 εὐρισκ'· ἔχει τοι δύναμιν εἰς οἶκτον γυνή.
 τὰ δ' ἄλλ' ἴσως ἂν πάντα συμβαίη καλῶς. | 1055
 ΙΦ. ὦ φίλταται γυναῖκες, εἰς ὑμᾶς βλέπω,
 καὶ τᾶμ' ἐν ὑμῖν ἔστιν ἢ καλῶς ἔχειν
 ἢ μηδὲν εἶναι καὶ στερηθῆναι πάτρας
 φίλου τ' ἀδελφοῦ φιλτάτης τε συγγόνου. |
 καὶ πρῶτα μὲν μοι τοῦ λόγου τὰδ' ἀρχέτω· 1060
 γυναῖκές ἐσμεν, φιλόφρον ἀλλήλαις γένος,
 σφῆξιν τε κοινὰ πράγματ' ἀσφαλέσταται.
 σιγήσαθ' ἡμῖν καὶ συνεκπονήσατε
 ✓φυγᾶς. καλὸν τοι γλῶσσ' ὅτω πιστὴ παρῆ.
 ὁρᾶτε δ' ὡς τρεῖς μία τύχη τοὺς φιλτάτους 1065
 ἢ γῆς πατρώας νόστος ἢ θανεῖν ἔχει.

- σωθεῖσα δ', ὡς ἄν καὶ σὺ κοινωνῆς τύχης,
 σφῶσθ' ἔς Ἑλλάδ'. ἀλλὰ πρὸς σε δεξιᾶς,
 σὲ καὶ σ' ἰκνοῦμαι, σὲ δὲ φίλης παρηίδος
 γονάτων τε καὶ τῶν ἐν δόμοισι φιλτάτων 1070
 [μητρὸς πατρὸς τε καὶ τέκνων ὄτῳ κυρεῖ],
 τί φατε; τίς ὑμῶν φησιν ἢ τίς οὐ θέλει,
 φθέγγασθε, ταῦτα; μὴ γὰρ αἰνουσῶν λόγους
 ὄλωλα κἀγὼ καὶ κασίγνητος τάλας. |
- χο. θάρσει, φίλη δέσποινα, καὶ σφῶσθ' ἄλλοι· 1075
 ὡς ἔκ γ' ἔμοῦ σοι πάντα σιγηθήσεται,
 ἴστω μέγας Ζεὺς, ὃν ἐπισκήπτεις πέρι. |
- ιφ. ὄναισθε μύθων καὶ γένοισθ' εὐδαίμονες.
 σὸν ἔργον ἤδη καὶ σὸν εἰσβαίνειν δόμους·
 ὡς αὐτίχ' ἤξει τῆσδε κοίρανος χθονός, 1080
 θυσίαν ἐλέγξων, εἰ κατείργασται, ξένων. |
 ὦ πότνι', ἦπερ μ' Αὐλίδος κατὰ πτυχὰς
 δεινῆς ἔσφασας ἐκ πατροκτόνου χερρός,
 σφῶσόν με νῦν τούσδε τ' ἢ τὸ Λοξίου
 οὐκέτι βροτοῖσι διὰ σ' ἐτήτυμον στόμα. 1085
 ἀλλ' εὐμενῆς ἔκβηθι βαρβάρου χθονὸς
 εἰς τὰς Ἀθήνας· καὶ γὰρ ἐνθάδ' οὐ πρόπει
 ναίειν, παρόν σοι πόλιν ἔχειν εὐδαίμονα. |
- χο. ὄρνις, ἃ παρὰ πετρίνας
 πόντου δειράδας, ἀλκυῶν, 1090
 ἔλεγον οἰκτρὸν αἰεδαίεις,
 εὐξύνετον ξυνετοῖσι βοάν,
 ὅτι πόσιν κελαδεῖς αἰεὶ μολπαῖς,
 ἐγὼ σοι παραβάλλομαι
 θρήνους, ἄπτερος ὄρνις, 1095
 ποθοῦσ' Ἑλλάνων ἀγόρους,
 ποθοῦσ' Ἀρτεμιν λοχίαν,
 ἃ παρὰ Κύνθιον ὄχθον οἰκεῖ

- φοίνικά θ' ἄβροκόμαν
 δάφναν τ' εὐερνέα καὶ 1100
 γλαυκᾶς θαλλὸν ἱρὸν ἐλαίας,
 Λατοῦς ὠδίνι φίλαν,
 λίμναν θ' εἰλίσσουσαν ὕδωρ
 κύκλιον, ἔνθα κύκνος μελω-
 δὸς Μούσας θεραπεύει. ✓ 1105
- Ἄντ. α'. ὦ πολλὰι δακρῶν λιβάδες,
 αἱ παρηΐδας εἰς ἑμᾶς
 ἔπεσον, ἀνίκα πύργων
 ὀλομένων ἐπὶ ναυσὶν ἔβαν
 πολεμίων ἐρετμοῖσι καὶ λόγχαις. 1110
 ζαχρῶσου δὲ δι' ἐμπολᾶς
 νόστον βάρβαρον ἦλθον,
 ἔνθα τᾶς ἐλαφοκτόνου
 θεᾶς ἀμφίπολον κόραν
 παῖδ' Ἀγαμεμνονίαν λατρεύω 1115
 βωμούς τ' οὐ μηλοθύτας,
 ζηλοῦσα τὸν διὰ παν·
 τὸς δυσδαίμον· ἐν γὰρ ἀνάγκαις
 οὐ κάμνει σύντροφος ὦν.
 μεταβάλλειν δυσδαιμονία. 1120
 τὸ δὲ μετ' εὐτυχίαν κωκού-
 σθαι θνατοῖς βαρῶς αἰών. |
- Στρ. β'. καὶ σὲ μὲν, πότνι', Ἀργεῖα
 πεντηκόντορος οἴκον ἄξει·
 συρίζων δ' ὁ κηροδέτας 1125
 κάλαμος οὐρείου Πανὸς
 κώπαις ἐπιθωῦξει,
 ὁ Φοῖβός θ' ὁ μάντις ἔχων
 κέλαδον ἑπτατόνου λύρας
 αἰείδων ἄξει λιπαρὰν 1130
 εὔσ' Ἀθηναίων ἐπὶ γᾶν.

- ἐμὲ δ' αὐτοῦ προλιποῦ-
 σα βήσῃ ῥοθίοις πλάταις·
 ἄερί δ' ἰστί' ἔρειδόμεν' ἐς πρότονον κατὰ
 πρῶραν ὑπὲρ στόλον ἐκπετάσουσι πόδες 1135
 ναὸς ὠκυπόμπου. |
- Ἄντ.β'. λαμπρὸν ἱππόδρομον βαίην,
 ἔνθ' εὐάλιον ἔρχεται πῦρ·
 οἰκείων δ' ὑπὲρ θαλάμων
 πτέρυγας ἐν νότοις ἀμοῖς 1140
 λήξαιμι θοάζουσα·
 χοροὺς δ' ἰσταίην, ὄθι καὶ
 παρθένος εὐδοκίμων γάμων,
 παρὰ πόδ' εἰλίσσουσα φίλας 1145
 ματρὸς ἡλίκων θιάσους,
 ἐς ἀμίλλας χαρίτων,
 χαίτας ἀβροπλούτιο
 εἰς ἔριν ὀρνυμένα, πολυποίκιλα φάρεα
 καὶ πλοκάμους περιβαλλομένα γένυσιν 1150
 ὄψιν ἐσκίαζον. |
00. ποῦ 'σθ' ἢ πυλωρὸς τῶνδε δωμάτων γυνή
 Ἑλληνίς; ἤδη τῶν ξένων κατήρξατο,
 ἀδύτοις τ' ἐν ἀγνοῖς σῶμα λάμπονται πυρὶ; 1155
10. ἦδ' ἐστίν, ἦ σοι πάντ', ἄναξ, ἐρεῖ σαφῶς.
00. ἔα·
 τί τόδε μεταίρεις ἐξ ἀκινήτων βάθρων,
 Ἄγαμέμνονος παῖ, θεᾶς ἄγαλμ' ἐν ὠλέναις; |
10. ἄναξ, ἔχ' αὐτοῦ πόδα σὸν ἐν παραστάσιν.
00. τί δ' ἔστιν, Ἰφιγένεια, καινὸν ἐν δόμοις; 1160
10. ἀπέπτυσ' ὅσια γὰρ δίδωμ' ἔπος τόδε.
00. τί φροιμιάζῃ νεοχμόν; ἐξαύδα σαφῶς.
10. οὐ καθαρὰ μοι τὰ θύματ' ἠγρεύσασθ', ἄναξ.
00. τί τοῦκιδιάξαν τοῦτό σ'; ἦ δόξαν λέγεις;

- ΙΦ. βρέτας τὸ τῆς θεοῦ πάλιν ἔδρας ἀπεστράφη. 1165
 ΘΟ. αὐτόματον, ἢ νιν σεισμὸς ἔστρεψε χθονός ;
 ΙΦ. αὐτόματον· ὄψιν δ' ὀμμάτων ξυνήρμωσεν. |
 ΘΟ. ἦ δ' αἰτία τίς ; ἢ τὸ τῶν ξένων μύσος ;
 ΙΦ. ἦδ' ; οὐδὲν ἄλλο· δεινὰ γὰρ δεδράκατον.
 ΘΟ. ἀλλ' ἢ τιν' ἔκανον βαρβάρων ἀκτῆς ἔπι ; 1170
 ΙΦ. οἰκεῖον ἦλθον τὸν φόνον κεκτημένοι.
 ΘΟ. τίν' ; εἰς ἔρον γὰρ τοῦ μαθεῖν πεπτώκαμεν.
 ΙΦ. μητέρα κατηργάσαντο κοινωῶ ξίφει.
 ΘΟ. Ἄπολλον, οὐδ' ἐν βαρβάροις γ' ἔτλη τις ἄν.
 ΙΦ. πάσης διωγμοῖς ἠλάθησαν Ἑλλάδος. | 1175
 ΘΟ. ἦ τῶνδ' ἕκατι δῆτ' ἄγαλμ' ἔξω φέρεις ;
 ΙΦ. σεμνόν γ' ὑπ' αἰθέρ' ; ὡς μεταστήσω φόνου.
 ΘΟ. μίασμα δ' ἔγνωσ τοῖν ξένοιν ποίω τρόπῳ ;
 ΙΦ. ἦλεγχον, ὡς θεᾶς βρέτας ἀπεστράφη πάλιν.
 ΘΟ. σοφὴν σ' ἔθρεψεν Ἑλλάς, ὡς ἦσθου καλῶς. 1180
 ΙΦ. καὶ νῦν καθεῖσαν δέλεαρ ἠδύ μοι φρενῶν.
 ΘΟ. τῶν Ἀργόθεν τι φίλτρον ἀγγέλλοντέ σοι ;
 ΙΦ. τὸν μόνον Ὀρέστην ἐμὸν ἀδελφὸν εὐτυχεῖν.
 ΘΟ. ὡς δὴ σφε σώσασαις ἠδοναῖς ἀγγελμάτων.
 ΙΦ. καὶ πατέρα γε ζῆν καὶ καλῶς πράσσειν ἐμόν. 1185
 ΘΟ. σὺ δ' εἰς τὸ τῆς θεοῦ γ' ἐξένευσας εἰκότως.
 ΙΦ. πᾶσάν γε μισοῦσ' Ἑλλάδ', ἢ μ' ἀπόλεσεν. |
 ΘΟ. τί δῆτα δρωμέν, φράζε, τοῖν ξένοιν πέρι ;
 ΙΦ. τὸν νόμον ἀνάγκη τὸν προκειμένον σέβειν.
 ΘΟ. οὐκουν ἐν ἔργῳ χέρνιβες ξίφος τε σόν ; 1190
 ΙΦ. ἀγνοῖς καθαρμοῖς πρῶτά νιν νίψαι θέλω.
 ΘΟ. πηγαῖσιν ὑδάτων ἢ θαλασσία δρόσῳ ;
 ΙΦ. θάλασσα κλύζει πάντα τάνθρώπων κακά.
 ΘΟ. ὀσιώτερον γοῦν τῆ θεῶ πέσοιεν ἄν.
 ΙΦ. καὶ τὰμά γ' οὕτω μᾶλλον ἄν καλῶς ἔχοι. 1195
 ΘΟ. οὐκουν πρὸς αὐτὸν ναὸν ἐκπίπτει κλύδων ;
 ΙΦ. ἐρημίας δεῖ· καὶ γὰρ ἄλλα δράσομεν.

- ΘΟ. ἄγ' ἔνθα χρῆζεις· οὐ φιλῶ τάρρηθ' ὄραν.
 ΙΦ. ἀγνιστέον μοι καὶ τὸ τῆς θεοῦ βρέτας.
 ΘΟ. εἴπερ γε κηλὶς ἔβαλέ νιν μητροκτόνος. 1200
 ΙΦ. οὐ γάρ ποτ' ἄν νιν ἠράμην βάθρων ἄπο.
 ΘΟ. δίκαιος ἠυσέβεια καὶ προμηθία. |
 ΙΦ. οἶσθα νῦν ἅ μοι γενέσθω; ΘΟ. σὸν τὸ σημαίνειν τόδε.
 ΙΦ. δεσμὸ τοῖς ξένοισι πρόσθεσ. ΘΟ. ποῖ δέ σ' ἐκφύ-
 [γοιεν ἄν;
 ΙΦ. πιστὸν Ἑλλάς οἶδεν οὐδέν. ΘΟ. ἴτ' ἐπὶ δεσμά,
 [πρόσπολοι. 1205
 ΙΦ. κάκκομιζόντων δὲ δεῦρο τοὺς ξένους, ΘΟ. ἔσται τάδε.
 ΙΦ. κρᾶτα κρούσαντες πέπλοισιν. ΘΟ. ἠλίου πρόσθεν
 [φλογός.
 ΙΦ. σῶν τέ μοι σύμπεμπ' ὀπαδῶν. ΘΟ. οἶδ' ὄμαρτή-
 [σουσί σοι.
 ΙΦ. καὶ πόλει πέμψον τιν' ὅστις σημανεῖ ΘΟ. ποίας
 [τύχας;
 ΙΦ. ἐν δόμοις μίμνειν ἅπαντας. ΘΟ. μὴ σουναντῶεν
 [φόνῳ; 1210
 ΙΦ. μυσαρὰ γὰρ τὰ τοιάδ' ἐστί. ΘΟ. στείχε καὶ σήμαινε σύ.
 ΙΦ. καὶ φίλων γ' οὐς δεῖ μάλιστα ΘΟ. τοῦτ' ἔλεξας εἰς ἐμέ.
 ΙΦ. μηδέν' εἰς ὄψιν πελάζειν. ΘΟ. εὔ γε κηδεύεις πόλιν.
 ΙΦ. σὺ δὲ μένων αὐτοῦ πρὸ νᾶων τῇ θεῷ ΘΟ. τί χρῆμα
 [δρῶ; 1215
 ΙΦ. ἀγνισον πυρσῷ μέλαθρον. ΘΟ. καθαρὸν ὡς μόλης
 [πάλιν;
 ΙΦ. ἠνίκ' ἄν δ' ἔξω περῶσιν οἱ ξένοι, ΘΟ. τί χρῆ με δρᾶν;
 ΙΦ. πέπλον ὀμμάτων προθέσθαι. ΘΟ. μὴ παλαμναῖον
 [λάβω;
 ΙΦ. ἦν δ' ἄγαν δοκῶ χρονίζειν, ΘΟ. τοῦδ' ὄρος τίς ἐστί
 [μοι;
 ΙΦ. θαυμάσης μηδέν. ΘΟ. τὰ τῆς θεοῦ προᾶσ' ἐπὶ σχο-
 [λῆς καλῶς. 1220
 ΙΦ. εἰ γὰρ ὡς θέλω καθαροὺς ὀδε πέσοι. ΘΟ. συνεύ-
 [χομαι. |

ΙΦ. τούσδ' ἄρ' ἐκβαίνοντας ἤδη δωμάτων ὄρῳ ξένους
 καὶ θεᾶς κόσμους νεογνούς τ' ἄρνας, ὡς φόνῳ φόνον
 μυσαρὸν ἐκνίψω, σέλας τε λαμπάδων τά τ' ἄλλ', ὅσα
 προυθέμην ἐγὼ ξένοισι καὶ θεᾷ καθάρσια. | 1225
 ἐκποδῶν δ' αὐδῶ πολίταις τοῦδ' ἔχειν μιάσματος,
 εἴ τις ἢ ναῶν πυλωρὸς χεῖρας ἀγνεύει θεοῖς
 ἢ γάμον στείχει συνάπων ἢ τόκοις βαρύνεται,
 φεύγετ' ἐξίστασθε, μὴ τῷ προσπέση μύσος τόδε. |
 ὦ Διὸς Λητοῦς τ' ἄνασσα παρθέν', ἦν νίψω
 [φόνον 1230
 τῶνδε καὶ θύσωμεν οὐ χεῖρη, καθαρὸν οἰκήσεις δόμον,
 εὐτυχεῖς δ' ἡμεῖς ἐσόμεθα. τᾶλλα δ' οὐ λέγουσ', ὅμως
 τοῖς τὰ πλεῖον εἰδόσιν θεοῖς σοὶ τε σημαίνω, θεά. |

ΧΘ. Στε. εὐπαις ὁ Λατοῦς γόνος,
 ὃν ποτε Δηλιάσιν 1235
 καρποφόροις γυάλοις
 ἔτικτε χρυσοκόμαν,
 ἐν κιθάρα σοφόν, ἧ τ' ἐπὶ τόξῳ
 εὐστοχίᾳ γάνυται, φέρε δ' ἴνιν
 ἀπὸ δειράδος εἰναλίας, 1240
 λοχεῖα κλεινὰ λιποῦσ',
 ἀστάκτων ματέρ' εἰς ὑδάτων,
 τὰν βακχεύουσαν Διονύσῳ
 Παρνάσιον κορυφάν,
 ὅθι ποικιλόνωτος οἰνωπὸς δράκων 1245
 σκιερᾷ κατάγαλκος εὐφύλλῳ δάφνῃ,
 γᾶς πελώριον τέρας, ἄμφεπε
 μαντεῖον Χθόνιον.
 ἔτι μιν ἔτι βρέφος, ἔτι φίλας
 ἐπὶ ματέρος ἀγκάλαισι θρώσκων 1250
 ἔκανε, ὦ Φοῖβε, μαν-
 τεῖων δ' ἐπέβας ζαθέων,

- τρίποδί τ' ἐν χρυσέῳ
 θάσσεις, ἐν ἀψευδεῖ θρόνῳ
 μαντείας βροτοῖς
 θεσφάτων νέμων
 ἀδύτων ὑπο, Κασταλίας ῥεέθρων
 γείτων, μέσον Γᾶς ἔχων μέλαθρον. |
 *Αντ. Θέμιν δ' ἐπεὶ γᾶς ἰῶν
 παῖς ἀπενάσσατο Λα-
 τῶος ἀπὸ ζαθέων
 χρηστηρίων, νύχια
 Χθὼν ἐτεκνώσατο φάσματ' ὄνειρων,
 οἱ πολέσιν μερόπων τά τε πρῶτα
 τά τ' ἔπειθ' ὅσ' ἔμελλε τυχεῖν
 ὕπνου κατὰ δνοφεράς
 γᾶς εὐνάς φράζον· Γαῖα δὲ τὰν
 μαντείων ἀφείλετο τιμὰν
 Φοῖβον φθόνῳ θυγατρὸς·
 ταχύπους δ' ἐς Ὀλυμπον ὄρμαθεις ἄναξ
 χεῖρα παιδνὸν ἔλιξεν ἐκ Διὸς θρόνων
 Πυθίων δόμων Χθονίαν ἀφε-
 λεῖν μῆνιν θεᾶς [νυχίους τ' ἐνοπᾶς].
 γέλασε δ', ὅτι τέκος ἄφαρ ἔβα
 πολύχρυσά θέλων λατρεύματα σχεῖν·
 ἐπὶ δὲ σείσας κόμαν
 παῦσεν νυχίους ἐνοπᾶς,
 ἀπὸ δὲ μαντοσύναν
 νυκτωπὸν ἐξεῖλεν βροτῶν,
 καὶ τιμὰς πάλιν
 θῆκε Λοξία,
 πολυάνορι δ' ἐν ξενόεντι θρόνῳ
 θάρση βροτοῖς θεσφάτων ἀοιδαῖς. |

ΑΓΓ. ὦ ναοφύλακες βῶμιοί τ' ἐπιστάται,

- Θύας ἀναξ γῆς τῆσδε ποῦ κυρεῖ βεβώς ; 1285
καλεῖτ' ἀναπτύξαντες εὐγόμφους πύλας
ἔξω μελάθρων τῶνδε κοίρανον χθονός.
- ΧΟ.** τί δ' ἔστιν, εἰ χρῆ μὴ κελευσθεῖσαν λέγειν ;
ΑΓΓ. βεβᾶσι φροῦδοι δίπτυχοι νεανία
Ἄγαμεμνονείας παιδὸς ἐκ βουλευμάτων 1290
φεύγοντες ἐκ γῆς τῆσδε καὶ σεμνὸν βρέτας
λαβόντες ἐν κόλποισιν Ἑλλάδος νεός. |
- ΧΟ.** ἄπιστον εἶπας μῦθον· ὄν δ' ἰδεῖν θέλεις
ἀνακτα χώρας, φροῦδος ἐκ ναοῦ συθείς.
ΑΓΓ. ποῖ ; δεῖ γὰρ αὐτὸν εἰδέναι τὰ δρώμενα. 1295
ΧΟ. οὐκ ἴσμεν· ἀλλὰ στεῖχε καὶ δίωκέ νιν
ὄπου κυρήσας τούσδ' ἀπαγγελεῖς λόγους.
ΑΓΓ. ὄρατ', ἄπιστον ὡς γυναικεῖον γένος·
μέτεστι χυμῖν τῶν πεπραγμένων μέρος.
ΧΟ μαίνη ; τί δ' ἡμῖν τῶν ξένων δρασμοῦ μέτα ; 1300
οὐκ εἰ κρατούντων πρὸς πύλας ὅσον τάχος ;
ΑΓΓ. οὐ πρὶν γ' ἂν εἶπη τοῦπος ἐρμηνεὺς τόδε,
εἴτ' ἔνδον εἴτ' οὐκ ἔνδον ἀρχηγὸς χθονός. |
ὦή χαλᾶτε κληῖθρα, τοῖς ἔνδον λέγω,
καὶ δεσπότη σημήναθ' οὔνεκ' ἐν πύλαις 1305
πάρειμι, καινῶν φόρτον ἀγγέλλων κακῶν. |
- ΘΟ.** τίς ἀμφὶ δῶμα θεᾶς τόδ' ἴστησιν βοήν,
πύλας ἀράξας καὶ ψόφον πέμψας ἔσω ;
ΑΓΓ. ἔψευδον αἶδε καὶ μ' ἀπήλαυνον δόμων,
ὡς ἐκτὸς εἴης· σὺ δὲ κατ' οἶκον ἦσθ' ἄρα. 1310
ΘΟ. τί προσδοκῶσαι κέρδος ἢ θηρώμεναι ;
ΑΓΓ. αὔθις τὰ τῶνδε σημανῶ· τὰ δ' ἐν ποσὶ
παρόντ' ἄκουσον. ἦ νεᾶνις, ἦ ἠνθάδε
βωμοῖς παρίστατ', Ἰφιγένει', ἔξω χθονός
σὺν τοῖς ξένοισιν οἴχεται, σεμνὸν θεᾶς 1315
ἄγαλμ' ἔχουσα· δόλια δ' ἦν καθάρματα.
ΘΟ. πῶς φῆς ; τί πνεῦμα συμφορᾶς κεκτημένη ;

- ΑΓΓ. σφύζουσ' Ὀρέστην· τοῦτο γὰρ σὺ θαυμάση.
 ΘΟ. τὸν ποῖον ; ἄρ' ὄν Τυνδαρίς τίκτει κόρη ;
 ΑΓΓ. ὄν τοῖσδε βωμοῖς θεὰ καθωσιώσατο. 1320
 ΘΟ. ὦ θαῦμα, πῶς σε μεῖζον ὀνομάσας τύχω ; |
 ΑΓΓ. μὴ ἴταῦθα τρέψης σὴν φρέν', ἀλλ' ἄκουέ μου·
 σαφῶς δ' ἀθρήσας καὶ κλύων ἐκφρόντισσον
 διωγμόν, ὅστις τοὺς ξένους θηράσεται.
 ΘΟ. λέγ' εὖ γὰρ εἶπας· οὐ γὰρ ἀγχίπλουν πόρον 1325
 φεύγουσιν, ὥστε διαφυγεῖν τοῦμὸν δόρου.
 ΑΓΓ. ἐπεὶ πρὸς ἄκτὰς ἤλθομεν θαλασσίας,
 οὗ ναῦς Ὀρέστου κρύφιος ἦν ὠρμισμένη,
 ἡμᾶς μέν, οὓς σὺ δεσμὰ συμπέμπεις ξένων
 ἔχοντας, ἔξένευσ' ἀποστῆναι πρόσσω 1330
 Ἄγαμέμνονος παῖς, ὡς ἀπόρρητον φλόγα
 θύουσα καὶ καθαρμόν, ὄν μετώχετο.
 αὐτὴ δὲ χερσὶ δέσμ' ἔχουσα τοῖν ξένοι
 ἔστειχ' ὀπισθε. καὶ τὰδ' ἦν ὑποπτα μέν,
 ἤρθεσκε μέντοι σοῖσι προσπόλοις, ἄναξ. 1335
 χρόνω δ', ἴν' ἡμῖν δρᾶν τι δὴ δοκοῖ πλέον,
 ἀνωλόλυξε καὶ κατῆδε βάρβαρα
 μέλη μαγεύουσ', ὡς φόνον νίζουσα δὴ. |
 ἐπεὶ δὲ δαρὸν ἦμεν ἡμενοὶ χρόνον,
 ἐσηλθεν ἡμᾶς μὴ λυθέντες οἱ ξένοι 1340
 κτάνοιεν αὐτὴν δραπέται τ' οἰχοίατο.
 φόβω δ' ἄ μὴ χρῆν εἰσορᾶν καθήμεθα
 σιγῇ· τέλος δὲ πᾶσιν ἦν αὐτὸς λόγος,
 στείχειν ἴν' ἦσαν, καίπερ οὐκ ἐωμένους. |
 κἄνταῦθ' ὀρῶμεν Ἑλλάδος νεὸς σκάφος 1345
 ταρσῶ κατῆρει πίτυλον ἐπιτερωμένον,
 ναύτας τε πεντήκοντ' ἐπὶ σκαλμῶν πλάτας
 ἔχοντας, ἐκ δεσμῶν δὲ τοὺς νεανίας
 ἐλευθέρους πρῦμνηθεν ἐστῶτας νεώς.
 κοντοῖς δὲ πρῶραν εἶχον, οἱ δ' ἐπωτίδων 1350

ἄγκυραν ἔξανῆπτον, οἱ δὲ κλίμακας
 [σπεύδοντες ἦγον διὰ χειρῶν πρυμνήσια]
 πόντιφ διδόντες τοῖν ξένοιν καύτεσαν. |
 ἡμεῖς δ' ἀφειδήσαντες, ὡς ἐσειδομεν
 δόλια τεχνήματ', εἰχόμεσθα τῆς ξένης 1355
 πρυμνησίων τε, καὶ δι' εὐθυνητηρίας
 οἴακας ἐξηροῦμεν εὐπρόννου νεώς.
 λόγοι δ' ἐχώρουν, τίτι λόγφ πορθμεύετε
 κλέπτοντες ἐκ γῆς ξόανα καὶ θυηπόλους ;
 τίνος τίς ὢν σὺ τήνδ' ἀπεμπολᾶς χθονός ; 1360
 ὁ δ' εἶπ' , 'Ορέστης τῆσδ' ὄμαιμος, ὡς μάθης,
 Ἄγαμέμνονος παῖς, τήνδ' ἐμὴν κομίζομαι
 λαβὼν ἀδελφὴν, ἣν ἀπώλεσ' ἐκ δόμων. |
 ἀλλ' οὐδὲν ἦσσον εἰχόμεσθα τῆς ξένης
 καὶ πρὸς σ' ἔπεσθαι διεβιαζόμεσθά νιν, 1365
 ὅθεν τὰ δεινὰ πλήγματ' ἦν γενειάδων.
 κείνοι τε γὰρ σίδηρον οὐκ εἶχον χειροῖν
 ἡμεῖς τε· πυγμαὶ δ' ἦσαν ἐγκροτούμεναι,
 καὶ κῶλ' ἀπ' ἀμφοῖν τοῖν νεανίαιν ἅμα
 εἰς πλευρὰ καὶ πρὸς ἦπαρ ἠκοντίζετο, 1370
 ὥστε ξυνάπτειν καὶ συναποκαμεῖν μέλη.
 δεινοῖς δὲ σημάντροισιν ἐσφραγισμένοι
 ἐφεύγομεν πρὸς κρημνόν, οἱ μὲν ἐν κάρῳ
 κάθαιμ' ἔχοντες τραύμαθ', οἱ δ' ἐν ὄμμασιν·
 ὄχθοις δ' ἐπισταθέντες εὐλαβεστέρως 1375
 ἐμαρνάμεσθα καὶ πέτρους ἐβάλλομεν.
 ἀλλ' εἶργον ἡμᾶς τοξόται πρύμνης ἔπι
 σταθέντες ἰοῖς, ὥστ' ἀναστεῖλαι πρόσω. |
 κὰν τῷδε, δεινὸς γὰρ κλύδων ὄκειλε ναῦν
 πρὸς γῆν, φόβος δ' ἦν παρθένφ τέγξει πόδα, 1380
 λαβὼν Ὀρέστης ὄμον εἰς ἀριστερόν,
 βὰς εἰς θάλασσαν κἀπὶ κλίμακος θορὼν
 ἔθηκ' ἀδελφὴν ἐντὸς εὐσέλμου νεώς,

- τό τ' οὐρανοῦ πέσημα, τῆς Διὸς κόρης
 ἄγαλμα. ναὸς δ' ἔκ μέσης ἐφθέγγετο 1385
 βοή τις, ὧ γῆς Ἑλλάδος ναῦται νεῶς,
 λάβεσθέ κώπης ῥόθιά τ' ἐκλευκαίνετε·
 ἔχομεν γὰρ ὄνπερ εἶνεκ' ἄξενον πόρον
 Συμπληγάδων ἔσωθεν εἰσεπλεύσαμεν. |
 οἱ δὲ στεναγμὸν ἠδὺν ἐκβρουχόμενοι 1390
 ἔπαισαν ἄλμην. ναῦς δ', ἕως μὲν ἐντὸς ἦν
 λιμένος, ἐχώρει· στόμια διαπερῶσα δὲ
 λάβρω κλύδωνι συμπεσοῦσ' ἠπείγετο·
 δεινὸς γὰρ ἐλθὼν ἄνεμος ἑξαίφνης σκάφος
 ὦθει παλιμπρυμνηδόν· οἱ δ' ἐκαρτέρουν 1395
 πρὸς κῦμα λακτίζοντες· εἰς δὲ γῆν πάλιν
 κλύδων παλίρρους ἦγε ναῦν. | σταθεῖσα δὲ
 Ἄγαμέμνονος παῖς ἠῦξεν, ὧ Λητοῦς κόρη,
 σῶσόν με τὴν σὴν ἰέραν πρὸς Ἑλλάδα
 ἐκ βαρβάρου γῆς καὶ κλοπαῖς σύγγνωθ' ἐμαῖς. 1400
 φιλεῖς δὲ καὶ σὺ σὸν κασίγνητον, θεά·
 φιλεῖν δὲ κάμει τοὺς ὀμαίμονας δόκει·
 ναῦται δ' ἐπυφήμησαν εὐχαῖσιν κόρης
 παιᾶνα, γυμνὰς ἐκ πέπλων ἐπωμίδας
 κώπη προσαρμόσαντες ἐκ κελεύματος. | 1405
 μᾶλλον δὲ μᾶλλον πρὸς πέτρας ἦει σκάφος,
 ἧ μὲν τις εἰς θάλασσαν ὠρμήθη ποσίν,
 ἄλλος δὲ πλεκτὰς ἑξανῆπτεν ἀγκύλας.
 κἀγὼ μὲν εὐθύς πρὸς σὲ δεῦρ' ἀπεστάλην,
 σοὶ τὰς ἐκεῖθεν σημανῶν, ἄναξ, τύχας. | 1410
 ἀλλ' ἔρπε, δεσμὰ καὶ βρόχους λαβὼν χερσῶν·
 εἰ μὴ γὰρ οἶδμα νήνεμον γενήσεται,
 οὐκ ἔστιν ἐλπίς τοῖς ξένοις σωτηρίας.
 πόντου δ' ἀνάκτωρ Ἴλιόν τ' ἐπισκοπεῖ
 σεμνὸς Ποσειδῶν, Πελοπίδαις δ' ἐναντίος, 1415
 καὶ νῦν παρέξει τὸν Ἄγαμέμνονος γόνον

σοὶ καὶ πόλιταις, ὡς ἔοικεν, ἐν χερσῶν
λαβεῖν ἀδελφήν θ', ἢ φόνου τοῦ Αὐλίδι
ἀμνημόνευτος θεῶν προδοῦσ' ἀλίσκεται. |

ΧΘ. ὦ τλήμων Ἰφιγένεια, συγγόνου μέτα 1420

θανῆ πάλιν μολοῦσα δεσποτῶν χέρας. |

ΘΘ. ὦ πάντες ἄστοι τῆσδε βαρβάρου χθονός,

οὐκ εἶα πάλοις ἐμβαλόντες ἠνίας

παράκτιοι δραμεῖσθε κάκβολας νεῶς

Ἑλληνίδος δέξεσθε, σὺν δὲ τῇ θεῷ 1425

σπεύδοντες ἄνδρας δυσσεβεῖς θηράσετε,

οἱ δ' ὠκυπομποὺς ἔλξेत' εἰς πόντιον πλάτας ;

ὡς ἐκ θαλάσσης ἔκ τε γῆς ἰπεύμασι

λαβόντες αὐτοὺς ἢ κατὰ στύφλου πέτρας

ὄψωμεν, ἢ σκόλοπι πήξωμεν δέμας. | 1430

ὑμᾶς δὲ τὰς τῶνδ' ἱστορας βουλευμάτων

γυναϊκας αὐτίς, ἠνίκ' ἂν σχολὴν λάβω,

ποινασόμεσθα· νῦν δὲ τὴν προκειμένην

σπουδὴν ἔχοντες οὐ μενοῦμέν ἴσχυοι. |

ΡΘ. ποῖ ποῖ διωγμὸν τόνδε πορθμεύεις, ἄναξ 1435

Θόας ; ἄκουσον τῆσδ' Ἀθηναίας λόγους.

παῦσαι διώκων ῥεῦμά τ' ἔξορμῶν στρατοῦ·

πεπρωμένος γὰρ θεσφάτοισι Λοξίου

δεῦρ' ἦλθ' Ὀρέστης, τὸν τ' Ἐρινύων χόλον

φεύγων ἀδελφῆς τ' Ἄργος εἰσπέμψων δέμας 1440

ἄγαλμά θ' ἱερὸν εἰς ἐμὴν ἄξων χθόνα,

τῶν νῦν παρόντων πημάτων ἀναψυχάς. 1441β

πρὸς μὲν σ' ὄδ' ἡμῖν μῦθος· ὄν δ' ἀποκτενεῖν

δοκεῖς Ὀρέστην ποντίῳ λαβὼν σάλῳ,

ἦδη Ποσειδῶν χάριν ἐμὴν ἀκύμονα

πόντου τίθησι νῶτα πορθμεύειν πλάτῃ. | 1445

μαθὼν δ', Ὀρέστα, τὰς ἐμὰς ἐπιστολάς,

κλύεις γὰρ αὐδὴν κάλιπερ οὐ παρὼν θεᾶς,

χῶρει λαβὼν ἄγαλμα σύγγονόν τε σὴν.

- ὅταν δ' Ἀθήνας τὰς νεοδμήτους μόλης,
 χῶρός τις ἔστιν Ἀτθίδος πρὸς ἐσχάτοις 1450
 ὄροισι, γείτων δειράδος Καρυστίας,
 ἱερός, Ἀλάς νιν οὐμὸς ὀνομάζει λεῶς·
 ἐνταῦθα τεύξας ναὸν ἴδρυσαι βρέτας,
 ἐπώνυμον γῆς Ταυρικῆς πόνων τε σῶν,
 οὓς ἐξεμόχθεις περιπολῶν καθ' Ἑλλάδα 1455
 οἴστροις Ἐρινύων. Ἄρτεμιν δέ νιν βροτοὶ
 τὸ λοιπὸν ὑμνήσουσι Ταυροπόλον θεάν.
 νόμον τε θῆς τόνδ'· ὅταν ἐορτάζῃ λεῶς,
 τῆς σῆς σφαγῆς ἄποιν' ἐπισχέτω ξίφος
 δέρη πρὸς ἀνδρὸς αἰμά τ' ἐξανιέτω, 1460
 ὀσίας ἕκατι θεά θ' ὄπως τιμὰς ἔχη. |
 σὲ δ' ἀμφὶ σεμνάς, Ἰφιγένεια, κλίμακας
 Βραυρωνίας δεῖ τῆσδε κληδουχεῖν θεᾶς·
 οὗ καὶ τεθάψῃ κατθανοῦσα. καὶ πέπλων
 ἄγαλμά σοι θήσουσιν εὐπήνους ὑφάς, 1465
 ἃς ἂν γυναῖκες ἐν τόκοις ψυχορραγεῖς
 λείπωσ' ἐν οἴκοις. τάσδε δ' ἐκπέμπειν χθονὸς
 * * * * * (κενὸν)
 Ἑλληνίδας γυναῖκας ἐξεφίεμαι
 γνώμης δικαίας εἶνεκ', ἐξέσφρα δὲ
 καὶ πρὶν σ' Ἀρείοις ἐν πάγοις ψήφους ἴσας 1470
 κρίνας', Ὀρέστα· καὶ νόμισμ' ἔσται τόδε,
 νικᾶν ἰσῆρεις ὅστις ἂν ψήφους λάβῃ. |
 ἀλλ' ἐκκομίζου σὴν κασιγνήτην χθονός,
 Ἀγαμέμνονος παῖ, καὶ σὺ μὴ θυμοῦ, Θόας. |
 00. ἄνασσ' Ἀθάνα, τοῖσι τῶν θεῶν λόγοις 1475
 ὅστις κλύων ἄπιστος, οὐκ ὀρθῶς φρονεῖ.
 ἐγὼ δ' Ὀρέστη τ', εἰ φέρων βρέτας θεᾶς
 βέβηκ', ἀδελφῆ τ' οὐχὶ θυμοῦμαι· τί γὰρ
 πρὸς τοὺς σθένοντας θεοὺς ἀμιλλᾶσθαι καλόν·
 ἴτωσαν εἰς σὴν σὺν θεᾶς ἀγάλατι 1480

γαῖαν, καθιδρῦσαινό τ' εὐτυχῶς βρέτας.
 πέμψω δὲ καὶ τάσδ' Ἑλλάδ' εἰς εὐδαίμονα
 γυναῖκας, ὥσπερ σὸν κέλευμ' ἐφίεται.
 παύσω δὲ λόγην, ἣν ἐπαίρομαι ξένοις,
 νεῶν τ' ἔρετμά, σοὶ τὰδ' ὡς δοκεῖ, θεά. | 1485

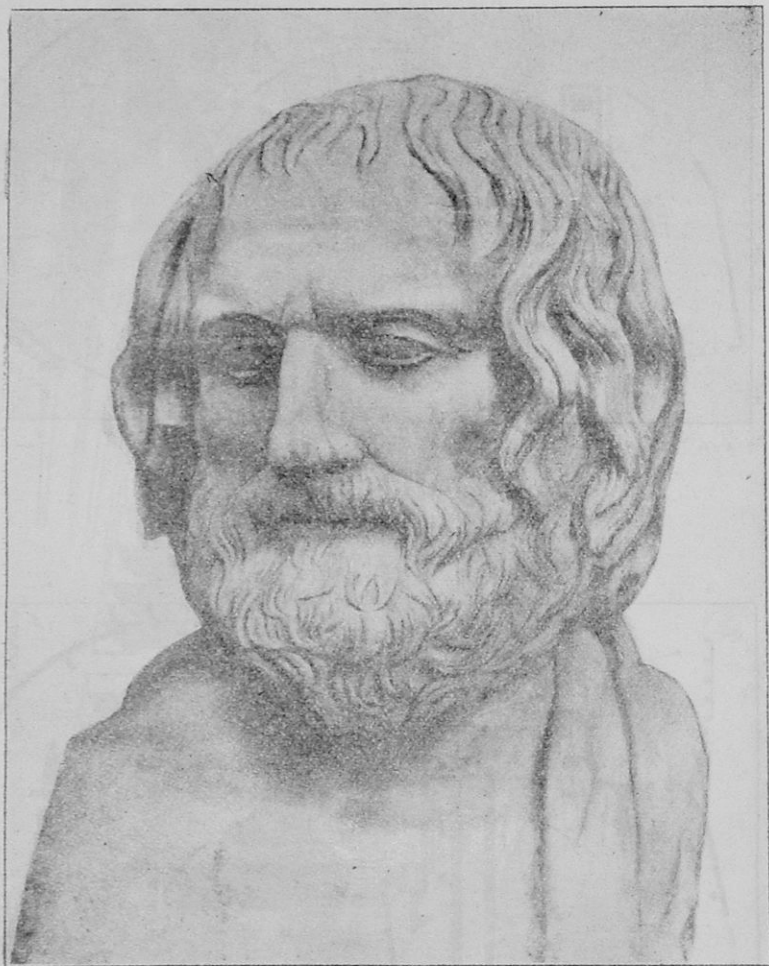
ἌΘ. [αἰνῶ· τὸ γὰρ χρεῶν σοῦ τε καὶ θεῶν κρατεῖ.]
 ἴτ', ὦ πνοαί, ναυσθλοῦσθε τὸν Ἀγαμέμνονος
 παῖδ' εἰς Ἀθήνας· συμπορεύσομαι δ' ἐγώ,
 σφῆζουσ' ἀδελφῆς τῆς ἐμῆς σεμνὸν βρέτας. |

ΧΘ. ἴτ' ἐπ' εὐτυχίᾳ τῆς σφῆζομένης 1490
 μοίρας εὐδαίμονες ὄντες.

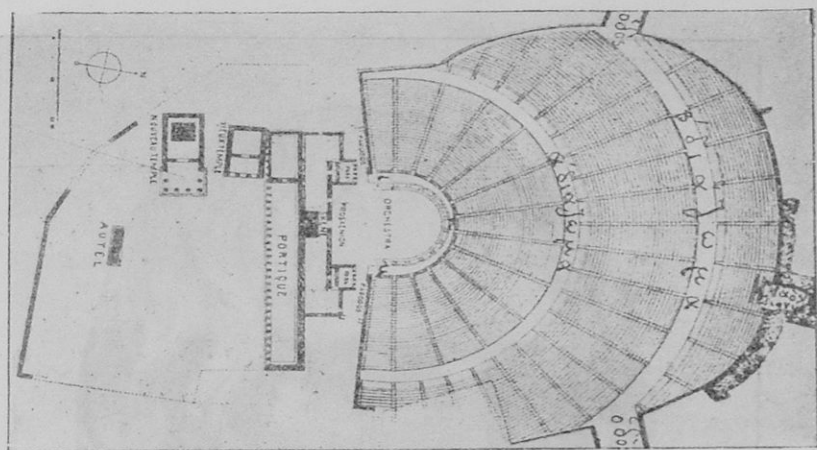
ἀλλ' ὦ σεμνή παρὰ τ' ἀθανάτοις
 καὶ παρὰ θνητοῖς, Παλλὰς Ἀθήνα,
 δράσομεν οὕτως, ὡς σὺ κελεύεις.
 μάλα γὰρ τερπνὴν κἀνέλπιστον 1495
 φήμην ἀκοαῖσι δέδεγμαί.

[ὦ μέγα σεμνή Νίκη, τὸν ἐμὸν
 βίοτον κατέχοις
 καὶ μὴ λήγοις στεφανοῦσα.] 1500

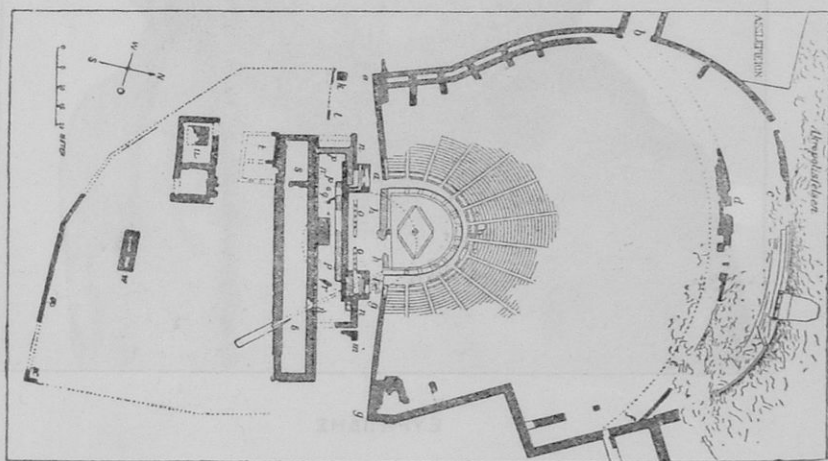
1400	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ	1400
1401	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ	1401
1402	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ	1402
1403	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ	1403
1404	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ	1404
1405	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ	1405
1406	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ	1406
1407	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ	1407
1408	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ	1408
1409	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ	1409
1410	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ	1410
1411	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ	1411
1412	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ	1412
1413	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ	1413
1414	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ	1414
1415	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ	1415
1416	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ	1416
1417	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ	1417
1418	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ	1418
1419	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ	1419
1420	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ	1420
1421	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ	1421
1422	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ	1422
1423	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ	1423
1424	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ	1424
1425	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ	1425
1426	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ	1426
1427	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ	1427
1428	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ	1428
1429	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ	1429
1430	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ	1430
1431	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ	1431
1432	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ	1432
1433	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ	1433
1434	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ	1434
1435	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ	1435
1436	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ	1436
1437	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ	1437
1438	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ	1438
1439	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ	1439
1440	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ	1440
1441	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ	1441
1442	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ	1442
1443	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ	1443
1444	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ	1444
1445	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ	1445
1446	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ	1446
1447	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ	1447
1448	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ	1448
1449	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ	1449
1450	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ	1450

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ

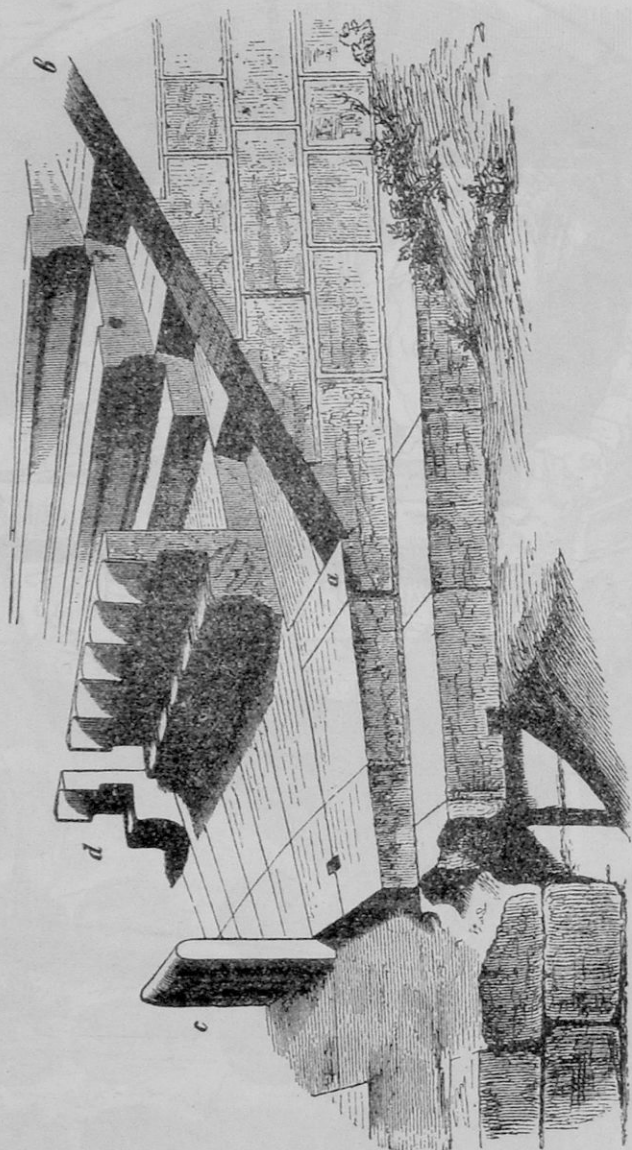
I. Ὅς εἶχε τὸ πάλαι.

II. Ὅς ἔχει σήμερον.

ΤΟ ΛΥΚΟΥΡΓΕΙΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ

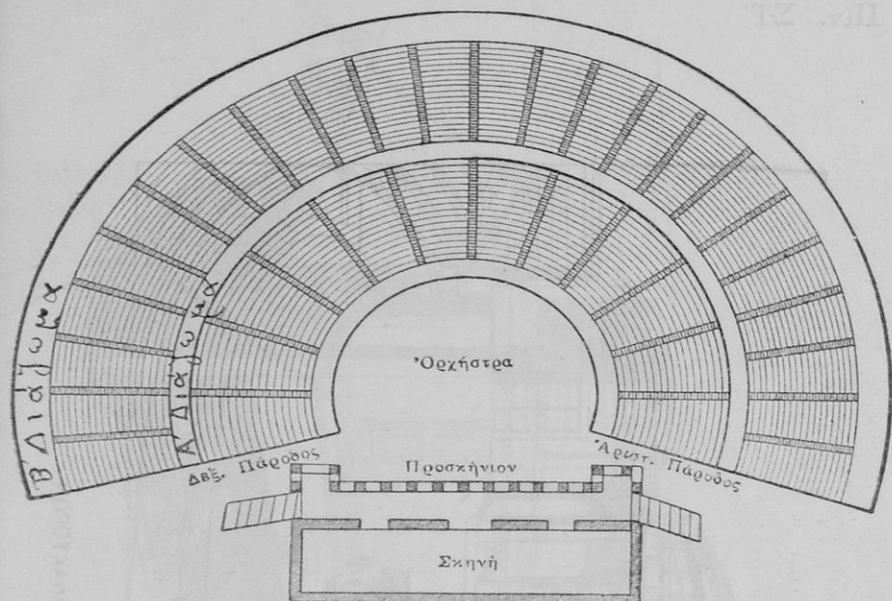

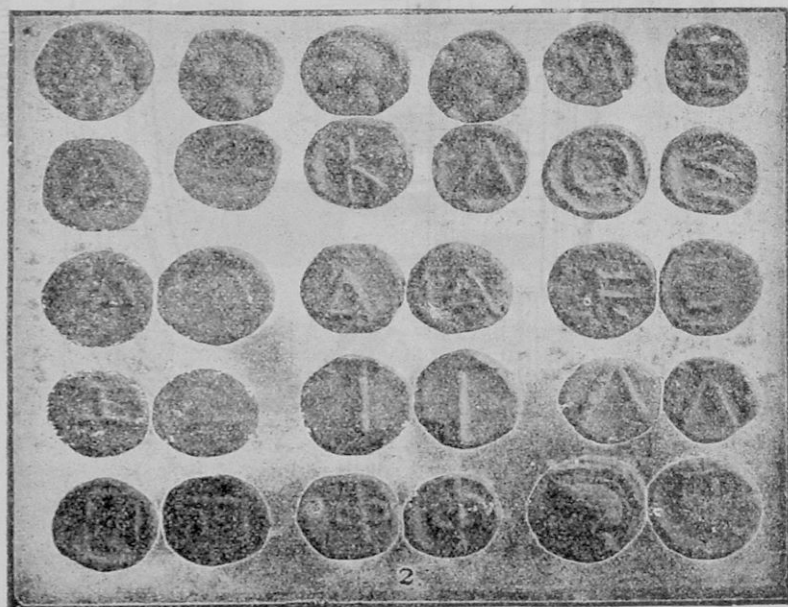
ΕΔΩΛΙΑ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

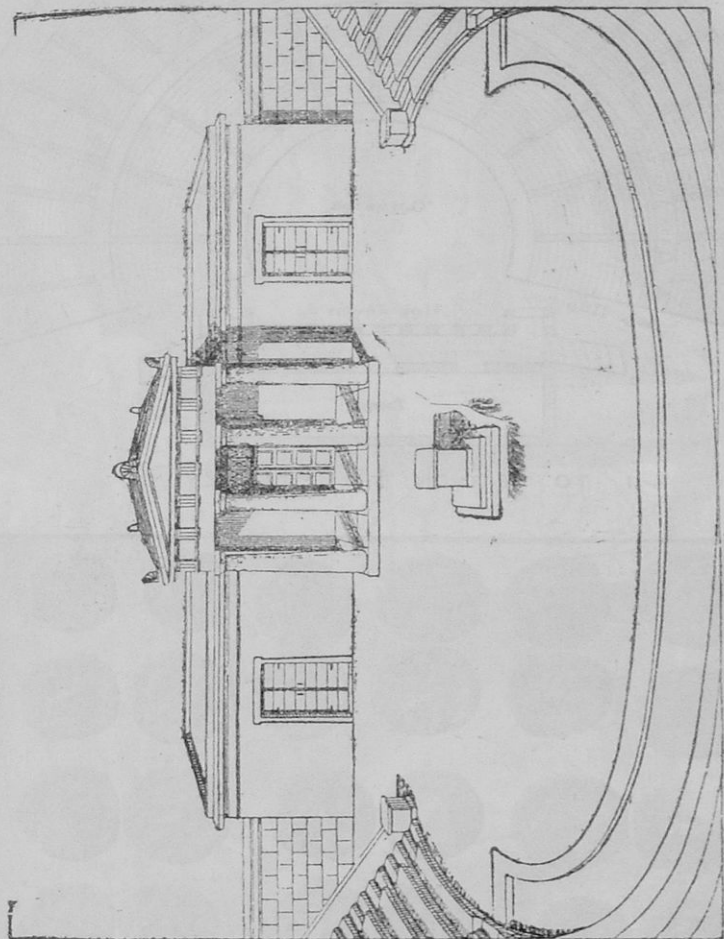
ΘΡΟΝΟΣ ΙΕΡΕΩΣ ΔΙΟΝΥΣΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΕΩΣ

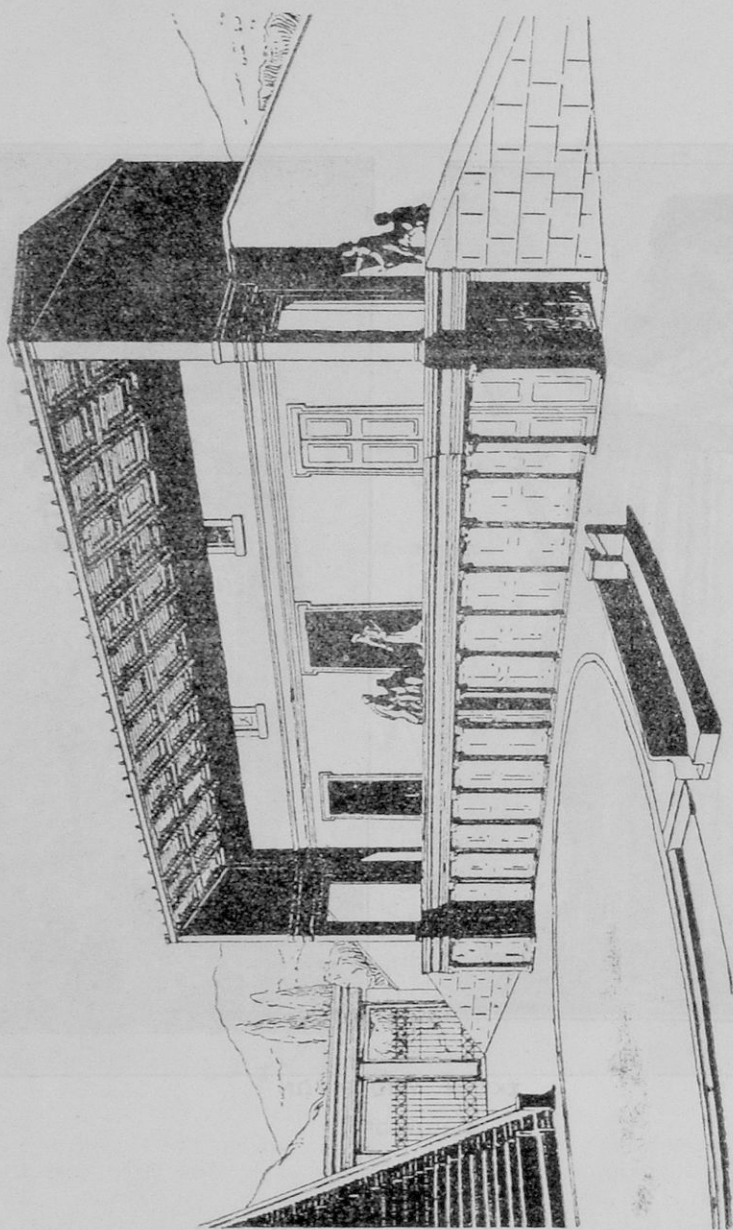
I. ΤΟ ΘΕΑΤΡΟΝ ΤΗΣ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ

2

ΠΡΟΣΚΗΝΙΟΝ ΩΣ ΑΝΑΚΤΟΡΟΝ

ΛΟΓΕΙ - Ν

ΣΚΕΥΗ ΥΠΟΚΡΙΤΩΝ

Κατάκομος άσχηά.

Ξανθός άνήρ.

Δευτός άνήρ.

Ούλος νεαρίακος.

"Εκσκευον π ρόσωπον.

"Εκσκευον πρόσωπον.

ΠΡΟΣΩΠΕΙΑ

Η ΘΥΣΙΑ ΤΗΣ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑΣ

Ἐκ τοιχογραφίας τῆς ἐν Πομπηΐα οἰκίας τοῦ τραγικοῦ ποιητοῦ.
Ἄνω ἡ Ἄρτεμις κοιμίζουσα ἔλαφρον καὶ ἐτοίμη νὰ ἀρπάσῃ τὴν Ἰφιγένειαν.

ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΜΟΥ

Ἀγαπητοὶ μαθηταί,

Ἀποφεύγετε τὰ φαῦλα καὶ ἄζεμνα βιβλία, τὰ ὅποια μαραινούν τὴν ἐξάνθησιν τοῦ σώματός σας καὶ τοῦ πνεύματός σας. Μελετᾶτε τὰ ὠραῖα βιβλία τῶν Ἐκθέσεων, τὰ ὅποια καὶ πλοῦτον μέγαν γνώσεων σᾶς παρέχουν καὶ ἀρίστους μαθητὰς θὰ σᾶς ἀναδείξουν καὶ ἰσχυρότατα ὄπλα σᾶς διαθέτουν, διὰ νὰ ἐπιπλεύσετε εἰς τὴν σκληρὰν βιοπάλην. Ζητεῖτε παρὰ τῶν φιλοστόργων γονέων σας, καὶ μάλιστα μετὰ τὰς χειμερινὰς ἢ θερινὰς ἐξετάσεις σας, ὡς ἔπαθλον τῆς χρηστότητός σας καὶ τῆς ἐπιμελείας σας μίαν πλήρη σειρὰν Ἐκθέσεων. Εἶναι τὸ εὐθηνότερον, ἀλλὰ καὶ πολυτιμότερον δῶρον, τὸ ὅποῖον ἔχουν νὰ σᾶς δώσουν.

Δ. Ν. ΓΟΥΔΗΣ